

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект виконується
Міжнародною організацією праці

ПРОЕКТ ЄС-МОП
ЗМІЦНЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ ПРАЦІ
З МЕТОЮ ПОКРАЩЕННЯ УМОВ ПРАЦІ І ПОДОЛАННЯ НЕЗАДЕКЛАРОВАНОЇ ПРАЦІ

*Тренінг для тренерів
Безпека та гігієна праці – методи управління
ризиками (оцінка і контроль) та специфіка
їх застосування інспекторами праці*

ЧАСТИНА II

БЕЗПЕКА ТА ГІГІЄНА ПРАЦІ У ЛІСОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Листопад 2018

ЗМІСТ

Модуль 4. Міжнародні та європейські галузеві стандарти з БГП у сільському/ лісовому господарстві.....	5
--	---

Допоміжні матеріали:

Конвенція N 184 про безпеку та гігієну праці в сільському господарстві 2001 року.....	25
---	----

Директива Ради 89/391/ЄЕС про запровадження заходів, покликаних заохочувати до покращення безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі від 12 червня 1989 року.....	37
--	----

Модуль 5. Безпека та гігієна праці у лісовому господарстві	63
---	----

Допоміжні матеріали:

Трактори та техніка для сільського та лісового господарства.....	139
--	-----

Робота у лісовому господарстві – технічна інформація.....	149
---	-----

Безпека та гігієна праці при роботі з пестицидами – технічна інформація.....	163
--	-----

Приклад звіту про заходи охорони праці та здоров'я на робочих місцях.....	171
---	-----

Приклад звіту про оцінку ризиків.....	193
---------------------------------------	-----

Приклад запису про технічне обслуговування.....	199
---	-----

Модуль 6. Методи й інструменти оцінки ризиків для підтримки інспекційної діяльності.....	201
---	-----

Допоміжні матеріали:

Приклад контрольного списку робіт у лісовому господарстві.....	215
--	-----

Уривок із публікації Європейської Комісії «Настанови і рекомендації щодо забезпечення повного виконання директив стосовно безпеки і гігієни праці у сільському господарстві, тваринництві, садівництві, лісовому господарстві».....	217
---	-----

Практичний приклад для роботи в групах.....	227
---	-----

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект виконується
Міжнародною організацією праці

Проект ЄС-МОП

«Зміцнення адміністрації праці з метою покращення умов праці
і подолання незадекларованої праці»

Модуль 4

Міжнародні та європейські галузеві стандарти з БГП у сільському/ лісовому господарстві

Тренінг для тренерів

*“Методології управління ризиками БГП (оцінка та контроль)
та дії інспекторів з питань праці у сільському/ лісовому господарстві”*

Антоніу Сантуш / António Santos
Менеджер проекту / Project manager

www.ilo.org/UkraineEUPProject

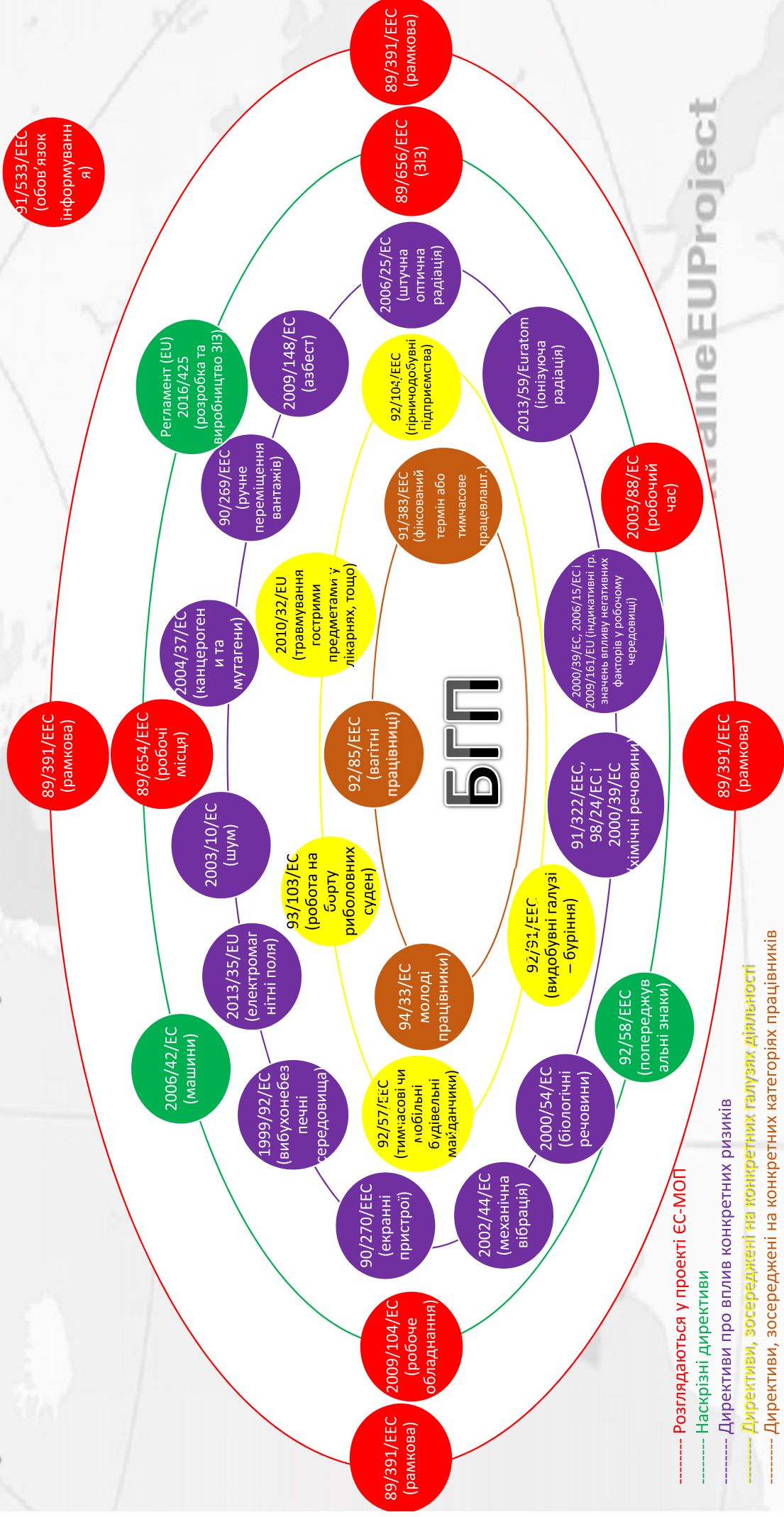
1

Правова основа БГП ЄС у
галузі сільського/
лісового господарства

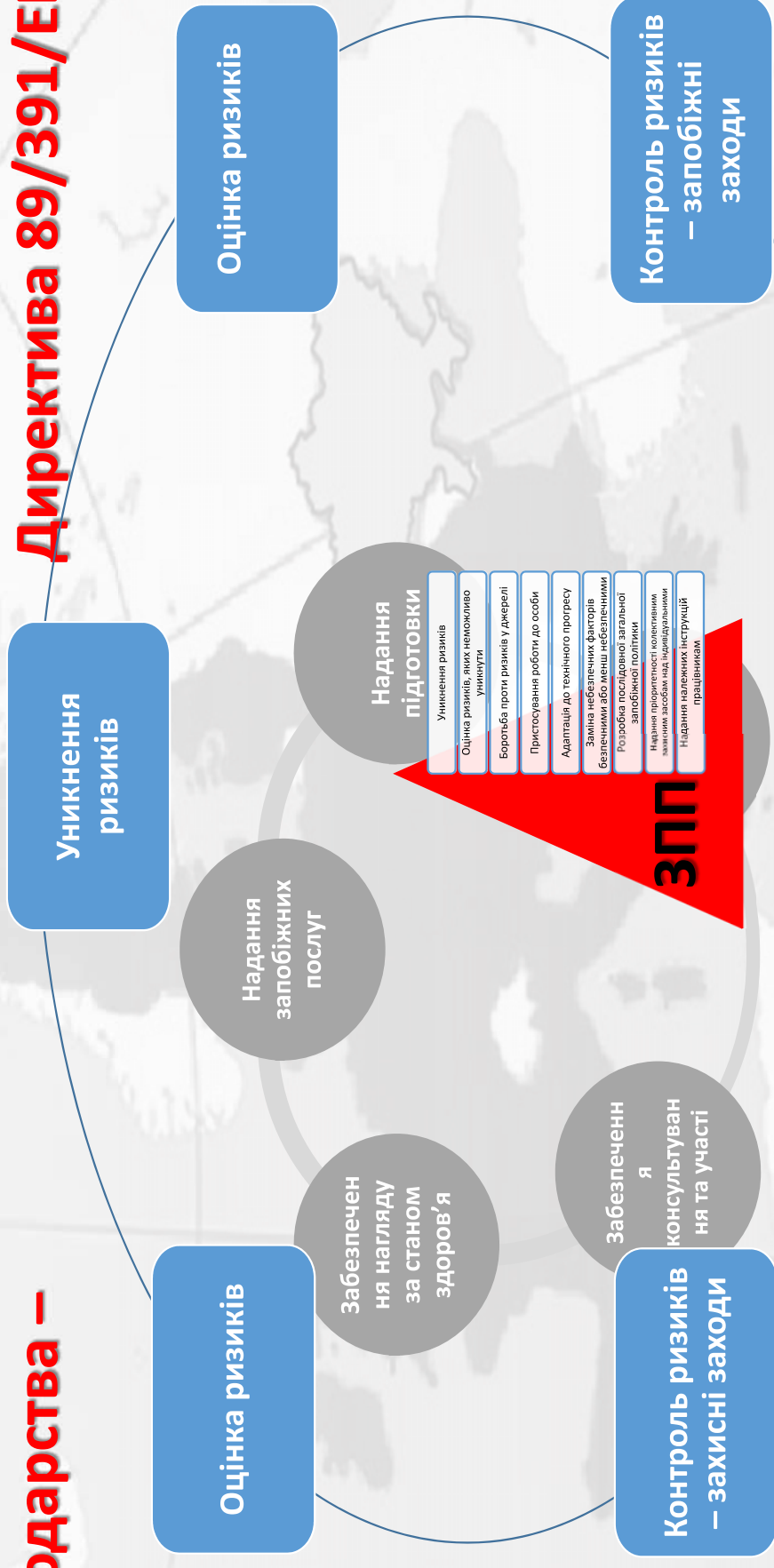
2

Галузеві стандарти щодо
БГП у сільському та
лісовому господарстві

Правова основа з БГП у ЄС

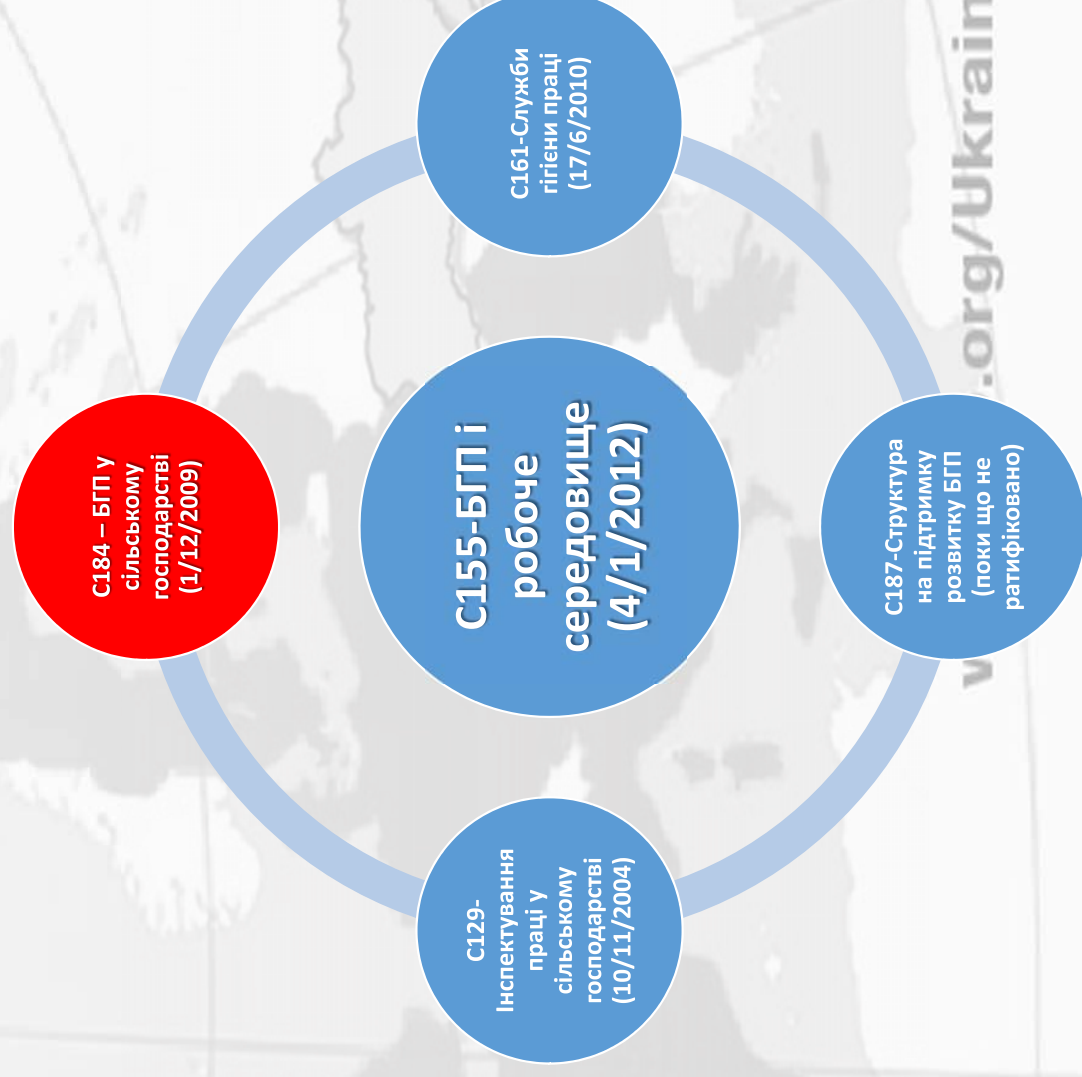

Сукупність законодавчих актів з БГП ЄС щодо сільського/ лісового господарства – Директива 89/391/ЕЕС*

* Застосовна до всіх галузей, до державного і приватного секторів (виробництво, С/Г, комерція, адміністрація, послуги, освіта, культура, відпочинок і т.д.), не замінює і не відмінює: (1) чинні або майбутні положення в національному законодавстві або в законодавстві Співтовариства, які більш сприятливі для БГП працівників; (2) більш жорсткі і/або спеціальні положення спеціальних директив

Міжнародні стандарти МОП щодо БГП у сільському/ лісовому господарстві

www.euro.who.org/UkraineEUProject

Конв. 155 МОП про БГП і робоче середовище - обсяг

- Всі галузі економічної діяльності
- Всіх працівники у всіх охоплених галузях економічної діяльності

www.ilo.org/UkraineEUProject

Конв. 155 МОП – зобов'язання учасників

1. Формулювання, здійснення та періодичний перегляд послідовної національної політики щодо безпеки та гігієни праці та виробничого середовища, попередження нещасних випадків і шкоди для здоров'я шляхом мінімізації причин небезпеки.
2. Політика БГП має вирішувати наступні питання:
 - Проектування, випробування, вибір, заміну, монтаж, облаштування, використання та обслуговування матеріальних елементів роботи (робочі місця, робоче середовище, інструменти, машини та обладнання, хімічні процеси, фізичні та біологічні матеріали та реагенти);
 - відносини між матеріальними елементами праці та робітниками;
 - пристосування машин, обладнання, робочого часу, організації роботи та робочих процесів до фізичних і розумових здібностей працівників;
 - підготовка, кваліфікація та мотивація осіб, залучених до вдосконалення БГП;
 - спілкування та співпраця на всіх рівнях; і
 - захист працівників та їхніх представників від дисциплінарних заходів у зв'язку з діями, які вони виконували належним чином.
3. Надання керівництва роботодавцям і працівникам з метою допомоги у виконанні ними юридичних зобов'язань.

www.ilo.org/UkraineEUProject

Конв. 155 МОП – зобов'язання учасників

4. Створення належної системи інспектування з метою забезпечення виконання законів і правил щодо БГП і забезпечення належної системи покарань за порушення;
5. Забезпечення виконання наступних функцій :
 - Визначення умов, які обумовлюють проектування, будівництво та планування підприємств, початок їхньої експлуатації, значні перебудови, що впливають на них, зміни їхніх цілей, а також безпеку технічного обладнання, що використовується на виробництві;
 - Визначення робочих процесів, речовин і реагентів, вплив яких повинен бути заборонений, обмежений або підлягати санкціонуванню чи контролю (також з урахуванням безпеки для здоров'я, пов'язаної з одночасним впливом декількох речовин чи реагентів);
 - Створення та застосування процедур повідомлення про нещасні випадки на виробництві та професійні захворювання, а також випуск і публікація річної статистики щодо них;
 - Проведення розслідувань у випадках нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань та будь-яких інших інцидентів, що відображають серйозну ситуацію у сфері БГП;
 - Впровадження чи розширення систем для вивчення хімічних, фізичних та біологічних речовин щодо ризику для здоров'я працівників.
6. Включення питань БГП до всіх рівнів освіти та навчання (включно з вищою технічною, медичною та професійною освітою) з метою задоволення потреб у навчанні всіх працівників.

Конв. 155 МОП – зобов'язання учасників

7. Особи, які проектують, виробляють, імпортують, надають або передають машини, обладнання чи речовини для професійного використання, повинні:

- Гарантувати, що машини, обладнання чи речовина не викликать небезпеки та шкоди для здоров'я тих, хто їх використовує належним чином;
- Надати інформацію щодо правильного встановлення та використання машин та обладнання, належного використання речовин а також інформацію про небезпечні фактори машин і устаткування, небезпечні властивості хімічних речовин, фізичних і біологічних реагентів або продуктів, а також інструкції щодо уникнення відомих факторів небезпеки;
- Проводити вивчення, дослідження, або відстеження наукових і технічних знань іншим чином.

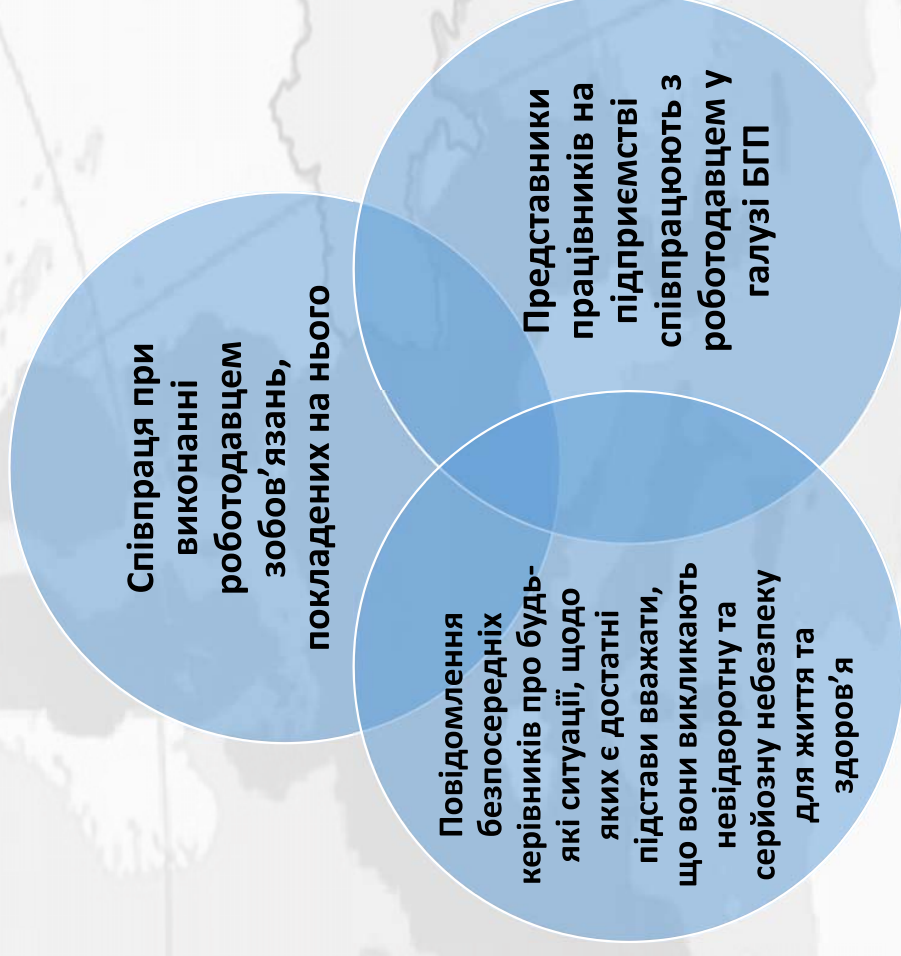
8. Працівник, який усуває себе з трудової ситуації через достатні підозри щодо невідвротної та серйозної небезпеки для його життя чи здоров'я, має бути захищений від неналежних наслідків.

www.ilo.org/UkraineEUProject

Конв. 155 МОП – зобов'язання роботодавців

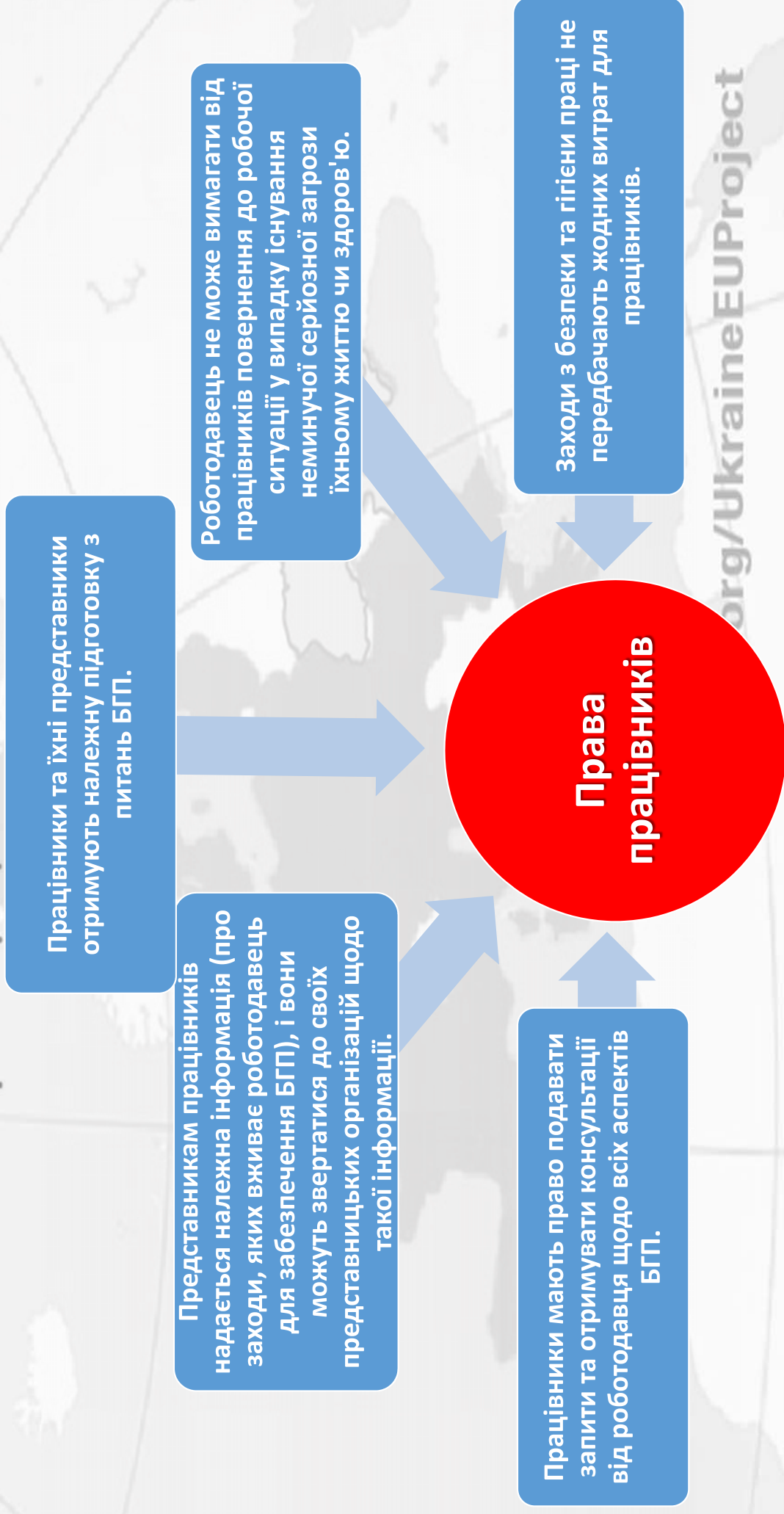

Конв. 155 МОП – зобов'язання працівників

www.ilo.org/UkraineEUProject

Конв. 155 МОП – права працівників

Конв. МОП 184 про БГП у сільському господарстві - обсяг

Охоплює діяльність у сільському та лісовому господарстві, що здійснюється сільськогосподарськими підприємствами, зокрема:

Вирощування культур

Лісове господарство

Тваринництво та бджільництво

Первинна переробка сільськогосподарської та тваринної продукції оператором підприємства або на його замовлення

Використання та технічне обслуговування машин, обладнання, приладів, інструментів та сільськогосподарських установок, включаючи переробку, зберігання, експлуатацію та транспортування на сільськогосподарському підприємстві, що безпосередньо пов'язане з сільськогосподарським виробництвом

Конв. 184 МОП – зобов'язання учасників

- 1
 - Формулювання, здійснення та періодичний перегляд послідовної національної політики щодо безпеки та гігієни праці у сільському господарстві з метою попередження нещасних випадків і шкоди для здоров'я шляхом усунення, мінімізації чи контролю факторів небезпеки.
- 2
 - Забезпечення належної системи інспектування робочих місць у сільському господарстві та їхнє забезпечення належними засобами.
- 3
 - Передбачення у законах чи нормативних актах того, що машини, обладнання, зокрема, ЗІЗ, механічні та ручні інструменти, що використовуються у сільському господарстві, мають відповідати національним або іншим визнаним стандартам безпеки та гігієни праці та бути належним чином встановлені, підтримувані та захищені.
- 4
 - Вжиття заходів на забезпечення дотримання виробниками, імпортерами та постачальниками стандартів безпеки та надання належної інформації, включаючи попереджувальні знаки, на офіційній мові країни користувача, компетентному органіві.
- 5
 - Передбачення у законах чи нормативних актах того, що сільськогосподарські машини та обладнання мають використовуватися лише для робіт, для яких вони були розроблені, за винятком випадків, коли застосування поза сферою початкового використання було визнано безпечним і не передбачає перевезення людей, якщо тільки такі засоби не були спроектовані чи пристосовані для перевезення осіб, і їхню експлуатацію здійснюють підготовлені та компетентні особи.

Конв. 184 МОП – зобов'язання учасників

- Визначення вимог щодо безпеки та гігієни при поводженні з матеріалами та їх транспортуванні, зокрема щодо **ручного поводження**, на основі оцінки ризиків, технічних стандартів і медичних висновків, і з урахуванням усіх відповідних умов, за яких виконується робота.
- Забезпечення належної національної системи, що встановлює конкретні критерії для ввезення, класифікації, **упакування та маркування хімічних речовин**, які використовуються в сільському господарстві, та їх заборони чи обмеження.
- Вжиття заходів на забезпечення дотримання виробниками, імпортерами, продавцями та постачальниками **хімічних речовин стандартів безпеки та надання належної інформації** на офіційній мові країни користувача, компетентному органів.
- Забезпечення належної системи для безпечного збирання, переробки та утилізації хімічних відходів, застарілих хімікатів і порожніх контейнерів з-під хімічних речовин з метою уникнення їх використання в інших цілях, а також усунення чи мінімізація ризиків для безпеки, здоров'я та навколишнього середовища.
- Забезпечення запобіжних і захисних заходів щодо використання хімікатів та поводження з хімічними відходами на рівні підприємства, що охоплює, зокрема: (1) підготовку, поводження, застосування, зберігання та транспортування хімічних речовин; (2) сільськогосподарські види діяльності, що призводять до розсіювання хімічних речовин; (3) технічне обслуговування, ремонт і очищення обладнання та контейнерів для хімічних речовин; і (4) утилізація порожніх контейнерів, обробка та утилізація хімічних відходів та застарілих хімікатів.

6

7

8

9

10

Конв. 184 МОП – зобов'язання учасників

11 • **Забезпечення попередження чи мінімізації ризиків** (наприклад, інфекції, алергії чи отруєння), при переробці **біологічних агентів**, а також відповідності заходів, пов'язаних із тваринами, тваринництвом, стайнями, стандартам гігієни та безпеки.

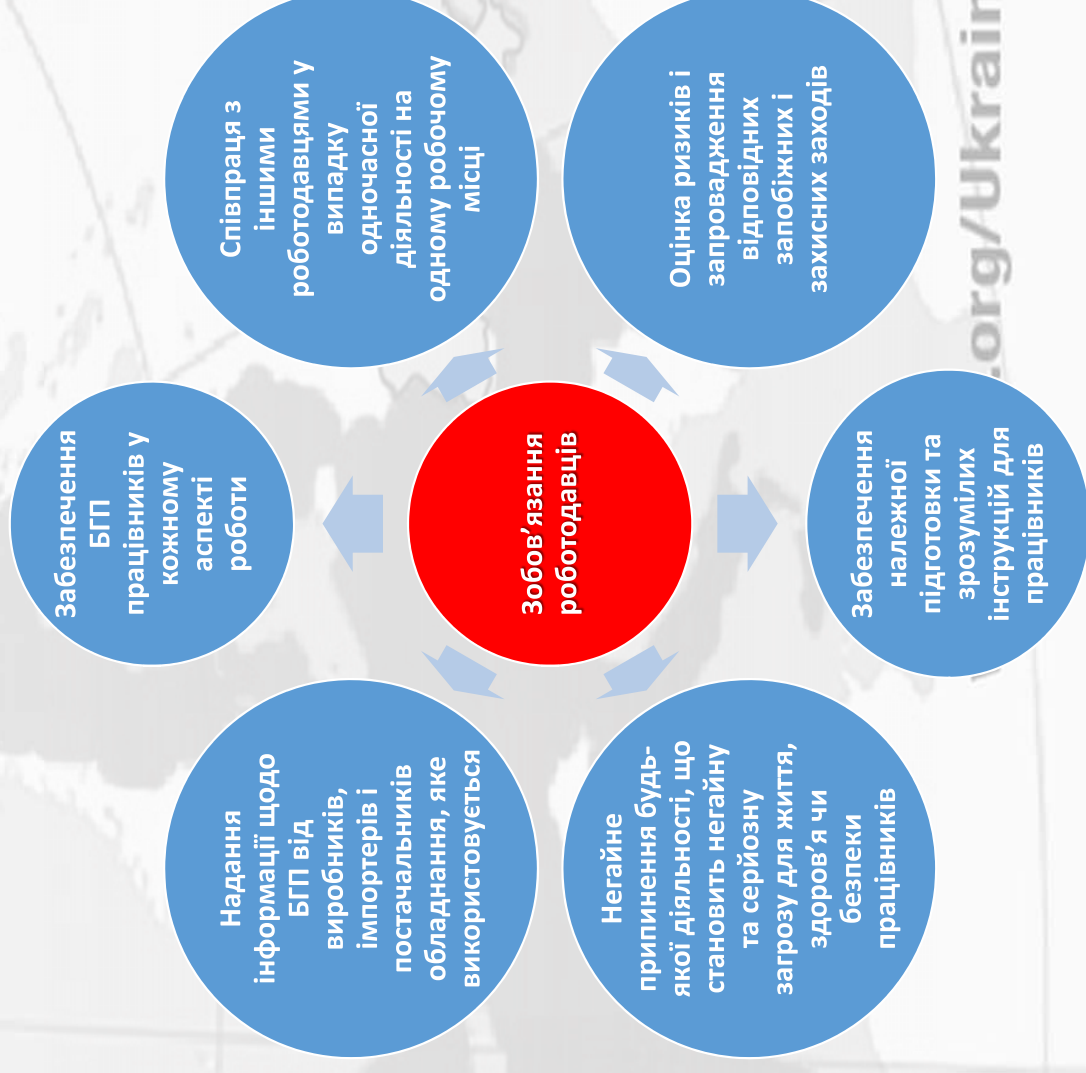
12 • **Мінімальний вік** для призначення на роботу в сільському господарстві: не менше **18 років** (на роботі, що можуть завдати шкоди безпеці та здоров'ю молоді); **16 років** (за відповідної попередньої підготовки та при повній захищеності здоров'я молодих працівників)

13 • Тимчасові та сезонні працівники користуються **тим же рівнем гігієни та безпеки праці**, що й постійні сільськогосподарські працівники

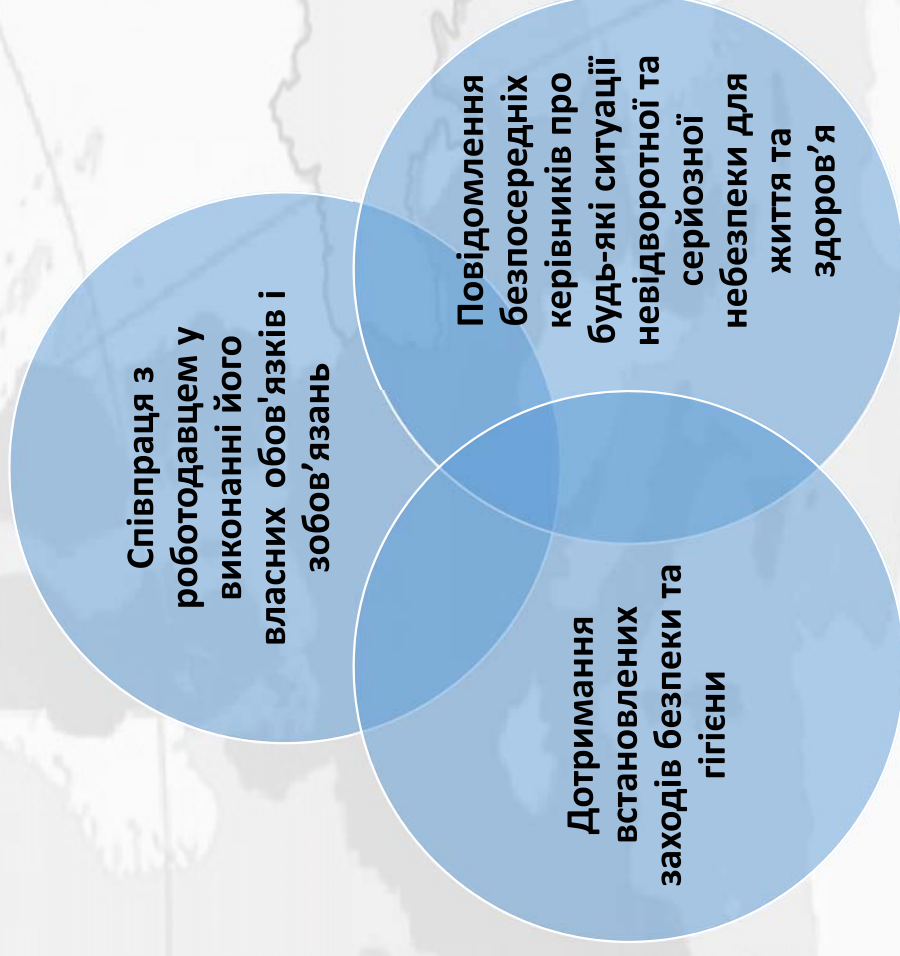
14 • **Забезпечити врахування особливих потреб жінок-сільськогосподарських працівників у зв'язку з вагітністю, грудним вигодовуванням та репродуктивним здоров'ям.**

15 • У законодавстві чи у нормативно-правових актах мають бути безоплатно встановлені **належні соціальні умови** для працівників, а також **мінімальні стандарти проживання** для працівників, які за характером роботи зобов'язані тимчасово або постійно жити на підприємстві.

Конв. 184 МОП – зобов'язання роботодавців

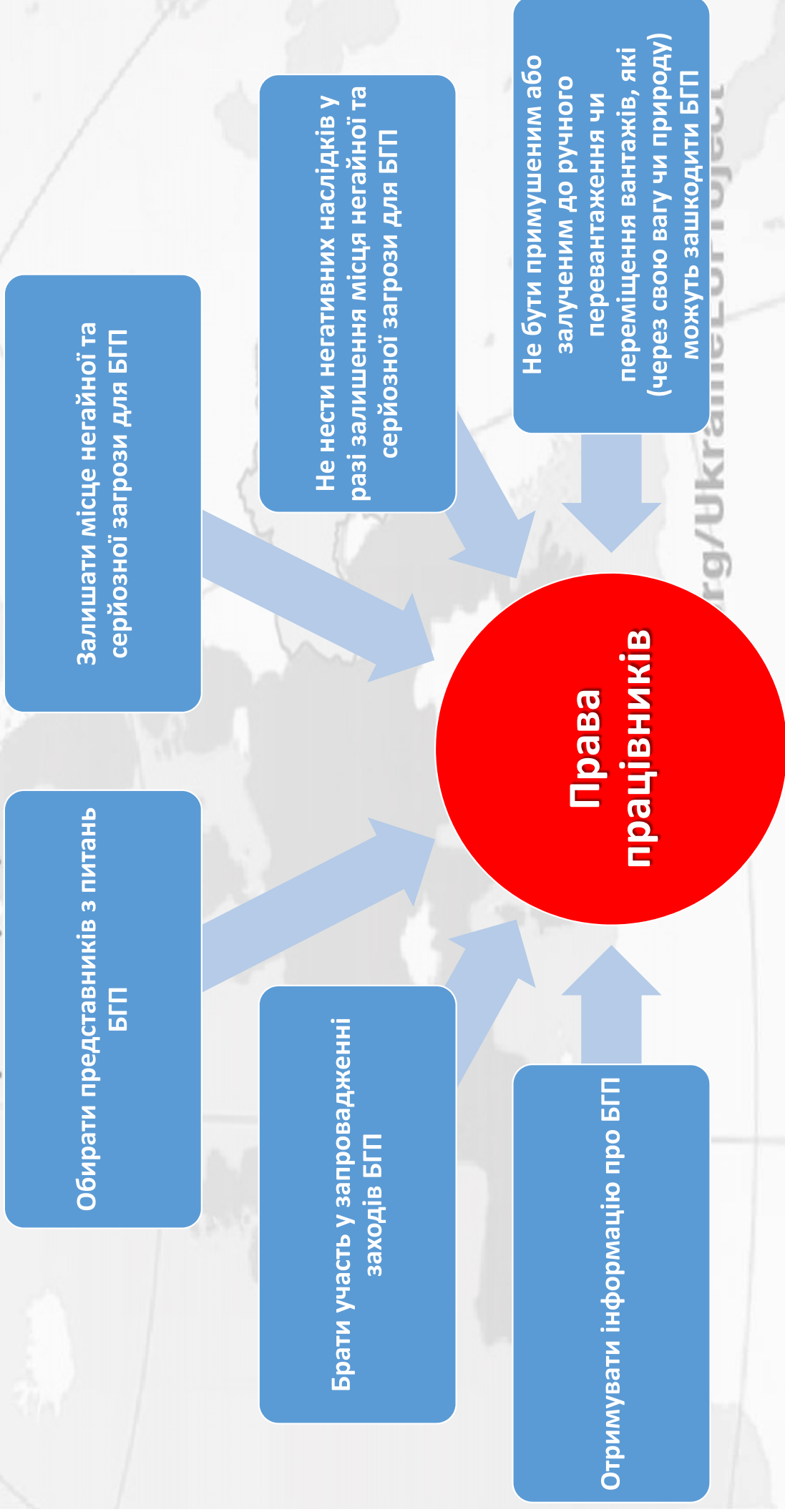

Конв. 184 МОП – зобов'язання працівників

www.ilo.org/UkraineEUProject

Конв. 184 МОП – права працівників

**Конвенція 2001 року
про безпеку та гігієну праці
в сільському господарстві
N 184**

{ Конвенцію ратифіковано Законом N 1216-VI ([1216-17](#)) від 01.04.2009 }

Дата підписання: 21.06.2001

Дата ратифікації Україною: 01.04.2009

Дата набрання чинності для України: 01.12.2010

Генеральна конференція Міжнародної організації праці,

будучи скликаною в Женеві Адміністративною радою Міжнародного бюро праці та зібравшись 5 червня 2001 року на свою вісімдесят дев'яту сесію,

відзначаючи принципи, утілені у відповідних міжнародних конвенціях та рекомендаціях про працю, зокрема в Конвенції ([993_015](#)) та Рекомендації 1958 року про умови праці на плантаціях, у Конвенції ([993_306](#)) та Рекомендації 1964 року про допомоги у випадках виробничого травматизму ([993_245](#)), у Конвенції ([993_114](#)) та Рекомендації 1969 року про інспекцію праці в сільському господарстві ([993_101](#)), у Конвенції ([993_050](#)) та Рекомендації 1981 року про безпеку та гігієну праці та виробниче середовище ([993_075](#)), у Конвенції ([993_042](#)) та Рекомендації 1985 року про служби гігієни праці ([993_072](#)) та в Конвенції ([993_009](#)) та Рекомендації 1990 року про безпеку в застосуванні хімічних речовин на виробництві ([993_303](#));

наголошуючи на необхідності погодженого підходу до сільського господарства й беручи до уваги ширші рамки принципів, що містяться в інших актах МОП, застосовних до цього сектора, зокрема в Конвенції 1948 року про свободу асоціації та захист права на організацію ([993_125](#)), Конвенції 1949 року про застосування принципів права на організацію і на ведення колективних переговорів ([993_004](#)), Конвенції 1973 року про мінімальний вік для прийому на роботу ([993_054](#)) й Конвенції 1999 року про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці ([993_166](#));

відзначаючи Тристоронню декларацію принципів, що стосуються багатонаціональних корпорацій і соціальної політики, а також відповідні кодекси практики, зокрема кодекс практики 1996 року стосовно повідомлення про нещасні випадки на виробництві й професійні захворювання та їхню реєстрацію, а також кодекс практики 1998 року про безпеку та гігієну праці в лісовому секторі;

ухваливши певні пропозиції стосовно безпеки та гігієни праці в сільському господарстві, що є четвертим пунктом порядку денного сесії, а також вирішивши надати цим пропозиціям форми міжнародної конвенції, ухвалює 21 червня 2001 року наведену нижче конвенцію, на яку можна посилатись як на Конвенцію 2001 року про безпеку та гігієну праці в сільському господарстві.

I. Сфера застосування

Стаття 1

Для цілей цієї Конвенції термін "сільське господарство" охоплює сільськогосподарську та лісівницьку діяльність, здійснювану на сільськогосподарських підприємствах, у тому числі рослинництво, лісівництво, тваринництво, розведення комах, первинну переробку продукції рослинного й тваринного походження власником підприємства чи від його імені, а також використання та обслуговування механізмів, устаткування, пристосувань, інструментів і сільськогосподарських агрегатів, зокрема будь-які технологічні процеси, зберігання, операції чи транспортування на сільськогосподарському підприємстві, які безпосередньо пов'язані із сільськогосподарським виробництвом.

Стаття 2

Для цілей цієї Конвенції термін "сільське господарство" не включає:

- a) натурального господарства;
- b) промислових процесів, в яких використовується сільськогосподарська продукція як сировина, і пов'язаних з ними служб;
- c) промислової експлуатації лісів.

Стаття 3

1. Компетентний орган держави-члена, яка ратифікує цю Конвенцію, після консультацій із заінтересованими представницькими організаціями роботодавців і працівників:

a) може виключати окремі сільськогосподарські підприємства чи обмежені категорії працівників зі сфери дії цієї Конвенції чи деяких її положень у випадку виникнення особливих проблем істотного характеру, а також

b) у випадку такого виключення складає плани для поступового охоплення всіх підприємств і всіх категорій працівників.

2. Кожна держава-член у першій доповіді про застосування цієї Конвенції, яка подається згідно зі статтею 22 Статуту Міжнародної організації праці ([993_154](#)), перелічує будь-які винятки, зроблені згідно з положеннями підпункту "а" пункту 1 цієї статті, з повідомленням причин такого виключення. У подальших доповідях вона описує заходи, ужиті для поступового поширення положень цієї Конвенції на відповідних працівників.

II. Загальні положення

Стаття 4

1. У світлі національних умов і практики та після консультацій із заінтересованими представницькими організаціями роботодавців і працівників держави-члени розробляють, утілюють у життя й періодично переглядають погоджену національну політику в галузі безпеки та гігієни праці в сільському господарстві. Ця політика має на меті недопущення нещасних випадків і шкоди здоров'ю, які є результатом роботи, пов'язані з роботою чи відбуваються під час роботи, шляхом усунення чи зведення до мінімуму ризиків чи управління ними у виробничих умовах сільського господарства.

2. Для цього національними нормативно-правовими актами:

- а) призначається компетентний орган, відповідальний за впровадження політики та спостереження за проведенням у життя національних нормативно-правових актів з питань безпеки та гігієни праці в сільському господарстві;
- б) визначаються права та обов'язки роботодавців і працівників стосовно безпеки та гігієни праці в сільському господарстві, а також
- с) створюються механізми міжгалузевої координації між відповідними органами та організаціями для сільськогосподарської галузі, а також визначаються їхні функції та обов'язки, беручи до уваги їхнє взаємне доповнення та національні умови й практики.

3. Призначений компетентний орган уживає заходів для виправлення ситуації та вводить відповідні санкції згідно з національним законодавством і практикою, зокрема, залежно від обставин, призупинення чи обмеження тих сільськогосподарських робіт, які створюють неминучий ризик для безпеки та здоров'я працівників, доти, доки не буде усунено умови, що спричинили призупинення чи обмеження робіт.

Стаття 5

1. Держави-члени забезпечують наявність адекватної та відповідної системи інспекції робочих місць на сільськогосподарських підприємствах, якій надані адекватні засоби.

2. Згідно з національним законодавством компетентний орган може передавати певні інспекційні функції як додаткові на регіональному чи місцевому рівні відповідним урядовим службам, громадським чи приватним інституціям, які діють під контролем уряду, або поєднати ці служби чи установи з виконанням таких функцій.

III. Заходи із запобігання та захисту

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 6

1. Насільки, наскільки це відповідає національним нормативно-правовим актам, роботодавець зобов'язаний забезпечувати безпеку та гігієну праці працівників стосовно кожного аспекту, пов'язаного з роботою.

2. Національні нормативно-правові акти чи компетентний орган передбачають, що кожного разу, коли на сільськогосподарському виробництві здійснюють діяльність два чи кілька роботодавців або коли таку діяльність здійснюють один чи кілька роботодавців та одна чи кілька самостійно зайнятих осіб, вони співробітничать у виконанні вимог з безпеки та гігієни праці. За належних обставин компетентний орган приписує загальний порядок цього співробітництва.

Стаття 7

Для реалізації національної політики, про яку йдеться в статті 4 цієї Конвенції, національні нормативно-правові акти чи компетентний орган, беручи до уваги розмір підприємства та характер його діяльності, передбачають, що роботодавець:

а) здійснює відповідну оцінку ризиків стосовно безпеки та здоров'я працівників і на основі цих результатів уживає заходів із запобігання та захисту для забезпечення безпеки всієї сільськогосподарської діяльності, робочих місць, машин, устаткування, хімічних речовин, інструментів і процесів, які знаходяться під контролем роботодавця, і відповідність приписаним нормам безпеки та гігієни праці за всіх умов їхнього передбачуваного використання;

б) забезпечує одержання працівниками сільського господарства, з урахуванням рівня їхньої освіти й мовних відмінностей, достатньої та відповідної професійної підготовки й зрозумілих інструкцій із безпеки та гігієни праці, а також будь-яких необхідних вказівок або нагляду, зокрема інформації про види небезпеки та ризики, пов'язані з їхньою роботою, і про заходи, яких необхідно вжити для їхнього захисту, а також

с) уживає термінових заходів для припинення будь-якої операції у випадках, коли існує неминуча й серйозна загроза безпеці та здоров'ю працівників, а також для їхньої евакуації, залежно від обставин.

Стаття 8

1. Працівники сільського господарства мають право:

а) отримувати інформацію й консультації з питань безпеки та гігієни праці, у тому числі стосовно ризиків, пов'язаних з новими технологіями;

б) брати участь у вживанні та перегляді заходів з безпеки та гігієни праці й обирати згідно з національним законодавством і практикою представників з охорони та гігієни праці й представників до комітетів з охорони та гігієни праці;

с) уникати небезпеки, пов'язаної з їхньою роботою, коли в них є досить вагомі підстави вважати, що існує неминуча й серйозна загроза для їхньої безпеки та здоров'я, про що вони негайно інформують свого керівника. Такими діями вони не ставлять себе в будь-які несприятливі умови.

2. Працівники сільського господарства та їхні представники зобов'язані дотримуватися приписаних заходів безпеки та гігієни праці й співробітничати з роботодавцями для виконання останніми своїх обов'язків і зобов'язань.

3. Порядок використання прав і виконання обов'язків, зазначених у пунктах 1 та 2, визначається національними нормативно-правовими актами, компетентним органом, колективними договорами чи іншими відповідними засобами.

4. Як передбачено пунктом 3, під час застосування положень цієї Конвенції проводяться попередні консультації із заінтересованими представницькими організаціями оботодавців і працівників.

БЕЗПЕКА ТА ЕРГОНОМІКА ОБЛАДНАННЯ

Стаття 9

1. Національні нормативно-правові акти чи компетентний орган приписують, щоб машини, устаткування, у тому числі засоби індивідуального захисту, приладдя та ручні інструменти, які використовуються в сільському господарстві, відповідали національним чи іншим прийнятим стандартам безпеки та гігієни праці й відповідним чином установлювалися, обслуговувалися та оснащувалися захисними пристосуваннями.

2. Компетентний орган уживає заходів для забезпечення дотримання виробниками, імпортерами та постачальниками стандартів, згаданих у пункті 1, і надання користувачам і, за запитом, компетентному органу відповідної та повної інформації, зокрема стосовно попереджувальних знаків небезпеки, офіційною мовою чи офіційними мовами країни-користувача.

3. Роботодавці забезпечують одержання й розуміння працівниками інформації з питань безпеки та гігієни праці, наданої виробниками, імпортерами та постачальниками.

Стаття 10

Національні нормативно-правові акти приписують, щоб сільськогосподарські машини й устаткування:

а) використовувалися тільки для тих робіт, для яких їх спроектовано, крім випадків, коли їхнє використання з метою, іншою, ніж та, для якої їх спроектовано спочатку, вважається безпечним згідно з національним законодавством і практикою й, зокрема, не

використовувалися для перевезення людей, якщо їхня конструкція не призначена чи не пристосована для цього, а також

б) експлуатувалися підготовленими й компетентними особами згідно з національними законодавством і практикою.

ВАНТАЖНО-РОЗВАНТАЖУВАЛЬНІ ОПЕРАЦІЇ Й ТРАНСПОРТУВАННЯ МАТЕРІАЛІВ

Стаття 11

1. Компетентний орган після консультацій із заінтересованими представницькими організаціями роботодавців і працівників установлює вимоги стосовно безпеки та гігієни праці, що стосуються вантажно-розвантажувальних операцій і транспортування матеріалів, зокрема ручної обробки вантажів. Такі вимоги ґрунтуються на оцінці ризиків, технічних стандартах і медичних висновках з урахуванням усіх відповідних умов, в яких виконується робота згідно з національними законодавством і практикою.

2. Від працівників не вимагається або їм не дозволяється виконання вантажно-розвантажувальних операцій чи переміщення вручну вантажів, вага або характер яких можуть створити загрозу їхній безпеці або здоров'ю.

ПРАВИЛЬНЕ ПОВОДЖЕННЯ З ХІМІЧНИМИ РЕЧОВИНАМИ

Стаття 12

Компетентний орган уживає заходів згідно з національним законодавством і практикою для забезпечення:

а) наявності відповідної національної системи чи будь-якої іншої системи, затвердженої компетентним органом, яка встановлює особливі критерії імпорту, класифікації, пакування, маркування та обмеження застосування чи повної заборони хімічних речовин, які використовуються в сільському господарстві;

б) дотримання національних чи інших визнаних норм безпеки та гігієни праці тими, хто виробляє, імпортує, постачає, реалізує, перевозить, складає чи знищує хімічні речовини, які використовуються в сільському господарстві, і надання відповідної та повної інформації їхнім користувачам відповідними офіційними мовами країни і, за запитом, компетентному органу, а також

с) наявності придатної системи безпечного збирання, переробки й утилізації хімічних відходів, хімічних речовин із простроченим терміном зберігання та порожніх контейнерів з-під хімічних речовин для запобігання використанню їх для інших цілей та усунення чи зведення до мінімуму ризиків для безпеки та здоров'я людей і для навколишнього середовища.

Стаття 13

1. Національні нормативно-правові акти чи компетентний орган забезпечують уживання на рівні підприємства заходів із запобігання та захисту у зв'язку з використанням хімічних речовин і поводженням з хімічними відходами.

2. Ці заходи охоплюють, *inter alia*:

- a) підготовку, поводження, застосування, зберігання та перевезення хімічних речовин;
- b) сільськогосподарську діяльність, що призводить до розпорошення хімічних речовин;
- c) технічне обслуговування, ремонт і чищення устаткування й контейнерів для хімічних речовин, а також
- d) утилізацію порожніх контейнерів та обробку й утилізацію хімічних відходів і хімічних речовин із простроченим терміном зберігання.

ПОВОДЖЕННЯ З ТВАРИНАМИ ТА ЗАХИСТ ВІД РИЗИКІВ БІОЛОГІЧНОГО ХАРАКТЕРУ

Стаття 14

Національні нормативно-правові акти забезпечують уживання заходів із запобігання ризикам, пов'язаним з інфекцією, алергією чи отруєнням, або зведення до мінімуму таких ризиків під час роботи з біологічними речовинами та відповідність діяльності з догляду за тваринами та місць утримання худоби й стаєнь національним чи іншим визнаним нормам безпеки та гігієни праці.

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ ВИРОБНИЧІ ОБ'ЄКТИ

Стаття 15

Будівництво, технічне обслуговування та ремонт сільськогосподарських виробничих об'єктів здійснюються згідно з національним законодавством, правилами та вимогами з питань безпеки та гігієни праці.

IV. Інші положення

МОЛОДІ ПРАЦІВНИКИ ТА НЕБЕЗПЕЧНІ ВИДИ РОБІТ

Стаття 16

1. Мінімальний вік для призначення на роботу в сільському господарстві, яка через свій характер чи умови, в яких вона виконується, може становити загрозу безпеці та здоров'ю молодих осіб, є не нижче 18 років.

2. Види професій чи робіт, до яких застосовується пункт 1, визначаються національним законодавством чи компетентним органом після консультацій із заінтересованими представницькими організаціями роботодавців і працівників.

3. Незалежно від положень пункту 1 національні нормативно-правові акти чи компетентний орган можуть, після консультацій із заінтересованими представницькими організаціями роботодавців і працівників, дозволяти виконання робіт, про які йдеться в пункті 1, особам у віці від 16 років за умови проведення попереднього професійного навчання й усебічного забезпечення безпеки та гігієни праці молодих працівників.

ТИМЧАСОВІ ТА СЕЗОННІ ПРАЦІВНИКИ

Стаття 17

Уживаються заходи для забезпечення тимчасовим і сезонним працівникам такої саме безпеки та гігієни праці, яку мають прирівняні до них постійні працівники сільського господарства.

ЖІНКИ-ПРАЦІВНИЦІ

Стаття 18

Уживаються заходи для забезпечення врахування особливих потреб жінок - працівниць сільського господарства стосовно вагітності, годування груддю та репродуктивного здоров'я.

СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВІ ТА ЖИТЛОВІ УМОВИ

Стаття 19

Національні нормативно-правові акти чи компетентний орган після консультацій із заінтересованими представницькими організаціями роботодавців і працівників приписують:

а) забезпечення належних соціально-побутових умов без будь-яких витрат для працівника, а також

б) мінімальні стандарти забезпечення житлом працівників, що за характером своєї роботи змушені тимчасово чи постійно проживати на території підприємства.

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОЧОГО ЧАСУ

Стаття 20

Робочий час, нічна праця та періоди відпочинку для працівників сільського господарства встановлюються згідно з національними нормативно-правовими актами чи колективними угодами.

СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ НА ВИРОБНИЦТВІ ТА ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

Стаття 21

1. Згідно з національним законодавством і практикою працівники сільського господарства охоплюються страховкою або програмою соціального захисту від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань зі смертельним і не смертельним кінцем, а також від інвалідності й інших пов'язаних з виробництвом ризиків для здоров'я, що забезпечує їм захист, еквівалентний принаймні тому, який надається працівникам в інших галузях.

2. Такі програми можуть або бути частиною національної програми, або набувати будь-якої іншої відповідної форми, яка відповідає національному законодавству та практиці.

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 22

Грамоти про ратифікацію цієї Конвенції надсилаються Генеральному директору Міжнародного бюро праці для реєстрації.

Стаття 23

1. Ця Конвенція є обов'язковою для виконання лише тими державами - членами Міжнародної організації праці, ратифікаційні грамоти які зареєстровані Генеральним директором Міжнародного бюро праці.

2. Вона набирає чинності через 12 місяців після дати реєстрації Генеральним директором ратифікаційних грамот двох держав - членів Організації.

3. У подальшому ця Конвенція набирає чинності для будь-якої держави-члена через 12 місяців після дати реєстрації її ратифікаційної грамоти.

Стаття 24

1. Держава-член, яка ратифікувала цю Конвенцію, може денонсувати її через десять років з дати, коли вона вперше набрала чинності, за допомогою заяви, надісланої

Генеральному директору Міжнародного бюро праці для реєстрації. Така денонсація не набирає чинності доти, доки не мине рік після дати її реєстрації.

2. Для кожної держави-члена, яка ратифікувала цю Конвенцію та яка протягом року після закінчення зазначених у попередньому пункті десяти років не скористувалася передбаченим у цій статті правом денонсації, Конвенція буде залишатися чинною протягом наступних десяти років, і в подальшому держава-член зможе денонсувати цю Конвенцію після закінчення кожного десятиріччя згідно з порядком, передбаченим цією статтею.

Стаття 25

1. Генеральний директор Міжнародного бюро праці повідомляє всім державам - членам Міжнародної організації праці про реєстрацію всіх ратифікаційних грамот і заяв про денонсацію, надісланих йому державами - членами Організації.

2. Повідомляючи державам - членам Організації про реєстрацію отриманої ним другої ратифікаційної грамоти, Генеральний директор звертає увагу держав - членів Організації на дату набрання чинності цією Конвенцією.

Стаття 26

Генеральний директор Міжнародного бюро праці надсилає Генеральному секретарю Організації Об'єднаних Націй для реєстрації згідно зі статтею 102 Статуту Організації Об'єднаних Націй ([995_010](#)) вичерпні відомості про всі ратифікаційні грамоти й заяви про денонсацію, зареєстровані Генеральним директором згідно з положеннями попередніх статей.

Стаття 27

У випадках, коли Адміністративна рада Міжнародного бюро праці вважає за необхідне, вона надає Генеральній конференції доповідь про застосування цієї Конвенції та розглядає бажаність уключення до порядку денного Конференції питання про її цілковитий або частковий перегляд.

Стаття 28

1. Якщо Конференція ухвалить нову конвенцію, що цілком або частково переглядає цю Конвенцію, тоді, якщо нова конвенція не передбачає іншого:

а) ратифікація будь-якою державою-членом нової конвенції, що переглядає, зумовлює *ipso jure*, незважаючи на положення згаданої вище статті 24, негайну денонсацію цієї Конвенції після того, як нова конвенція, що переглядає, набрала чинності;

б) починаючи з дня набрання чинності новою конвенцією, що переглядає, ця Конвенція перестає бути відкритою для ратифікації державами - членами Організації.

2. Ця Конвенція залишається в будь-якому випадку чинною за існуючими формою та змістом для тих держав-членів, які ратифікували її, але не ратифікували нової

конвенції,

що

переглядає.

Стаття 29

Англомовна та франкомовна редакції тексту цієї Конвенції є рівноавтентичні.

Consolidated TEXT_ 31989L0391 — EN — 11.12.2008.html CAUTION: Do not change segment ID or source text MQ830411 796b5108-c1fd-4844-ac01-1631f449d8c7			
ID	English	Ukrainian	Comment
1	Consolidated TEXT:	Консолідований ТЕКСТ:	
2	31989L0391 — EN — 11.12.2008	31989L0391 — UA — 11.12.2008	
3	1989L0391 — EN — 11.12.2008 — 003.001	003 0011989L0391 — UA — 11.12.2008 — 003.001	
4	This document is meant purely as a documentation tool and the institutions do not assume any liability for its contents	Цей документ слугує суто засобом документування, і установи не несуть жодної відповідальності за його зміст	
5	[1]►B{2}	[1]►B{2}	
6	31989L0391	31989L0391	
7	COUNCIL DIRECTIVE	ДИРЕКТИВА РАДИ	
8	of 12 June 1989	від 12 червня 1989 року	
9	on the introduction of measures to encourage improvements in the safety and health of workers at work	про запровадження заходів, покликаних заохочувати до покращення безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі	
10	[1](89/391/EEC){2}	[1](89/391/EEC){2}	
11	31989L0391	31989L0391	
12	(OJ L 183, 29.6.1989, p.1)	(ОВ L 183, 29.06.1989, с. 1)	
13	Amended by:	Зі змінами та доповненнями, внесеними:	
14	[1]	[1]	
15	[1]	[1]	
16	Official Journal	Офіційний вісник	
17	[1][1]No	[1][1]№	
18	page	сторінка	
19	date	дата	
20	[1]{2}M1{3}	[1]{2}M1{3}	
21	32003R1882	32003R1882	
22	[1]REGULATION (EC) No 1882/2003 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL[2]of 29 September 2003{3}	[1]РЕГЛАМЕНТОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ І РАДИ (ЄС) № 1882/2003[2]від 29 вересня 2003 року{3}	

23	32003R1882	32003R1882	
24	[1][1]L[1]284	[1][1]L[1]284	
25	1	1	
26	31.10.2003	31.10.2003	
27	[1]► M2{2}	[1]► M2{2}	
28	32007L0030	32007L0030	
29	[1]DIRECTIVE 2007/30/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL[2]Text with EEA relevance[2]of 20 June 2007{4}	[1]ДИРЕКТИВОЮ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ І РАДИ 2007/30/ЄС[2]Текст стосується ЄП[2]від 20 червня 2007 року{4}	
30	32007L0030	32007L0030	
31	[1][1]L[1]165	[1][1]L[1]165	
32	21	21	
33	27.6.2007	27.06.2007	
34	[1]► M3{2}	[1]► M3{2}	
35	32008R1137	32008R1137	
36	[1]REGULATION (EC) No 1137/2008 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL[2]of 22[2]October 2008{4}	[1]РЕГЛАМЕНТОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ І РАДИ (ЄС) № 1137/2008[2]Від 22 [2]жовтня 2008 року{4}	
37	32008R1137	32008R1137	
38	[1][1]L[1]311	[1][1]L[1]311	
39	1	1	
40	21.11.2008	21.11.2008	
41	[1]	[1]	
42	Corrected by:	Виправлено:	
43	[1]► C1{2}	[1]► C1{2}	
44	31989L0391R(02)	31989L0391R(02)	
45	[1]Corrigendum, OJ[2]L[2]275, 5.10.1990, p.[2]42[2][2](89/391){7}	[1]Виправленням, ОВ[2]L[2]275, 05.10.1990, с.[2]42[2][2](89/391){7}	
46	31989L0391R(02)	31989L0391R(02)	
47	[1]	[1]	
48	[1]	[1]	

49	[1] ▼B{2}	[1] ▼B{2}	
50	31989L0391	31989L0391	
51	COUNCIL DIRECTIVE	ДИРЕКТИВА РАДИ	
52	of 12 June 1989	від 12 червня 1989 року	
53	on the introduction of measures to encourage improvements in the safety and health of workers at work	про запровадження заходів, покликаних заохочувати до покращення безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі	
54	(89/391/EEC)	(89/391/ЄЕС)	
55	[1] [1]	[1] [1]	
56	THE COUNCIL OF THE EUROPEAN COMMUNITIES,	РАДА ЄВРОПЕЙСЬКИХ СПІВТОВАРИСТВ,	
57	Having regard to the Treaty establishing the European Economic Community, and in particular Article 118a thereof,	Беручи до уваги Договір про заснування Європейського економічного співтовариства, зокрема його статтю 118а,	
58	Having regard to the proposal from the Commission [1]([2] [3]1{4} {5}) , drawn up after consultation with the Advisory Committee on Safety, Hygiene and Health Protection at Work,	Беручи до уваги пропозицію Комісії [1]([2] [3]1{4} {5}) , складену після консультації з Дорадчим комітетом з безпеки, гігієни та охорони здоров'я на роботі,	
59	In cooperation with the European Parliament [1]([2] [3]2{4} {5}) ,	У співпраці з Європейським Парламентом [1]([2] [3]2{4} {5}) ,	
60	Having regard to the opinion of the Economic and Social Committee [1]([2] [3]3{4} {5}) ,	Беручи до уваги висновок Економічно-соціального комітету [1]([2] [3]3{4} {5}) ,	
61	Whereas Article 118a of the Treaty provides that the Council shall adopt, by means of Directives, minimum requirements for encouraging improvements, especially in the working environment, to guarantee a better level of protection of the safety and health of workers;	Оскільки стаття 118а Договору передбачає ухвалення Радою у форматі директив мінімальних вимог до заохочення до покращень, зокрема в робочому середовищі, щоб гарантувати кращий рівень забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників;	
62	Whereas this Directive does not justify any reduction in levels of protection already achieved in individual Member States, the Member State being committed, under the Treaty, to encouraging improvements in conditions in this area and to harmonizing conditions while maintaining the improvements made;	Оскільки ця Директива не визнає допустимим будь-яке зниження рівнів охорони, що вже досягнуті в окремих державах-членах, держави-члени мають зобов'язання на підставі Договору заохочувати до покращення умов в цій сфері та до гармонізації умов зі збереженням вже досягнутих покращень;	
63	Whereas it is known that workers can be exposed to the effects of dangerous environmental factors at the	Оскільки відомо, що працівники можуть піддаватись впливу небезпечних екологічних факторів на робочому місці в ході їхньої	

	work place during the course of their working life;	трудової діяльності;	
64	Whereas, pursuant to Article 118a of the Treaty, such Directives must avoid imposing administrative, financial and legal constraints which would hold back the creation and development of small and medium-sized undertakings;	Оскільки, відповідно до статті 118а Договору, такі директиви повинні уникати накладення адміністративних, фінансових та правових обмежень, які будуть стримувати створення та розвиток малих та середніх підприємств;	
65	Whereas the communication from the Commission on its programme concerning safety, hygiene and health at work[1]([2] [3]4{4} {5}) provides for the adoption of Directives designed to guarantee the safety and health of workers;	Оскільки Повідомлення Комісії про її програму щодо безпеки, гігієни та здоров'я на робочих місцях [1]([2] [3]4{4} {5}) передбачає ухвалення директив, що призначених гарантувати безпеку та охорону здоров'я працівників;	
66	Whereas the Council, in its resolution of 21 December 1987 on safety, hygiene and health at work[1]([2] [3]5{4} {5}), took note of the Commission's intention to submit to the Council in the near future a Directive on the organization of the safety and health of workers at the work place;	Оскільки Рада, в своїй Резолюції від 21 грудня 1987 року про безпеку, гігієну та охорону здоров'я на робочих місцях[1]([2] [3]5{4} {5}), взяла до відома намір Комісії подати Раді у найближчому майбутньому Директиву про організацію безпеки та охорони здоров'я працівників на робочому місці;	
67	Whereas in February 1988 the European Parliament adopted four resolutions following the debate on the internal market and worker protection; whereas these resolutions specifically invited the Commission to draw up a framework Directive to serve as a basis for more specific Directives covering all the risks connected with safety and health at the work place;	Оскільки в лютому 1988 року Європейський Парламент ухвалив чотири резолюції після обговорення внутрішнього ринку та захисту працівників; оскільки ці резолюції закликали Комісію розробити рамкову Директиву, яка б стала основою для спеціальних директив, що охоплюють всі ризики, пов'язані з безпекою та охороною здоров'я на робочому місці;	
68	Whereas Member States have a responsibility to encourage improvements in the safety and health of workers on their territory; whereas taking measures to protect the health and safety of workers at work also helps, in certain cases, to preserve the health and possibly the safety of persons residing with them;	Оскільки держави-члени несуть відповідальність за заохочення до покращення безпеки та охорони здоров'я працівників на їхній території; оскільки вживання заходів з охорони здоров'я та забезпечення безпеки працівників на роботі також допомагає, в деяких випадках, зберегти здоров'я та, можливо, забезпечити безпеку осіб, які проживають з такими працівниками;	
69	Whereas Member States' legislative systems covering safety and health at the work place differ widely and need to be improved; whereas national provisions on the subject, which often include technical specifications and/ or self-regulatory standards, may	Оскільки законодавчі системи держав-членів, що охоплюють питання безпеки та охорони здоров'я на робочому місці, мають значні відмінності та потребують покращення; оскільки національні положення в цій сфері, до складу яких часто входять	

	result in different levels of safety and health protection and allow competition at the expense of safety and health;	технічні специфікації та/або стандарти саморегулювання, можуть привести до різних рівнів безпеки та охорони здоров'я і дозволити конкуренцію за рахунок безпеки та здоров'я;
70	Whereas the incidence of accidents at work and occupational diseases is still too high; whereas preventive measures must be introduced or improved without delay in order to safeguard the safety and health of workers and ensure a higher degree of protection;	Оскільки розповсюдженість нещасних випадків на робочому місці та професійних хвороб все ще перебуває на занадто високому рівні; оскільки, необхідно негайно запровадити або покращити превентивні заходи для збереження безпеки та охорони здоров'я працівників та забезпечення вищого рівня захисту;
71	Whereas, in order to ensure an improved degree of protection, workers and/ or their representatives must be informed of the risks to their safety and health and of the measures required to reduce or eliminate these risks; whereas they must also be in a position to contribute, by means of balanced participation in accordance with national laws and/ or practices, to seeing that the necessary protective measures are taken;	Оскільки, для забезпечення вищого рівня захисту, працівники та/або їхні представники повинні бути поінформовані про ризики для їхньої безпеки та здоров'я та про заходи, необхідні для зниження або усунення зазначених ризиків; оскільки вони також мають бути здатні долучитись шляхом збалансованою участі, відповідно до національних законодавств та/або практик, до забезпечення вжиття необхідних заходів захисту;
72	Whereas information, dialogue and balanced participation on safety and health at work must be developed between employers and workers and/ or their representatives by means of appropriate procedures and instruments, in accordance with national laws and/ or practices;	Оскільки необхідно запровадити інформування, діалог та збалансовану участь у забезпеченні безпеки та охорони здоров'я між працедавцями та працівниками та/або їхніми представниками шляхом застосування належних процедур та інструментів, відповідно до національних законодавств та/або практик;
73	Whereas the improvement of workers' safety, hygiene and health at work is an objective which should not be subordinated to purely economic considerations;	Оскільки підвищення рівня безпеки, гігієни та охорони здоров'я працівників на роботі становить мету, яка не повинна підпорядковуватись суто економічним міркуванням;
74	Whereas employers shall be obliged to keep themselves informed of the latest advances in technology and scientific findings concerning workplace design, account being taken of the inherent dangers in their undertaking, and to inform accordingly the workers' representatives exercising participation rights under this Directive, so as to be able to guarantee a better level of protection of workers' health and safety;	Оскільки працедавець зобов'язані бути поінформованими про останні досягнення в технологіях та наукових досягненнях щодо облаштування робочого місця, з урахуванням властивих для їхнього підприємства ризиків, та відповідно інформувати представників працівників, які застосовують права участі відповідно до цієї Директиви таким чином, щоб мати можливість забезпечити кращий рівень безпеки та охорони здоров'я

		працівників;	
75	Whereas the provisions of this Directive apply, without prejudice to more stringent present or future Community provisions, to all risks, and in particular to those arising from the use at work of chemical, physical and biological agents covered by Directive 80/1107/EEC ^[1] ^[2] ^[3] 6{4} {5}], as last amended by Directive 88/642/EEC ^[1] ^[7] ^[3] 7{4} {5}];	Оскільки положення цієї Директиви застосовуються без обмеження суворіших наявних або майбутніх положень Співтовариства до всіх ризиків та, зокрема, до ризиків, що виникають у зв'язку з використанням під час роботи хімічних речовин, фізичних факторів та біологічних засобів, зазначених в Директиві 80/1107/ЄЕС ^[1] ^[2] ^[3] 6{4} {5}], з останніми змінами і доповненнями, внесеними Директивою 88/642/ЄЕС ^[1] ^[7] ^[3] 7{4} {5}];	
76	Whereas, pursuant to Decision 74/325/EEC ^[1] ^[2] ^[3] 8{4} {5}], the Advisory Committee on Safety, Hygiene and Health Protection at Work is consulted by the Commission on the drafting of proposals in this field;	Оскільки, відповідно до Рішення 74/325/ЄЕС ^[1] ^[2] ^[3] 8{4} {5}], були проведені консультації Комісії з Дорадчим комітетом з безпеки, гігієни та охорони здоров'я на робочих місцях з приводу розробки пропозицій в цій сфері;	
77	Whereas a Committee composed of members nominated by the Member States needs to be set up to assist the Commission in making the technical adaptations to the individual Directives provided for in this Directive.	Оскільки необхідно створити комітет, члени якого призначатимуться державами-членами, для допомоги Комісії під час внесення з метою технічної адаптації змін до окремих Директив, передбачених в цій Директиві.	
78	HAS ADOPTED THIS DIRECTIVE:	УХВАЛИЛА ЦЮ ДИРЕКТИВУ:	
79	^[1] ^[1]	^[1] ^[1]	
80	SECTION I	СЕКЦІЯ I	
81	GENERAL PROVISIONS	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	
82	Article 1	Стаття 1	
83	Object	Предмет	
84	1. ^[1] ^[1] The object of this Directive is to introduce measures to encourage improvements in the safety and health of workers at work.	1. ^[1] ^[1] Ця Директива має на меті запровадження заходів, покликаних заохочувати до покращення безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі.	
85	2. ^[1] ^[1] To that end it contains general principles concerning the prevention of occupational risks, the protection of safety and health, the elimination of risk and accident factors, the informing, consultation, balanced participation in accordance with national	2. ^[1] ^[1] З цією метою вона містить загальні принципи запобігання професійним ризикам, забезпечення безпеки та охорони здоров'я, усунення факторів ризику та аварійних ситуацій,	

	laws and/ or practices and training of workers and their representatives, as well as general guidelines for the implementation of the said principles.	інформування, консультування, збалансованої участі відповідно до національних законодавств та/або практик, підготовку працівників або їхніх представників, а також загальні настанови для запровадження зазначених принципів.
86	3.[1][1]This Directive shall be without prejudice to existing or future national and Community provisions which are more favourable to protection of the safety and health of workers at work.	3.[1][1]Ця Директива не обмежує застосування наявних або майбутніх положень на національному рівні або рівні Співтовариства, які є сприятливішими для забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі.
87	Article 2	Стаття 2
88	Scope	Сфера застосування
89	1.[1][1]This Directive shall apply to all sectors of activity, both public and private (industrial, agricultural, commercial, administrative, service, educational, cultural, leisure, etc.).	1.[1][1]Ця Директива застосовується до всіх секторів діяльності, як державних так і приватних (промислового, сільськогосподарського, комерційного, адміністративного, сектору обслуговування, освітнього, сектору культури, сектору дозвілля та ін.).
90	2.[1][1]This Directive shall not be applicable where characteristics peculiar to certain specific public service activities, such as the armed forces or the police, or to certain specific activities in the civil protection services inevitably conflict with it.	2.[1][1]Ця Директива не застосовується у випадку неминучого конфлікту між нею та характеристиками, що властиві певним спеціальним напрямом діяльності у сфері державної служби, таким як збройні сили чи поліція, або певним спеціальним напрямом діяльності служб цивільної оборони.
91	In that event, the safety and health of workers must be ensured as far as possible in the light of the objectives of this Directive.	У такому випадку безпека та охорона здоров'я працівників повинна бути забезпечена, наскільки це можливо, з урахуванням цілей цієї Директиви.
92	Article 3	Стаття 3
93	Definitions	Терміни та означення
94	For the purposes of this Directive, the following terms shall have the following meanings:	Для цілей цієї Директиви застосовуються наведені терміни мають таке значення:
95	(a)[1][2]{3}worker: any person employed by an employer, including trainees and apprentices but excluding domestic servants;	(а)[1][2]{3}працівник: будь-яка особа, найнята працедавцем, враховуючи стажерів та учнів, але за винятком домашньої

		прислуги;	
96	(b)[1][2][3]employer: any natural or legal person who has an employment relationship with the worker and has responsibility for the undertaking and/ or establishment;	(b)[1][2][3]працедавець: фізична або юридична особа, яка має трудові відносини з працівником та несе відповідальність за підприємство та/або установу;	
97	(c)[1][2][3]workers' representative with specific responsibility for the safety and health of workers: any person elected, chosen or designated in accordance with national laws and/ or practices to represent workers where problems arise relating to the safety and health protection of workers at work;	(c)[1][2][3]представник працівників, на якого покладено спеціальні обов'язки із забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників: будь-яка обрана особа, обрана або призначення якої відбулося відповідно до національних законодавств та/або практик для представництва працівників у випадку виникнення проблем, пов'язаних із забезпеченням безпеки та охороною здоров'я працівників на роботі;	
98	(d)[1][2][3]prevention: all the steps or measures taken or planned at all stages of work in the undertaking to prevent or reduce occupational risks.	(d)[1][2][3]запобігання: всі кроки або заходи, вжиті або заплановані на всіх етапах роботи на підприємстві, спрямовані на запобігання або скорочення професійних ризиків.	
99	Article 4	Стаття 4	
100	1.[1][1]Member States shall take the necessary steps to ensure that employers, workers and workers' representatives are subject to the legal provisions necessary for the implementation of this Directive.	1.[1][1]Держави-члени вживають необхідних кроків для забезпечення поширення на працедавців, працівників та представників працівників дії правових положень, необхідних для імплементації цієї Директиви.	
101	2.[1][1]In particular, Member States shall ensure adequate controls and supervision.	2.[1][1]Зокрема держави-члени повинні забезпечити належний контроль та нагляд.	
102	[1] [1]	[1] [1]	
103	SECTION II	СЕКЦІЯ II	
104	EMPLOYERS' OBLIGATIONS	ОБОВ'ЯЗКИ ПРАЦЕДАВЦЯ	
105	Article 5	Стаття 5	
106	General provision	Загальні положення	
107	1.[1][1]The employer shall have a duty to ensure the safety and health of workers in every aspect related to the work.	1.[1][1]Працедавець зобов'язаний забезпечувати безпеку та охорону здоров'я працівників в кожному пов'язаному з роботою аспекті.	

108	2. [1] [1] Where, pursuant to Article 7 (3), an employer enlists competent external services or persons, this shall not discharge him from his responsibilities in this area.	2. [1] [1] Якщо, відповідно до статті 7(3), працедавець залучає компетентні зовнішні служби або осіб, це не звільняє його від відповідальності у цій сфері.
109	3. [1] [1] The workers' obligations in the field of safety and health at work shall not affect the principle of the responsibility of the employer.	3. [1] [1] Обов'язки працівників у сфері безпеки та охорони здоров'я на роботі не повинні впливати на принцип відповідальності працедавця.
110	4. [1] [1] This Directive shall not restrict the option of Member States to provide for the exclusion or the limitation of employers' responsibility where occurrences are due to unusual and unforeseeable circumstances, beyond the employers' control, or to exceptional events, the consequences of which could not have been avoided despite the exercise of all due care.	4. [1] [1] Ця Директива не обмежує права держав-членів передбачати виключення або обмеження відповідальності працедавців у випадках, що виникають внаслідок незвичайних та непередбачуваних обставин поза межами контролю працедавця або внаслідок виняткових подій, наслідків яких було неможливо уникнути, незважаючи на ужиття всіх належних заходів.
111	Member States need not exercise the option referred to in the first subparagraph.	Держави-члени не зобов'язані використовувати право, зазначене в першому підпараграфі.
112	Article 6	Стаття 6
113	General obligations on employers	Загальні обов'язки працедавців
114	1. [1] [1] Within the context of his responsibilities, the employer shall take the measures necessary for the safety and health protection of workers, including prevention of occupational risks and provision of the information and training, as well as provision of the necessary organization and means.	1. [1] [1] В рамках своїх обов'язків працедавець вживає заходів, необхідних для забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників, у тому числі запобігання професійним ризикам, забезпечення інформування та підготовка, а також необхідної організації та засобів.
115	The employer shall be alert to the need to adjust these measures to take account of changing circumstances and aim to improve existing situations.	Працедавець повинен стежити за необхідністю коригування зазначених заходів для врахування зміни обставин, а також прагнути до покращення існуючої ситуації.
116	2. [1] [1] The employer shall implement the measures referred to in the first subparagraph of paragraph 1 on the basis of the following general principles of prevention:	2. [1] [1] Працедавець запроваджує заходи, передбачені в першому підпараграфі параграфу 1 на основі таких загальних принципів запобігання:
117	(a) [1] [2] [3] avoiding risks;	(a) [1] [2] [3] уникнення ризиків;
118	(b) [1] [2] [3] evaluating the risks which cannot be avoided;	(b) [1] [2] [3] оцінка ризиків, яких неможливо уникнути;

119	(c)[1]{2}{3}combating the risks at source;	(c)[1]{2}{3}подолання ризиків у джерелі їх виникнення;	
120	(d)[1]{2}{3}adapting the work to the individual, especially as regards the design of work places, the choice of work equipment and the choice of working and production methods, with a view, in particular, to alleviating monotonous work and work at a predetermined work-rate and to reducing their effect on health.	(d)[1]{2}{3}адаптація роботи до людини, зокрема, що стосується облаштування робочих місць, вибору робочого обладнання та вибору методів роботи і виробництва, з метою, зокрема, полегшення одноманітної роботи та роботи з попередньо визначеною швидкістю роботи та зменшення їхнього впливу на здоров'я.	
121	(e)[1]{2}{3}adapting to technical progress;	(e)[1]{2}{3}адаптація до технічного прогресу;	
122	(f)[1]{2}{3}replacing the dangerous by the non-dangerous or the less dangerous;	(f)[1]{2}{3}заміна небезпечних речовин на безпечні або менш небезпечні;	
123	(g)[1]{2}{3}developing a coherent overall prevention policy which covers technology, organization of work, working conditions, social relationships and the influence of factors related to the working environment;	(g)[1]{2}{3}розроблення узгодженої загальної політики запобігання, яка охоплює технології, організацію робочого процесу, умови праці, соціальні стосунки та вплив факторів, пов'язаних з робочим середовищем;	
124	(h)[1]{2}{3}giving collective protective measures priority over individual protective measures;	(h)[1]{2}{3}надання пріоритету колективним заходам захисту у порівнянні з індивідуальними заходами захисту;	
125	(i)[1]{2}{3}giving appropriate instructions to the workers.	(i)[1]{2}{3}надання належних інструкцій працівникам.	
126	3.[1]{1}Without prejudice to the other provisions of this Directive, the employer shall, taking into account the nature of the activities of the enterprise and/ or establishment:	3.[1]{1}Не обмежуючи застосування інших положень цієї Директиви, працівдавець повинен, з урахуванням характеру напрямів діяльності підприємства та/або установи:	
127	(a)[1]{2}{3}evaluate the risks to the safety and health of workers, [4]inter alia[3] in the choice of work equipment, the chemical substances or preparations used, and the fitting-out of work places.	(a)[1]{2}{3}оцінювати ризики для здоров'я та безпеки працівників,[4]між іншим[3], під час вибору робочого обладнання, хімічних речовин або препаратів, що використовуються, а також під час обладнання робочих місць.	
128	Subsequent to this evaluation and as necessary, the preventive measures and the working and production methods implemented by the employer must:	Після такої оцінки та в разі необхідності запобіжні заходи та запроваджені працівдавцем методи роботи і виробництва обов'язково повинні:	
129	—[1]{2}{3}assure an improvement in the level of protection afforded to workers with regard to safety and health,	—[1]{2}{3}забезпечувати підвищення рівня захисту, яким забезпечені працівники у питанні безпеки та охорони здоров'я,	

130	—[1]{2}{3}be integrated into all the activities of the undertaking and/ or establishment and at all hierarchical levels;	—[1]{2}{3}бути інтегрованими в комплекс напрямів діяльності підприємства та/або установи на всіх рівнях ієрархії;
131	(b)[1]{2}{3}where he entrusts tasks to a worker, take into consideration the worker's capabilities as regards health and safety;	(b)[1]{2}{3}якщо він доручає виконання завдань якомусь працівнику, враховувати можливість цього працівника у питанні охорони здоров'я і безпеки;
132	(c)[1]{2}{3}ensure that the planning and introduction of new technologies are the subject of consultation with the workers and/ or their representatives, as regards the consequences of the choice of equipment, the working conditions and the working environment for the safety and health of workers;	(c)[1]{2}{3}забезпечувати проведення щодо планування та введення нових технологій консультацій з працівниками та/або їхніми представниками у питаннях наслідків вибору обладнання, робочих умов та робочого середовища для безпеки та здоров'я працівників;
133	(d)[1]{2}{3}take appropriate steps to ensure that only workers who have received adequate instructions may have access to areas where there is serious and specific danger.	(d)[1]{2}{3}вживати належних заходів для забезпечення того, щоб лише працівники, які отримали належні інструкції, могли мати доступ до ділянок із значною та специфічною небезпекою.
134	4.[1]{1}Without prejudice to the other provisions of this Directive, where several undertakings share a work place, the employers shall cooperate in implementing the safety, health and occupational hygiene provisions and, taking into account the nature of the activities, shall coordinate their actions in matters of the protection and prevention of occupational risks, and shall inform one another and their respective workers and/ or workers' representatives of these risks.	4.[1]{1}Не обмежуючи застосування інших положень цієї Директиви, у випадку, коли декілька підприємств спільно використовують робочу територію, працедавці повинні співпрацювати над запровадженням положень із забезпечення безпеки, охорони здоров'я та гігієни праці та, з урахуванням характеру таких напрямів діяльності, повинні координувати їхні дії в сферах захисту та запобігання професійним ризикам, а також інформувати про зазначені ризики один одного та їхніх відповідних працівників та/або представників працівників.
135	5.[1]{1}Measures related to safety, hygiene and health at work may in no circumstances involve the workers in financial cost.	5.[1]{1}Заходи, пов'язані з безпекою, гігієною та охороною здоров'я на роботі не повинні, за жодних обставин, призводити до фінансових витрат з боку працівників.
136	Article 7	Стаття 7
137	Protective and preventive services	Служби захисту та запобігання
138	1.[1]{1}Without prejudice to the obligations referred to in Articles 5 and 6, the employer shall designate one or more workers to carry out activities related to	1.[1]{1}Не обмежуючи обов'язків зазначених в статтях 5 та 6, працедавець призначає одного або декількох працівників, які

	the protection and prevention of occupational risks for the undertaking and/ or establishment.	будуть займатись діяльністю, пов'язаною з захистом від ризиків та запобіганням професійним ризикам на підприємствах та/або в установах.	
139	2. [1] [1] Designated workers may not be placed at any disadvantage because of their activities related to the protection and prevention of occupational risks.	2. [1] [1] Призначені працівники не можуть бути поставлені у несприятливе становище через їхню діяльність, пов'язану із захистом від ризиків та запобіганням професійним ризикам.	
140	Designated workers shall be allowed adequate time to enable them to fulfil their obligations arising from this Directive.	Призначеним працівникам необхідно забезпечити достатньо часу для того, щоб вони мали можливість виконувати свої обов'язки, що виникають на підставі цієї Директиви.	
141	3. [1] [1] If such protective and preventive measures cannot be organized for lack of competent personnel in the undertaking and/ or establishment, the employer shall enlist competent external services or persons.	3. [1] [1] Якщо такі захисні та запобіжні заходи не можуть бути організовані внаслідок відсутності компетентного персоналу на підприємстві та/або в установі, працедавець повинен залучити компетентні зовнішні служби або компетентних зовнішніх осіб.	
142	4. [1] [1] Where the employer enlists such services or persons, he shall inform them of the factors known to affect, or suspected of affecting, the safety and health of the workers and they must have access to the information referred to in Article 10 (2).	4. [1] [1] У випадку, коли працедавець залучає такі служби або таких осіб, він повинен поінформувати їх про фактори, щодо яких відомо або є припущення про їхній вплив на безпеку та здоров'я працівників, а також вони повинні мати доступ до інформації, зазначеної в статті 10(2).	
143	5. [1] [1] In all cases:	5. [1] [1] В всіх випадках:	
144	— [1] [2] [3] the workers designated must have the necessary capabilities and the necessary means,	— [1] [2] [3] призначені працівники повинні мати необхідні здібності та необхідні можливості,	
145	— [1] [2] [3] the external services or persons consulted must have the necessary aptitudes and the necessary personal and professional means, and	— [1] [2] [3] зовнішні служби або особи, які надають консультації, повинні мати необхідні професійні навички, а також необхідні персональні та професійні можливості, та	
146	— [1] [2] [3] the workers designated and the external services or persons consulted must be sufficient in number	— [1] [2] [3] кількість призначених працівників та зовнішніх служб або осіб, які надають консультації, повинна бути достатньою	
147	to deal with the organization of protective and preventive measures, taking into account the size of the undertaking and/ or establishment and/ or the hazards to which the workers are exposed and their distribution throughout the entire undertaking and/	для того, щоб займатись організацією захисних та запобіжних заходів, з урахуванням розміру підприємства та/або установи та/або загроз для працівників та поширення таких загроз по	

	or establishment.	підприємству та/або установі.	
148	6.[1][1]The protection from, and prevention of, the health and safety risks which form the subject of this Article shall be the responsibility of one or more workers, of one service or of separate services whether from inside or outside the undertaking and/or establishment.	6.[1][1]Відповідальність за захист від ризиків для здоров'я та безпеки та запобігання ним, що є предметом цієї статті, покладається на одного або декількох працівників, одну службу або окремі служби, незалежно від того чи є ці служби внутрішніми або зовнішніми для підприємства та/або установи.	
149	The worker(s) and/ or agency(ies) must work together whenever necessary.	В разі необхідності працівник(и) або агенція(ї) повинні співпрацювати.	
150	7.[1][1]Member States may define, in the light of the nature of the activities and size of the undertakings, the categories of undertakings in which the employer, provided he is competent, may himself take responsibility for the measures referred to in paragraph 1.	7.[1][1]Держави-члени можуть визначати з урахуванням характеру напрямів діяльності та розміру підприємств, категорії підприємств, на яких працедавець, за умови його компетентності, може самостійно нести відповідальність за заходи, зазначені в параграфі 1.	
151	8.[1][1]Member States shall define the necessary capabilities and aptitudes referred to in paragraph 5.	8.[1][1]Держави-члени визначають необхідні повноваження та професійні навички, зазначені в параграфі 5.	
152	They may determine the sufficient number referred to in paragraph 5.	Вони можуть визначити достатню кількість, зазначену в параграфі 5.	
153	Article 8	Стаття 8	
154	First aid, fire-fighting and evacuation of workers, serious and imminent danger	Надання першої допомоги, гасіння пожеж та евакуація працівників, серйозні та неминучі небезпеки	
155	1.[1][1]The employer shall:	1.[1][1]Працедавець повинен:	
156	—[1][2]{3}take the necessary measures for first aid, fire-fighting and evacuation of workers, adapted to the nature of the activities and the size of the undertaking and/ or establishment and taking into account other persons present,	—[1][2]{3}вжити необхідних заходів для надання першої допомоги, гасіння пожеж та евакуації працівників, адаптованих до характеру напрямів діяльності та розмірів підприємства та/або установи та з урахуванням інших присутніх осіб,	
157	—[1][2]{3}arrange any necessary contacts with external services, particularly as regards first aid, emergency medical care, rescue work and fire-fighting.	—[1][2]{3}налагоджувати будь-які необхідні контакти із зовнішніми службами, зокрема, що стосується надання першої медичної допомоги, невідкладної медичної допомоги, аварійно-рятувальних робіт та гасіння пожеж.	

158	2.[1][1]Pursuant to paragraph 1, the employer shall, [3]inter alia, {4} for first aid, fire-fighting and the evacuation of workers, designate the workers required to implement such measures.	2.[1][1]Відповідно до параграфу 1, працедавець повинен, [3]між іншим{4}, для надання першої медичної допомоги, гасіння пожеж та евакуації працівників призначати працівників, які повинні вживати такі заходи.
159	The number of such workers, their training and the equipment available to them shall be adequate, taking account of the size and/ or specific hazards of the undertaking and/ or establishment.	Кількість таких працівників, їхня підготовка та доступне для них обладнання мають бути адекватними, з урахуванням розміру та/або специфіки загроз підприємства та/або установи.
160	3.[1][1]The employer shall:	3.[1][1]Працедавець повинен:
161	(a)[1][2]{3}as soon as possible, inform all workers who are, or may be, exposed to serious and imminent danger of the risk involved and of the steps taken or to be taken as regards protection;	(a)[1][2]{3}якомога раніше інформувати всіх працівників, яким загрожує або може загрозувати ризик серйозної та неминучої небезпеки, а також про кроки, що були вжиті або повинні бути вжиті для захисту;
162	(b)[1][2]{3}take action and give instructions to enable workers in the event of serious, imminent and unavoidable danger to stop work and/ or immediately to leave the work place and proceed to a place of safety;	(b)[1][2]{3}вживати заходів або надавати інструкції для того, щоб надати працівникам можливість у випадку серйозної, неминучої та невідвротної небезпеки зупинити роботу та/або негайно залишити робоче місце і перейти до безпечного місця;
163	(c)[1][2]{3}save in exceptional cases for reasons duly substantiated, refrain from asking workers to resume work in a working situation where there is still a serious and imminent danger.	(c)[1][2]{3}крім належним чином обґрунтованих виняткових ситуацій, утримуватись від прохання до працівників відновити роботу у робочій ситуації, коли все ще існує серйозна та неминуча небезпека.
164	4.[1][1]Workers who, in the event of serious, imminent and unavoidable danger, leave their workstation and/ or a dangerous area may not be placed at any disadvantage because of their action and must be protected against any harmful and unjustified consequences, in accordance with national laws and/ or practices.	4.[1][1]Працівники, які у випадку серйозної, неминучої та невідвротної небезпеки залишили свої робочі місця та/або безпечну зону, не повинні ставитись у несприятливе становище внаслідок їхньої дії та повинні бути захищеними від шкідливих і необґрунтованих наслідків згідно з національними законодавствами та/або практиками.
165	5.[1][1]The employer shall ensure that all workers are able, in the event of serious and imminent danger to their own safety and/ or that of other persons, and where the immediate superior responsible cannot be contacted, to take the	5.[1][1]Працедавець забезпечує можливість для всіх працівників у випадку серйозної та неминучої небезпеки для їхньої власної безпеки та/або для безпеки інших осіб та коли немає можливості зв'язатися з безпосереднім керівником, відповідальним за це,

	appropriate steps in the light of their knowledge and the technical means at their disposal, to avoid the consequences of such danger.	вживати відповідних заходів з урахуванням їхніх знань та технічних засобів, які вони мають у розпорядженні, для уникнення наслідків такої небезпеки.	
166	Their actions shall not place them at any disadvantage, unless they acted carelessly or there was negligence on their part.	Їхні дії не повинні ставити їх у будь-яке несприятливе становище, якщо тільки вони не діяли необачно або з їхнього боку не була допущена недбалість.	
167	Article 9	Стаття 9	
168	Various obligations on employers	Різні обов'язки працедавців	
169	1. [1] [1] The employer shall:	1. [1] [1] Працедавець повинен:	
170	(a) [1] [2] [3] be in possession of an assessment of the risks to safety and health at work, including those facing groups of workers exposed to particular risks;	(a) [1] [2] [3] мати оцінку ризиків для безпеки та здоров'я, враховуючи ті, що стосуються груп працівників, що піддаються особливим ризикам;	
171	(b) [1] [2] [3] decide on the protective measures to be taken and, if necessary, the protective equipment to be used;	(b) [1] [2] [3] визначати які заходи безпеки необхідно вживати та, в разі необхідності, які засоби захисту необхідно використовувати;	
172	(c) [1] [2] [3] keep a list of occupational accidents resulting in a worker being unfit for work for more than three working days;	(c) [1] [2] [3] вести перелік нещасних випадків на робочому місці, які призвели до непрацездатності працівника на строк, що перевищує три робочі дні;	
173	(d) [1] [2] [3] draw up, for the responsible authorities and in accordance with national laws and/ or practices, reports on occupational accidents suffered by his workers.	(d) [1] [2] [3] складати для відповідальних органів та відповідно до національних законодавств та/або практик звіти про нещасні випадки на робочому місці, внаслідок яких постраждали його працівники.	
174	2. [1] [1] Member States shall define, in the light of the nature of the activities and size of the undertakings, the obligations to be met by the different categories of undertakings in respect of the drawing-up of the documents provided for in paragraph 1 (a) and (b) and when preparing the documents provided for in paragraph 1 (c) and (d).	2. [1] [1] Держави-члени визначають, з урахуванням характеру напрямів діяльності та розміру підприємств, обов'язки, що повинні бути виконані різними категоріями підприємств щодо складення документів, передбачених параграфом 1 (a) та (b) та під час підготовки документів, передбачених в параграфі 1 (c) та (d).	
175	Article 10	Стаття 10	

176	Worker information	Інформування працівників	
177	1.[1][1]The employer shall take appropriate measures so that workers and/ or their representatives in the undertaking and/ or establishment receive, in accordance with national laws and/ or practices which may take account, [3]inter alia, [4] of the size of the undertaking and/ or establishment, all the necessary information concerning:	1.[1][1]Працедавець повинен вжити належних заходів для того, щоб працівники та/або їхні представники на підприємстві та/або в установі отримували, відповідно до національних законодавств та/або практик, які можуть [3]між іншим[4] враховувати розмір підприємства та/або установи, всю необхідну інформацію щодо:	
178	(a)[1][2][3]the safety and health risks and protective and preventive measures and activities in respect of both the undertaking and/ or establishment in general and each type of workstation and/ or job;	(a)[1][2][3]ризиків для безпеки та здоров'я, а також захисних та запобіжних заходів, що стосуються як підприємства та/або установи взагалі, так і кожного типу робочого місця та/або виду роботи;	
179	(b)[1][2][3]the measures taken pursuant to Article 8 (2).	(b)[1][2][3]заходів, вжитих відповідно до статті 8(2).	
180	2.[1][1]The employer shall take appropriate measures so that employers of workers from any outside undertakings and/ or establishments engaged in work in his undertaking and/ or establishment receive, in accordance with national laws and/ or practices, adequate information concerning the points referred to in paragraph 1 (a) and (b) which is to be provided to the workers in question.	2.[1][1]Працедавець вживає належних заходів для того, щоб працедавці працівників зовнішніх підприємств та/або установ, які залучені для роботи на його підприємстві та/або в установі, отримували, відповідно до національних законодавств та/або практик, належну інформацію стосовно питань, зазначених в параграфі 1 (a) та (b), яка має надаватись зазначеним працівникам.	
181	3.[1][1]The employer shall take appropriate measures so that workers with specific functions in protecting the safety and health of workers, or workers' representatives with specific responsibility for the safety and health of workers shall have access, to carry out their functions and in accordance with national laws and/ or practices, to:	3.[1][1]Працедавець повинен вживати належних заходів для того, щоб працівники, які мають спеціальні обов'язки із забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників, або представники працівників, що мають спеціальні обов'язки із забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників, мали доступ для виконання їхніх службових обов'язків та згідно з національними законодавствами та/або практиками, до:	
182	(a)[1][2][3]the risk assessment and protective measures referred to in Article 9 (1) (a) and (b);	(a)[1][2][3]оцінки ризиків та заходів безпеки, зазначених в статті 9(1)(a) та (b);	
183	(b)[1][2][3]the list and reports referred to in Article 9 (1) (c) and (d);	(b)[1][2][3]переліку та звітів, зазначених в статті 9(1)(c) та (d);	

184	(c)[1][2]{3}the information yielded by protective and preventive measures, inspection agencies and bodies responsible for safety and health.	(c)[1][2]{3}інформації, отриманої в результаті захисних та запобіжних заходів, інспекційними агенціями та органами, відповідальними за безпеку та охорону здоров'я.
185	Article 11	Стаття 11
186	Consultation and participation of workers	Консультація з працівниками та участь працівників
187	1.[1][1]Employers shall consult workers and/ or their representatives and allow them to take part in discussions on all questions relating to safety and health at work.	1.[1][1]Працедавці повинні проводити консультації з працівниками та/або їхніми представниками і дозволяти їм брати участь в обговореннях всіх питань, пов'язаних з безпекою та охороною здоров'я.
188	This presupposes:	Це передбачає:
189	—[1][2]{3}the consultation of workers,	—[1][2]{3}консультації з працівниками,
190	—[1][2]{3}the right of workers and/ or their representatives to make proposals,	—[1][2]{3}право працівників та/або їхніх представників надавати пропозиції,
191	—[1][2]{3}balanced participation in accordance with national laws and/ or practices.	—[1][2]{3}збалансовану участь відповідно до національних законодавств та/або практик.
192	2.[1][1]Workers or workers' representatives with specific responsibility for the safety and health of workers shall take part in a balanced way, in accordance with national laws and/ or practices, or shall be consulted in advance and in good time by the employer with regard to:	2.[1][1]Працівники або представники працівників, на яких покладено спеціальні обов'язки із забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників, повинні брати збалансовану участь відповідно до національних законодавств та/або практик або з ними заздалегідь та в належний час працедавець повинен провести консультації щодо:
193	(a)[1][2]{3}any measure which may substantially affect safety and health;	(a)[1][2]{3}будь-якого заходу, який може мати істотний вплив на безпеку та здоров'я.
194	(b)[1][2]{3}the designation of workers referred to in Articles 7 (1) and 8 (2) and the activities referred to in Article 7 (1);	(b)[1][2]{3}призначення працівників, зазначених в статтях 7(1) та 8(2) та видів діяльності, зазначених в статті 7(1);
195	(c)[1][2]{3}the information referred to in Articles 9 (1) and 10;	(c)[1][2]{3}інформації, зазначеної в статтях 9(1) та 10;
196	(d)[1][2]{3}the enlistment, where appropriate, of the competent services or persons outside the undertaking and/ or establishment, as referred to in Article 7 (3);	(d)[1][2]{3}залучення, в разі необхідності, компетентних служб або осіб, що є зовнішніми для підприємства та/або установи, як зазначено в статті 7(3);

197	(e)[1][2][3]the planning and organization of the training referred to in Article 12.	(e)[1][2][3]планування та організації підготовки, зазначеної в статті 12.
198	3.[1][1]Workers' representatives with specific responsibility for the safety and health of workers shall have the right to ask the employer to take appropriate measures and to submit proposals to him to that end to mitigate hazards for workers and/ or to remove sources of danger.	3.[1][1]Представники працівників, на яких покладено спеціальні обов'язки із забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників, мають право просити працедавця вжити належних заходів та подавати йому пропозиції з цією метою для зменшення загроз для працівників та/або усунення джерел небезпеки.
199	4.[1][1]The workers referred to in paragraph 2 and the workers' representatives referred to in paragraphs 2 and 3 may not be placed at a disadvantage because of their respective activities referred to in paragraphs 2 and 3.	4.[1][1]Зазначені в параграфі 2 працівники та зазначені в параграфах 2 та 3 представники працівників не повинні бути у несприятливому становищі через їхні відповідні дії, зазначені в параграфах 2 та 3.
200	5.[1][1]Employers must allow workers' representatives with specific responsibility for the safety and health of workers adequate time off work, without loss of pay, and provide them with the necessary means to enable such representatives to exercise their rights and functions deriving from this Directive.	5.[1][1]Працедавці повинні забезпечувати представникам працівників, на яких покладено спеціальні обов'язки із забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників, достатньо вільного часу без втрати оплати праці та забезпечувати їх необхідними засобами для того, щоб дати можливість таким представникам реалізовувати їхні права та обов'язки, що виникають на підставі цієї Директиви.
201	6.[1][1]Workers and/ or their representatives are entitled to appeal, in accordance with national law and/ or practice, to the authority responsible for safety and health protection at work if they consider that the measures taken and the means employed by the employer are inadequate for the purposes of ensuring safety and health at work.	6.[1][1]Працівники та/або їхні представники мають право, на підставі національного законодавства та/або практики, подавати оскарження до органу, який відповідає за безпеку та охорони здоров'я на роботі, якщо вони вважають, що вжиті працедавцем заходи та залучені ним засоби є неналежними для забезпечення охорони праці.
202	Workers' representatives must be given the opportunity to submit their observations during inspection visits by the competent authority.	Представники працівників повинні мати можливість подавати свої коментарі під час інспекційних візитів компетентного органу.
203	Article 12	Стаття 12
204	Training of workers	Підготовка працівників
205	1.[1][1]The employer shall ensure that each worker receives adequate safety and health training, in	1.[1][1]Працедавець повинен забезпечити отримання кожним

	particular in the form of information and instructions specific to his workstation or job:	працівником відповідної підготовки з питань безпеки та охорони здоров'я, зокрема у формі інформації та інструкцій, адаптованих до його робочого місця або роботи:
206	—[1]{2}{3}on recruitment,	—[1]{2}{3}під час прийняття на роботу,
207	—[1]{2}{3}in the event of a transfer or a change of job,	—[1]{2}{3}у випадку переведення або зміни роботи,
208	—[1]{2}{3}in the event of the introduction of new work equipment or a change in equipment,	—[1]{2}{3}у випадку введення нового робочого обладнання або зміни в обладнанні,
209	—[1]{2}{3}in the event of the introduction of any new technology.	—[1]{2}{3}в разі запровадження будь-якої нової технології.
210	The training shall be:	Підготовка повинна:
211	—[1]{2}{3}adapted to take account of new or changed risks, and	—[1]{2}{3}бути адаптованою з метою врахування нових або змінених ризиків, та
212	—[1]{2}{3}repeated periodically if necessary.	—[1]{2}{3}у випадку необхідності періодично проводитись повторно.
213	2.[1]{1}The employer shall ensure that workers from outside undertakings and/ or establishments engaged in work in his undertaking and/ or establishment have in fact received appropriate instructions regarding health and safety risks during their activities in his undertaking and/ or establishment.	2.[1]{1}Працедавець повинен забезпечити отримання фактично працівниками із зовнішніх підприємств та/або установ, які були залучені до робіт на його підприємстві та/або в його установі, належних інструкцій щодо ризиків для здоров'я та безпеки під час їхньої діяльності на його підприємстві та/або в його установі.
214	3.[1]{1}Workers' representatives with a specific role in protecting the safety and health of workers shall be entitled to appropriate training.	3.[1]{1}Представники працівників, що мають спеціальні обов'язки із забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників, мають право на отримання належної підготовки.
215	4.[1]{1}The training referred to in paragraphs 1 and 3 may not be at the workers' expense or at that of the workers' representatives.	4.[1]{1}Підготовка, зазначена в параграфах 1 та 3, не може проводитись за рахунок працівників або представників працівників.
216	The training referred to in paragraph 1 must take place during working hours.	Підготовка, зазначена в параграфі 1, повинна проводитись в робочий час.
217	The training referred to in paragraph 3 must take place during working hours or in accordance with national practice either within or outside the undertaking and/ or the establishment.	Підготовка, зазначена в параграфі 3, повинна проводитись в робочий час або відповідно до національної практики, в межах або поза межами підприємства та/або установи.

218	[1] [1]		[1] [1]
219	SECTION III		СЕКЦІЯ III
220	WORKERS' OBLIGATIONS		ОБОВ'ЯЗКИ ПРАЦІВНИКІВ
221	Article 13		Стаття 13
222	1.[1][1]It shall be the responsibility of each worker to take care as far as possible of his own safety and health and that of other persons affected by his [3] [4]►C1{5} {6}[1]acts or omissions[4]{1}◄{5} at work in accordance with his training and the instructions given by his employer.		1.[1][1]Кожен працівник несе відповідальність за те, щоб дбати, наскільки це можливо, про свою власну безпеку та здоров'я, а також про безпеку та здоров'я інших осіб, на яких мають негативний вплив його[3] [4]►C1{5} {6}[1]дії чи бездіяльність [4]{1}◄{5} на роботі, відповідно до його підготовки та інструкцій, наданих його працедавцем.
223	31989L0391R(02): REPLACED		31989L0391R(02): ЗАМІНЕНО
224	2.[1][1]To this end, workers must in particular, in accordance with their training and the instructions given by their employer:		2.[1][1]З цієї метою працівники повинні, зокрема, відповідно до їхньої підготовки та наданих працедавцем інструкцій:
225	(a)[1]{2}{3}make correct use of machinery, apparatus, tools, dangerous substances, transport equipment and other means of production;		(a)[1]{2}{3}правильно користуватись устаткуванням, апаратуру, інструменти, небезпечні речовини, транспортне обладнання та інші засоби виробництва;
226	(b)[1]{2}{3}make correct use of the personal protective equipment supplied to them and, after use, return it to its proper place;		(b)[1]{2}{3}правильно користуватись надані їм засоби індивідуального захисту, а після використання повертати їх на своє місце;
227	(c)[1]{2}{3}refrain from disconnecting, changing or removing arbitrarily safety devices fitted, e.g. to machinery, apparatus, tools, plant and buildings, and use such safety devices correctly;		(c)[1]{2}{3}утримуватись від відключення, зміни або довільного вилучення пристроїв безпеки, встановлених на устаткуванні, апаратурі, інструментах, виробничих об'єктах та будівлях, а також правильно користуватись такими пристроями безпеки;
228	(d)[1]{2}{3}immediately inform the employer and/ or the workers with specific responsibility for the safety and health of workers of any work situation they have reasonable grounds for considering represents a serious and immediate danger to safety and health and of any shortcomings in the protection arrangements;		(d)[1]{2}{3}негайно інформувати працедавця та/або працівників, на яких покладено спеціальні обов'язки із забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників про будь-яку робочу ситуацію щодо якої вони мають обґрунтовані підстави вважати, що остання становить серйозну та безпосередню загрозу для безпеки та здоров'я, а також про будь-які недоліки у системах

229	(e)[1][2][3]cooperate, in accordance with national practice, with the employer and/ or workers with specific responsibility for the safety and health of workers, for as long as may be necessary to enable any tasks or requirements imposed by the competent authority to protect the safety and health of workers at work to be carried out;	захисту; (e)[1][2][3]співпрацювати, відповідно до національної практики, з працедавцем та/або працівниками, на яких покладено спеціальні обов'язки із забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників, протягом часу, необхідного для того, щоб дозволити виконання всіх завдань або вимог, передбачених компетентним органом для забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі;	
230	(f)[1][2][3]cooperate, in accordance with national practice, with the employer and/ or workers with specific responsibility for the safety and health of workers, for as long as may be necessary to enable the employer to ensure that the working environment and working conditions are safe and pose no risk to safety and health within their field of activity.	(e)[1][2][3]співпрацювати відповідно до національної практики з працедавцем та/або працівниками, на яких покладено спеціальні обов'язки із забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників, протягом часу, необхідного для того, щоб дозволити працедавцю забезпечити безпечні робоче середовище та умови праці, які б не становили жодного ризику для безпеки та здоров'я в межах їхньої сфери діяльності.	
231	[1] [1]	[1] [1]	
232	SECTION IV	СЕКЦІЯ IV	
233	MISCELLANEOUS PROVISIONS	ІНШІ ПОЛОЖЕННЯ	
234	Article 14	Стаття 14	
235	Health surveillance	Нагляд за станом здоров'я	
236	1.[1][1]To ensure that workers receive health surveillance appropriate to the health and safety risks they incur at work, measures shall be introduced in accordance with national law and/ or practices.	1.[1][1]Для забезпечення отримання працівниками нагляду за станом здоров'я, який відповідає ризикам для здоров'я та безпеки, яким вони піддаються на роботі, повинні бути введені заходи відповідно до національного законодавства та/ або практик.	
237	2.[1][1]The measures referred to in paragraph 1 shall be such that each worker, if he so wishes, may receive health surveillance at regular intervals.	2.[1][1]Зазначені у параграфі 1 заходи мають бути такими, щоб кожен працівник, якщо він того забажає, міг регулярно отримувати нагляд за станом здоров'я.	
238	3.[1][1]Health surveillance may be provided as part of a national health system.	3.[1][1]Нагляд за станом здоров'я може входити до складу	

		національної системи охорони здоров'я.	
239	Article 15	Стаття 15	
240	Risk groups	Групи ризику	
241	Particularly sensitive risk groups must be protected against the dangers which specifically affect them.	Особливо чутливі групи ризику повинні отримувати захист від небезпек, які мають вплив саме на них.	
242	Article 16	Стаття 16	
243	Individual Directives — Amendments —	Окремі директиви — зміни та доповнення—	
244	General scope of this Directive	Загальна сфера застосування цієї Директиви	
245	1.[1][1]The Council, acting on a proposal from the Commission based on Article 118a of the Treaty, shall adopt individual Directives, [3]inter alia,[4] in the areas listed in the Annex.	1.[1][1]Рада, що діє на пропозицію Комісії, яка ґрунтується на статті 118а Договору, повинна ухвалити окремі директиви, [3]зокрема[4] в сферах, зазначених в додатку.	
246	2.[1][1]This Directive and, without prejudice to the procedure referred to in Article 17 concerning technical adjustments, the individual Directives may be amended in accordance with the procedure provided for in Article 118a of the Treaty.	2.[1][1]Ця Директива та, не обмежуючи зазначеної в статті 17 процедури про технічні узгодження, окремі директиви можуть бути змінені та доповнені відповідно до процедури, передбаченої в статті 118а Договору.	
247	3.[1][1]The provisions of this Directive shall apply in full to all the areas covered by the individual Directives, without prejudice to more stringent and/or specific provisions contained in these individual Directives.	3.[1][1]Положення цієї Директиви застосовуються у повному обсязі до всіх сфер, охоплених окремими директивами, не обмежуючи застосування суворіших та/або спеціальних положень, що містяться в таких окремих директивах.	
248	[1] ▼ M3{2}	[1] ▼ M3{2}	
249	32008R1137: REPLACED	32008R1137: ЗАМІНЕНО	
250	Article[1]17	Стаття[1]17	
251	Committee procedure	Процедура комітету	
252	1.[1][1]The Commission shall be assisted by a committee to make purely technical adjustments to the individual directives provided for in Article[1]16(1) in order to take account of:	1.[1][1]Комітет допомагає Комісії здійснювати узгодження суто технічного характеру до окремих директив, передбачених в статті[1] 16(1) для того, щоб врахувати:	
253	(a)[1][2]{3}the adoption of directives in the field of technical harmonisation and standardisation;	(a)[1][2]{3}ухвалення директив в сфері технічної гармонізації та стандартизації;	
254	(b)[1][2]{3}technical progress, changes in international regulations or specifications and new	(b)[1][2]{3}технічний прогрес, зміни в міжнародних нормативних	

	findings.	актах або специфікаціях та нові дані.
255	Those measures, designed to amend non-essential elements of the individual directives, shall be adopted in accordance with the regulatory procedure with scrutiny referred to in paragraph[1]2.	Такі інструменти, призначені для внесення змін і доповнень до несуттєвих елементів окремих директив, ухвалюють відповідно до регуляторної процедури з ретельним вивченням, зазначеної в параграфі[1]2.
256	On imperative grounds of urgency, the Commission may have recourse to the urgency procedure referred to in paragraph[1]3.	У випадку невідкладної терміновості Комісія може скористатись терміновою процедурою, зазначеною в параграфі[1]3.
257	2.[1][1]Where reference is made to this paragraph, Article[1]5a(1) to (4) and Article[1]7 of Decision 1999/468/EC shall apply, having regard to the provisions of Article[1]8 thereof.	2.[1][1]У випадку покликання на цей параграф, — застосовуються стаття[1]5a(1)-(4) та стаття[1]7 Рішення 1999/468/ЄС, з урахуванням положень статті[1]8 зазначеного рішення.
258	3.[1][1]Where reference is made to this paragraph, Article[1]5a(1), (2), (4) and (6) and Article[1]7 of Decision 1999/468/EC shall apply, having regard to the provisions of Article[1]8 thereof.	3.[1][1]У випадку покликання на цей параграф, — застосовуються стаття[1]5a(1), (2), (4) та стаття[1]7 Рішення 1999/468/ЄС, з урахуванням положень статті[1]8 зазначеного рішення.
259	[1] ▼ M2{2}	[1] ▼ M2{2}
260	32007L0030: INSERTED	32007L0030: ДОДАНО
261	Article 17a	Стаття 17a
262	Implementation reports	Звіти про імплементацію
263	1.[1][1]Every five years, the Member States shall submit a single report to the Commission on the practical implementation of this Directive and individual Directives within the meaning of Article 16(1), indicating the points of view of the social partners.	1.[1][1]Кожні п'ять років держави-члени повинні подавати єдиний звіт Комісії про практичну імплементацію цієї Директиви та окремих директив, у значенні статті 16(1), із зазначенням позицій соціальних партнерів.
264	The report shall assess the various points related to the practical implementation of the different Directives and, where appropriate and available, provide data disaggregated by gender.	В звіті надається оцінка різним аспектам, пов'язаним з практичною імплементацією різних директив та, якщо це є належним та доступним, надається розподіл даних за статтю.
265	2.[1][1]The structure of the report, together with a questionnaire specifying its content, shall be defined by the Commission, in cooperation with the Advisory Committee on Safety and Health at Work.	2.[1][1]Структура звіту разом із анкетою, в якій зазначається зміст звіту, визначається Комісією у співпраці з Дорадчим комітетом з безпеки та охорони здоров'я на роботі.

266	The report shall include a general part on the provisions of this Directive relating to the common principles and points applicable to all of the Directives referred to in paragraph 1.	Звіт включає загальну частину, яка стосується положень цієї Директиви, пов'язану із загальними принципами та аспектами, застосовними до всіх директив, зазначених в параграфі 1.
267	To complement the general part, specific chapters shall deal with implementation of the particular aspects of each Directive, including specific indicators, where available.	Загальна частина доповнюється спеціальними главами про імплементацію кожного з окремих аспектів кожної директиви, у тому числі спеціальними показниками за їх наявності.
268	3.[1][1]The Commission shall submit the structure of the report, together with the above-mentioned questionnaire specifying its content, to the Member States at least six months before the end of the period covered by the report.	3.[1][1]Комісія подає структуру звіту разом із згаданою вище анкетою, в якій зазначений зміст звіту, державам-членам, щонайменше за шість місяців до завершення періоду, охопленого звітом.
269	The report shall be transmitted to the Commission within 12 months of the end of the five-year period that it covers.	Звіт передається Комісії протягом 12 місяців після завершення п'ятирічного періоду, на який він поширюється.
270	4.[1][1]Using these reports as a basis, the Commission shall evaluate the implementation of the Directives concerned in terms of their relevance, of research and of new scientific knowledge in the various fields in question.	4.[1][1]Використовуючи ці звіти як основу Комісія оцінює імплементацію зазначених директив з точки зору їхньої релевантності, наукових досліджень та нових наукових знань в різних сферах, що розглядаються.
271	It shall, within 36 months of the end of the five-year period, inform the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Advisory Committee on Safety and Health at Work of the results of this evaluation and, if necessary, of any initiatives to improve the operation of the regulatory framework.	Протягом 36 місяців після завершення п'ятирічного періоду вона інформує Європейський Парламент, Раду, Європейський економічно-соціальний комітет та Дорадчий комітет з безпеки та охорони здоров'я про результати такої оцінки та, в разі необхідності, про будь-які ініціативи, спрямовані на покращення функціонування регуляторних рамок.
272	5.[1][1]The first report shall cover the period 2007 to 2012.	5.[1][1]Перший звіт повинен охоплювати період з 2007 року по 2012 рік.
273	[1]▼B{2}	[1]▼B{2}
274	31989L0391	31989L0391
275	Article 18	Стаття 18
276	Final provisions	Прикінцеві положення
277	1.[1][1]Member States shall bring into force the laws, regulations and administrative provisions	1.[1][1]Держави-члени повинні ввести в дію закони, підзаконні

	necessary to comply with this Directive by 31 December 1992.	нормативно-правові акти та адміністративні положення, необхідні для дотримання вимог цієї Директиви до 31 грудня 1992 року.
278	They shall forthwith inform the Commission thereof.	Вони негайно інформують про це Комісію.
279	2.[1][1]Member States shall communicate to the Commission the texts of the provisions of national law which they have already adopted or adopt in the field covered by this Directive.	2.[1][1]Держави-члени передають Комісії тексти положень національного законодавства, які вони вже ухвалили або ухвалюють у сфері регулювання цієї Директиви.
280	[1]▼M2{2}[3]————	[1]►M2{2}[3]————
281	32007L0030: DELETED	32007L0030: ВИДАЛЕНО
282	[1]▼B{2}	[1]▼B{2}
283	31989L0391	31989L0391
284	Article 19	Стаття 19
285	This Directive is addressed to the Member States.	Цю Директиву адресовано державам-членам.
286	[1]	[1]
287	[1]	[1]
288	ANNEX	ДОДАТОК
289	List of areas referred to in Article 16 (1)	Перелік категорій, зазначених в статті 16(1)
290	—[1]{2}{3}Work places	—[1]{2}{3}Робочі місця
291	—[1]{2}{3}Work equipment	—[1]{2}{3}Робоче обладнання
292	—[1]{2}{3}Personal protective equipment	—[1]{2}{3}Засоби індивідуального захисту
293	—[1]{2}{3}Work with visual display units	—[1]{2}{3}Робота з пристроями, що оснащені візуальним дисплеєм
294	—[1]{2}{3}Handling of heavy loads involving risk of back injury	—[1]{2}{3}Оброблення важких вантажів, що несе ризик травм спини
295	—[1]{2}{3}Temporary or mobile work sites	—[1]{2}{3}Тимчасові або мобільні робочі майданчики
296	—[1]{2}{3}Fisheries and agriculture	—[1]{2}{3}Рибальство та сільське господарство
297	[1]	[1]
298	([1] [2]{1}{3} {4})[5]OJ No C 141, 30. 5. 1988, p. 1.	([1] [2]{1}{3} {4})[5]ОВ № С 141, 30.05.1988, с. 1.
299	([1] [2]{2}{3} {4})[5]OJ No C 326, 19. 12. 1988, p. 102, and OJ No C 158, 26. 6. 1989.	([1] [2]{2}{3} {4})[5]ОВ № С 326, 19.12.1988, с. 102, та ОВ № С 158, 26.06.1989.

300	([1] } [2] } 3 { 3 } [4]) [5] OJ No C 175, 4. 7. 1988, p. 22.	([1] } [2] } 3 { 3 } [4]) [5] OB N° C 175, 04.07.1988, c. 22.	
301	([1] } [2] } 4 { 3 } [4]) [5] OJ No C 28, 3. 2. 1988, p. 3.	([1] } [2] } 4 { 3 } [4]) [5] OB N° C 28, 03.02.1988, c. 3.	
302	([1] } [2] } 5 { 3 } [4]) [5] OJ No C 28, 3. 2. 1988, p. 1.	([1] } [2] } 5 { 3 } [4]) [5] OB N° C 28, 03.02.1988, c. 1.	
303	([1] } [2] } 6 { 3 } [4]) [5] OJ No L 327, 3. 12. 1980, p. 8.	([1] } [2] } 6 { 3 } [4]) [5] OB N° L 327, 03.12.1980, c. 8.	
304	([1] } [2] } 7 { 3 } [4]) [5] OJ No L 356, 24. 12. 1988, p. 74.	([1] } [2] } 7 { 3 } [4]) [5] OB N° L 356, 24.12.1988, c. 74.	
305	([1] } [2] } 8 { 3 } [4]) [5] OJ No L 185, 9. 7. 1974, p. 15.	([1] } [2] } 8 { 3 } [4]) [5] OB N° L 185, 09.07.1974, c. 15.	

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект виконується
Міжнародною організацією праці

Проект ЄС-МОП

«Зміцнення адміністрації праці з метою покращення умов праці
і подолання незадекларованої праці»

Безпека та гігієна праці у лісовому господарстві

Тренінг для тренерів

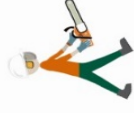
«Безпека та гігієна праці – методи управління ризиками (оцінка і контроль) та специфіка
їх застосування інспекторами праці у лісовому господарстві / сільському господарстві»

Антоніу Сантуш / António Santos
Менеджер проекту / Project manager

www.ilo.org/UkraineEUPProject

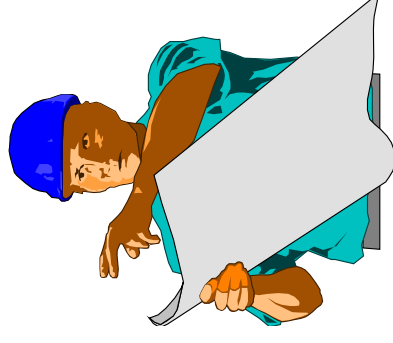
Робота у лісовому господарстві

Особливості	Ризики
▪ Вона відбувається у вигляді "мобільних майданчиків" ▪ Вона відбувається на відкритому повітрі ▪ Вона відбувається в ізольованих місцях ▪ Вона відбувається на нерівній місцевості, часто на крутих схилах ▪ Вона часто пов'язана з використанням значних м'язових зусиль ▪ Це викликає необхідність застосування робочого обладнання, що потребує фізичної стійкості та здатності до концентрації	▪ Порізи ▪ Травмування спини ▪ Здавлювання ▪ Глухота ▪ Проблеми шкіри ▪ Падіння ▪ Отруєння

Робота у лісовому господарстві - Деякі фактори, що призводять до нещасних випадків на роботі

- ❖ Технічні проблеми / відсутність систем захисту
- ❖ Недостатнє технічне обслуговування / відмови робочого обладнання
- ❖ Вибір неналежного робочого обладнання для виконуваних операцій
- ❖ Процедури / небезпечна робоча поведінка
- ❖ Відсутність інформації та навчання
- ❖ Недосвідченість / надмірна впевненість

Правова база та обов'язки компетентних органів

Національні закони та нормативи повинні передбачати таке:

- ✓ основну відповідальність за безпеку та гігієну праці у лісовому господарстві несуть роботодавці;
- ✓ роботодавці несуть відповідальність за встановлення та підтримання безпечних робочих систем і методів і відсутність ризику для здоров'я;
- ✓ роботодавці повинні надавати необхідну підготовку та інструкції для забезпечення компетентності працівників і здатності безпечного виконання завдань, поставлених перед ними;
- ✓ роботодавці повинні запровадити систему, що забезпечує звітність, реєстрацію та розслідування нещасних випадків, небезпечних інцидентів і професійних захворювань.

Правова база та обов'язки компетентних органів

Обов'язки інспекції праці

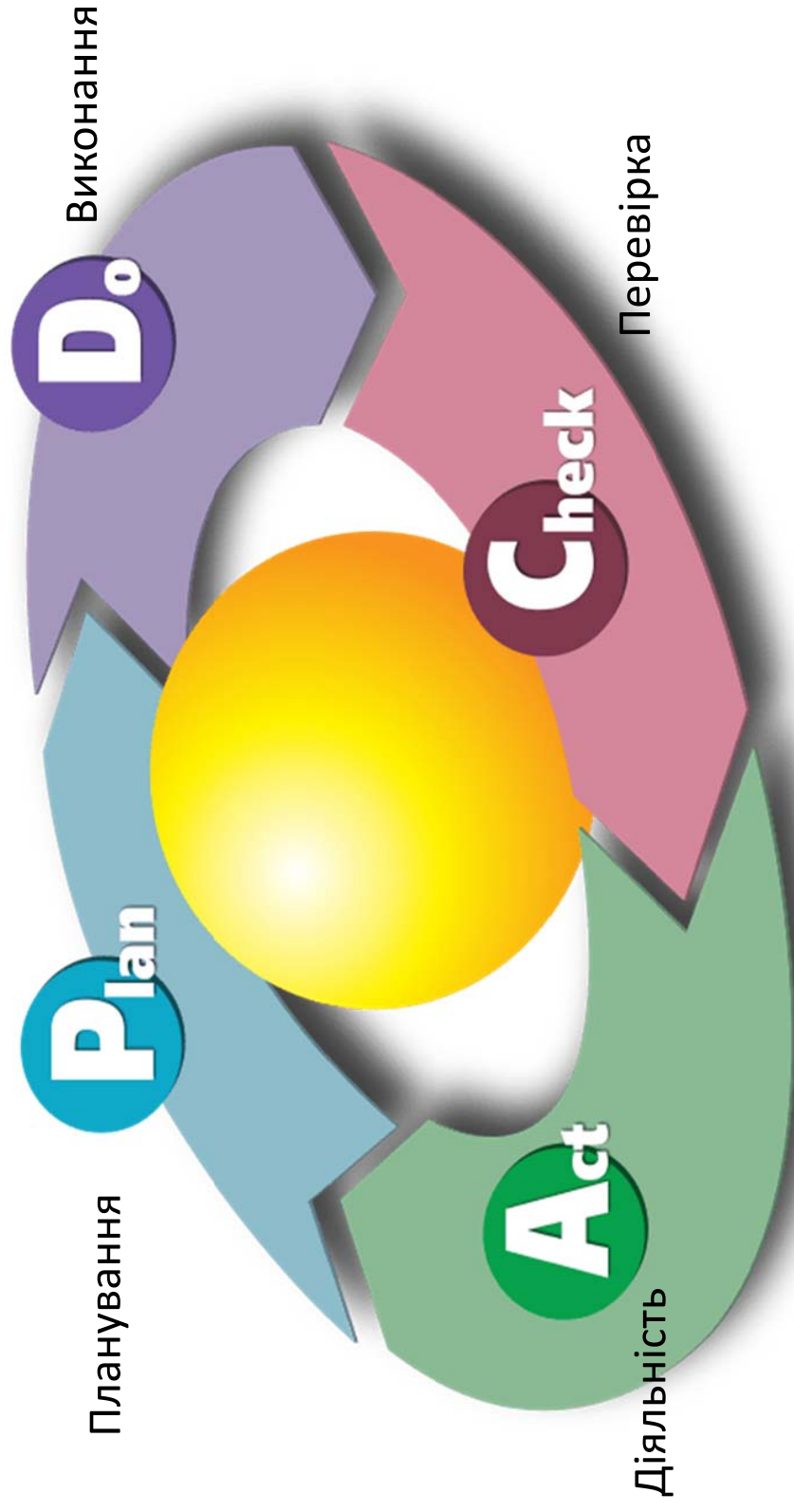
- Інспекції праці повинні стежити за дотриманням усіх відповідних законів і нормативів на робочих місцях і забезпечувати їх виконання.
- Інспекції праці повинні бути націлені на підтримку власних заходів роботодавців і працівників щодо підвищення рівня безпеки та гігієни праці.
- Робота у лісовому господарстві часто проводиться у віддалених місцях, розташування робочих майданчиків часто змінюється, а роботу, як правило, виконують невеликі групи працівників.

Правова база та обов'язки компетентних органів

Обов'язки Інспекції праці

- Інспекції праці повинні консультувати роботодавців та їхніх працівників щодо безпечного проведення діяльності, зокрема щодо вибору та використання безпечних методів роботи та відповідних засобів індивідуального захисту
- Інспекції праці повинні співпрацювати з організаціями роботодавців та працівників при розробці та поновленні правил безпеки і додаткових заходів безпеки, що повинні бути затверджені на національному рівні та на рівні підприємства

Робота у лісовому господарстві – Політика безпеки та гігієни праці

Робота у лісовому господарстві – планування та організація робіт

Визначення робіт

Підготовка робочих місць:

- ❖ Властивості ділянки
- ❖ Встановлення навантажувача
- ❖ Майданчики для складування
- ❖ Доступ (сигналізація)

Властивості продукції

Дати та кінцеві терміни проведення заходів

Обладнання, машини, інструменти та продукція

Опис методів роботи

Робота у лісовому господарстві – планування та організація роботи

Робоче середовище

Інтеграція бригад

Навчання з режимів
роботи

Сигналізація

Перевірка обладнання

Робота у лісовому господарстві — планування та організація робіт

Основні ризики та запобіжні заходи

індивідуальне/ колективне захисне обладнання

Засоби першої допомоги

Призначення відповідальної особи

Процедури на випадок
надзвичайних ситуацій

❖ Негода

❖ Проблеми з обладнанням

**Робота у лісовому господарстві –
планування превентивних заходів**

**Планування забезпечує належне управління
превентивними заходами**

У яких вимірах?

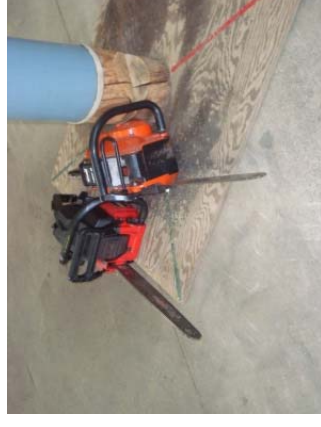
- ❖ Проведення оцінки ризику;
- ❖ Використання інформаційних інструментів;
- ❖ Вибір обладнання;
- ❖ Вибір фахівців, які повинні мати інформацію та навчання;
- ❖ тощо. ...

Робота у лісовому господарстві

Яка інформація?

- Робочі процедури для кожного виду обладнання;
- Заходи безпеки для режимів роботи.

Робота у лісовому господарстві – навчання

Підготовка фахівців, пов'язана з обладнанням:

- ✓ як піднімати бензопилу
- ✓ як прискорити бензопилу
- ✓ як управляти бензопилою

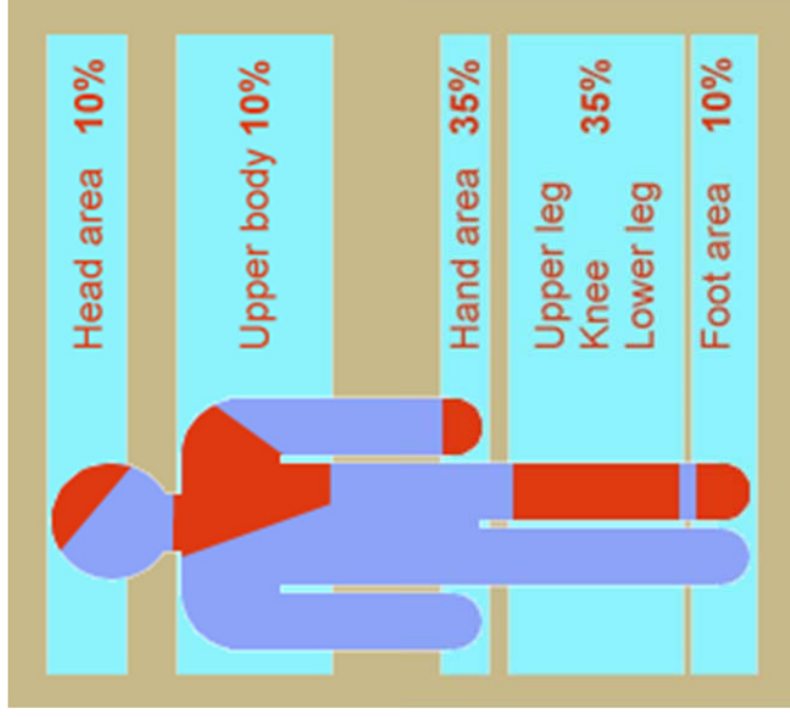

ЧАСТОТА НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ

Найпоширеніші причини травм,
пов'язаних із бензопилами : Голова

Верхня частина тіла

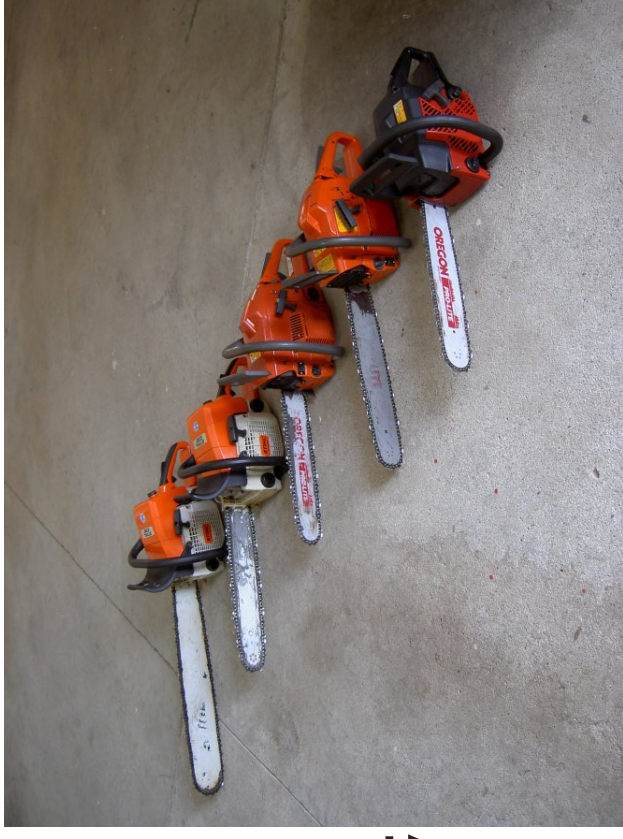
- різання на рівні вище голови;
- відскок;
- робота однією рукою;
- неувважність при різанні..

ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ: належний вибір

Враховати:

- найчастіші види роботи – ємність циліндра та довжина ножа;
- затвердження;
- пристрої безпеки;
- легкість технічного обслуговування;
- служби технічної допомоги;
- ергономіка;
- ціна.

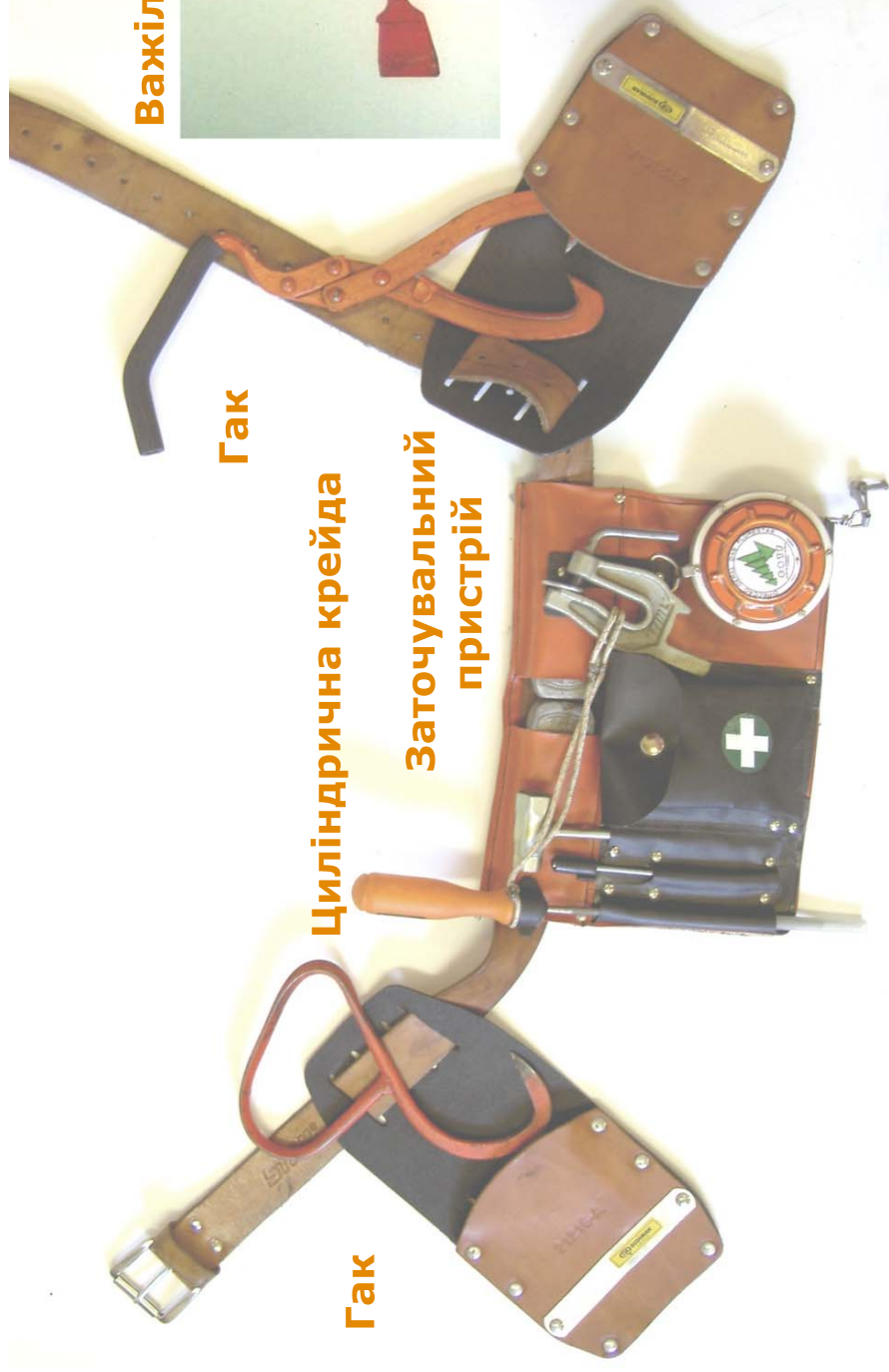

ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ: перевірка стану

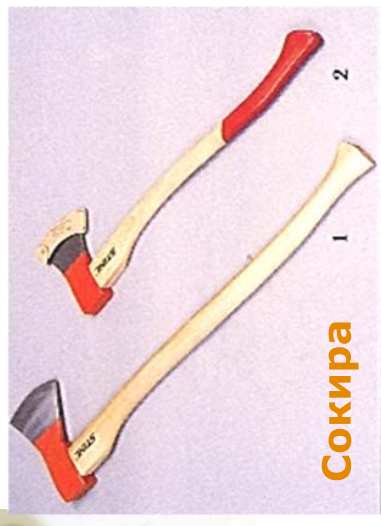
- гальмо ланцюга;
- блокування акселератора;
- перемикач старт/стоп;
- ступінь затяжки болтів і свердлильний верстат;
- ступінь натягу ланцюга;
- Ретельно дотримуйтесь інструкцій виробника.

ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ - Інструменти

Важіль для повалення дерев

Рулетка для бензопили

ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ:

Аксесуари

Обладнання:

- бак для паливної суміші;
- свічка запалювання, повітряний фільтр, пусковий шнур, пускова пружина, різальний ланцюг,;
- пояс для бензопили (крейда, маленька викрутка, комбінований гайковий ключ, вимірювальна рулетка, гак, клин, кігті, комплект першої допомоги).

Перевірте, чи у вас є всі необхідні матеріали для належного технічного обслуговування

ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ: заправка палива

Процес:

- на відстані від будь-яких джерел вогню;
- у чистому місці;
- у захищеному місці та у затінку;
- спочатку заливається масло, а потім — паливо;
- щільно закрийте захисний ковпачок.

**Завжди використовуйте належні та правильно помічені
контейнери**

ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ: ЗАВЕДЕННЯ

БЕНЗОПИЛА ЛЕЖИТЬ НА ЗЕМЛІ:

- поставте праву ногу на задню ручку;
- покладіть ліву руку на передню ручку;
- переконайтеся, що лезо знаходиться на відстані від будь-яких перешкод;
- правою рукою потягніть пусковий шнур..

Цей спосіб є особливо доречним, коли **двигун холодний**, на **важчих** моделях, або коли в оператора **немає достатнього досвіду**.

Не заводьте двигун поблизу інших людей

ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ: ЗАВЕДЕННЯ

БЕНЗОПИЛА МІЖ КОЛІНАМИ:

- тримайте задню ручку між колінами;
- покладіть ліву руку на передню ручку;
- правою рукою потягніть пусковий шнур.

Цей метод є, мабуть, найзручнішим і найбезпечнішим.

Не заводьте двигун поблизу інших людей

ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ: ЗАВЕДЕННЯ

ТРИМАЮЧИ БЕНЗОПИЛУ В РУКАХ:

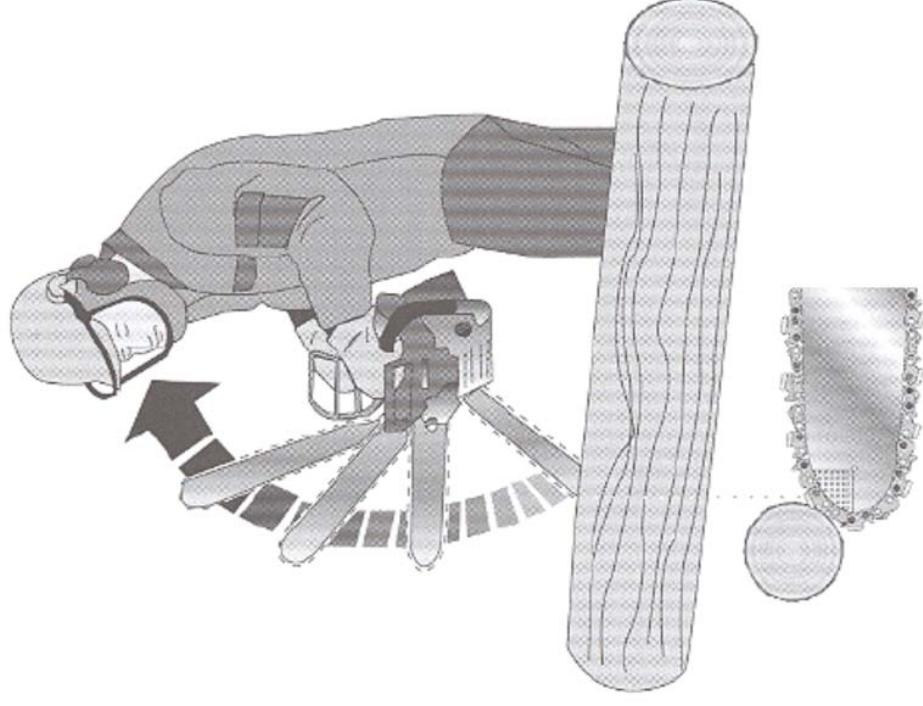
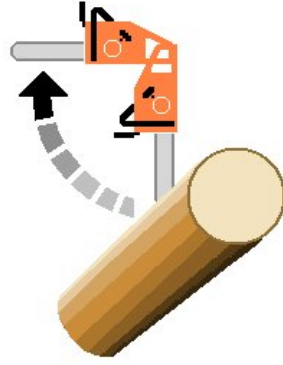
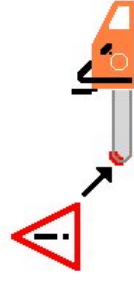
- правою рукою тримайте передню ручку;
- потягнувши лівою рукою пусковий шнур, утримуйте баланс за допомогою ваги бензопили.

Цей метод може бути небезпечним, якщо оператор тримає передню ручку лівою рукою!

ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ: ВІДСКОК

- ніколи не використовуйте для різання кінчик леза;
- ніколи не використовуйте на рівні вище плечей.

Оператор бензопили може користуватися широким спектром одягу та засобів індивідуального захисту (ЗІЗ), які дають йому змогу працювати в найзручніших і безпечних умовах, і завжди потрібно ретельно відбирати ті, що є найпридатнішими у кожній ситуації.

Різання — спостереження

**Проведення комплексу спостережень,
пов'язаних з деревом, яке потрібно
повалити:**

- ✓ форма верхньої частини дерева (крони)
- ✓ сухі гілки, що можуть упасти
- ✓ профіль ствола дерева
- ✓ електричні та телефонні дроти
- ✓ близькість високовольтних ліній
- ✓ маршрути відходу

Навколишнє середовище лісозаготівельних робіт

Організація роботи з урахуванням:

- ✓ Очищення простору навколо дерева, яке має бути повалене
- ✓ Підготовка ділянки перед зрізанням
- ✓ Напрямок падіння дерева
- ✓ Вплив вітру

Операція різання Організація роботи

- ✓ відмітка дерева, яке підлягає заготівлі
- ✓ сигнали про заборону присутності сторонніх осіб
- ✓ перевірка всього обладнання, інструментів і продукції
- ✓ розміщення всього обладнання, інструментів і продукції відповідно до потреби у використанні

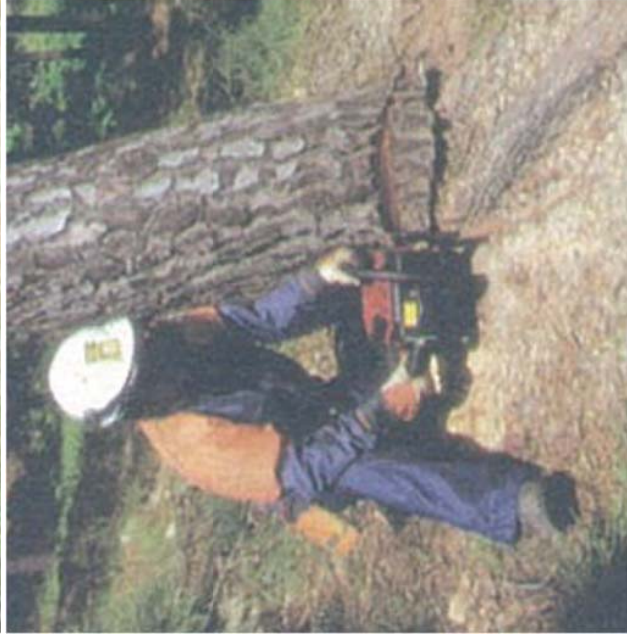
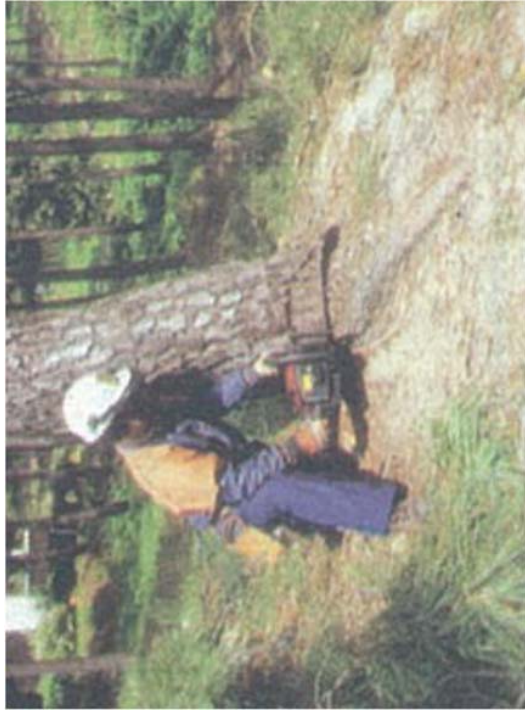
Операція різання Підтримка та співпраця

Організація роботи з урахуванням:

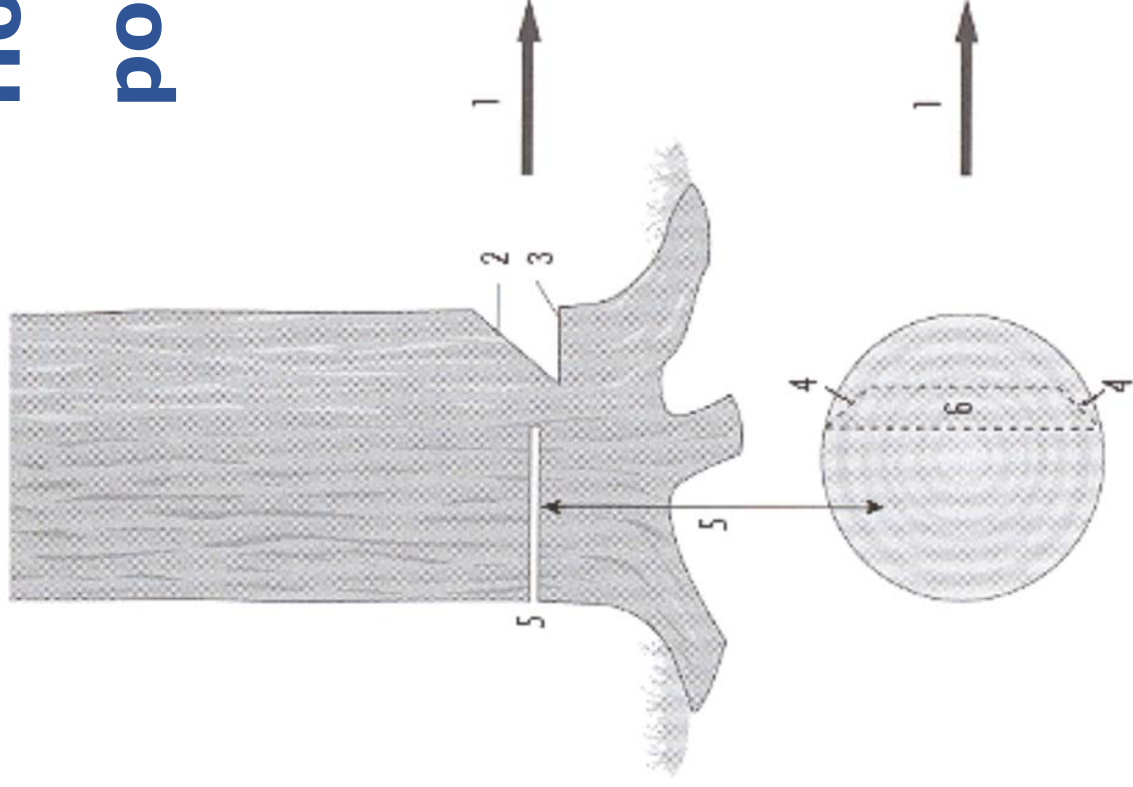
- ✓ Наявності клинів і важелів для повалення, що має полегшувати зрізання дерев або похилих дерев.
- ✓ Безпечна відстань між двома операторами повинна щонайменше вдвічі перевищувати середню висоту дерев, які підлягають заготівлі.

Послідовність розрізів

Послідовність розрізів

1. Напрямок повалення
2. Верхній косий зріз
3. Нижній косий зріз (ширина приблизно 45°, глибина 1/5-1/4 діаметра стовбура)
4. Малі бічні розрізи (які попережують зрив волокон у дерев м'яких порід)
5. Основний або задній зріз (трохи вище за нижній косий виріз).
6. Необхідно залишити достатню частину дерева, що діятиме як шарнір

ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ: операції

- ❖ ротація операторів (необхідно уникати роботи протягом більше 5 годин на день);
- ❖ дерева завжди необхідно валити вдень, при належній видимості;
- ❖ не можна валити дерева при сильному вітрі;
- ❖ роботи на сильно похилених або обмерзлих схилах мають здійснюватися лише при можливості забезпечення стабільності;
- ❖ оператори мають просити допомоги, якщо потрібно впоратися з певними труднощами у поваленні дерев.

ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ.

Положення тіла при роботі

- необхідно завжди підтримувати рівновагу, міцно стояти на ногах;
- при роботі з бензопилою в низькому положенні необхідно згинати ноги;
- необхідно знаходити точки опори для бензопили;
- утримання бензопили ближче до тіла забезпечує кращий баланс, менші зусилля та точніше управління

**Ніколи не користуйтеся бензопилою на рівні
вище плечей**

ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ: поводження

- міцно стискайте руки;
- передню ручку тримайте по всій довжині, а великим або вказівним пальцем керуйте дросельною заслонкою

ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ: переміщення

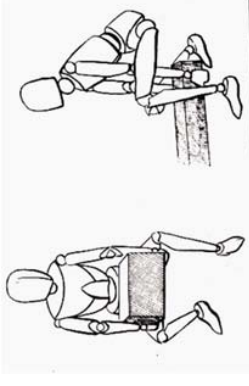
- з вимкненим двигуном;
- переноситься з лівого боку, направляюче лезо спрямоване назад: таким чином можна уникнути контакту з вихлопними газами;
- з надітим чохлам леза.

Видалення вручну

За можливості, підняття та транспортування деревини вручну слід уникати.

- ✓ Ручне переміщення деревини не повинно виконуватися без використання допоміжних інструментів, таких як гачки або щипці
- ✓ Працівники повинні триматися спини прямо, а для підйому використовувати силу ніг

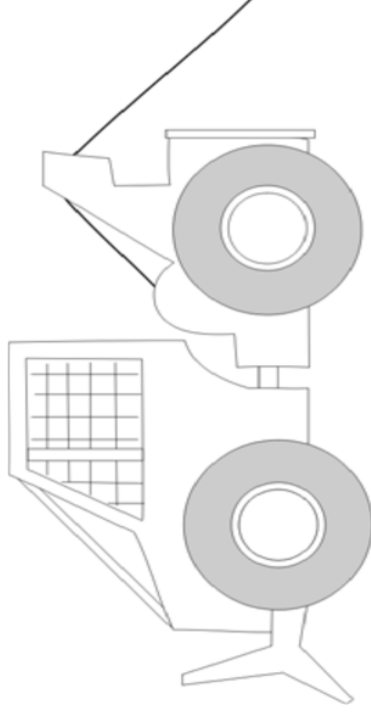
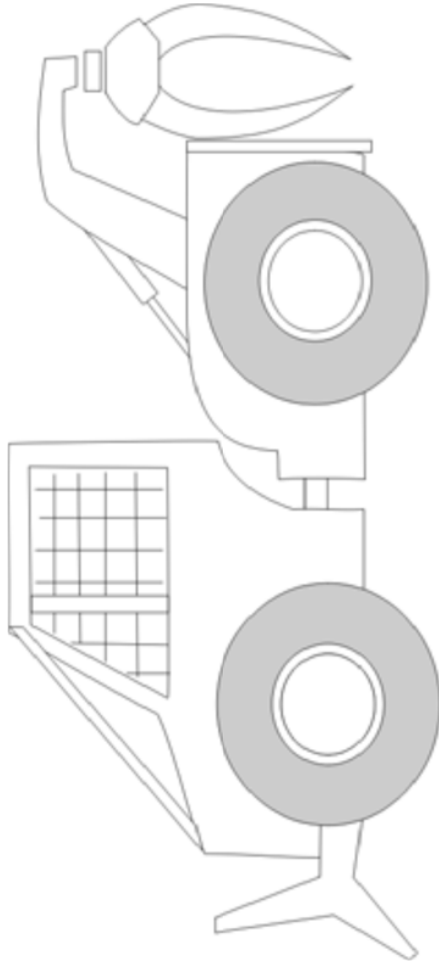
- ✓ Вантаж потрібно тримати близько до тіла та зберігати баланс. Працівники повинні уважно вибирати шлях і обходити перешкоди
- ✓ Якщо колоду переносять декілька працівників, команди на підняття та опускання має подавати задній
- ✓ Скочування чи пересування деревини по схилу допускається лише в тому випадку, коли на схилі немає інших людей

Ручне поводження

Видалення

Переміщення колод або стовбурів з місця вирубки до навантажувача з використанням сільськогосподарських тракторів, пристосованих до лісозаготівельних робіт за допомогою лебідок, або трелювальних тракторів (**скіддерів**)

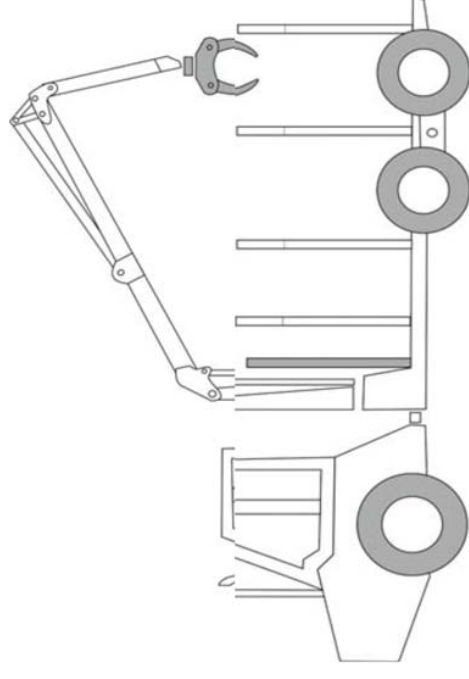
Скіддери

Заходи безпеки

Ознайомтеся з інструкцією по експлуатації машин
Перевірка робочого стану машин та обладнання, забезпечення належного технічного обслуговування
Використовувати машини можуть тільки кваліфіковані й уповноважені працівники
Використовуйте безпечні методи входу до кабіни та виходу з неї; регулюйте позицію сидіння водія
Плануйте та організовуйте роботу, оцінюйте та враховуйте умови роботи на майданчику, та ризики, пов'язані з ними
До початку руху підніміть передній відвал; інші працівники повинні триматися на відстані, більшій за довжину машини, у місці, віддаленому від вантажу
Щоденно виконуйте технічне обслуговування кабелів, ременів, скоб та інших матеріалів
Всі працівники повинні бути обізнаними з умовними сигналами

Форвардери

Лісозаготівельні машини, призначені для лісогосподарських робіт, обладнані гідравлічним краном, що забезпечує розміщення деревини на платформі навантажувача

Форвардери

Заходи безпеки

Не перевищуйте допустиме навантаження понад нормове

Не піднімайтеся на вантаж і не дозволяйте робити це іншим.

Працюючи поблизу електричних кабелів і телефонних ліній, вживайте засобів перестороги

Закріплення грейферного крана на шасі або поверх вантажу.

Не залишайте багор і грейфер без підтримки, і не кладіть на землю.

Не відкривайте кришку радіатора, коли двигун гарячий, тримайте його в чистоті для підтримання необхідної робочої температури

Ознайомтеся з інструкцією по експлуатації машин

Трактор із лісозаготівельним причепом і краном

Заготівельні роботи складаються з переміщення колод або цілих стовбурів для розміщення деревного матеріалу поруч із рейками для вивезення

Трактор із лісозаготівельним причепом і краном

Заходи безпеки	Використовуйте машини лише за умови застосування всіх заходів безпеки.
	Перевірка робочого стану машин та обладнання, забезпечення належного технічного обслуговування
	Ознайомтеся з інструкцією по експлуатації машин
	Машини мають використовувати лише кваліфіковані та уповноважені працівники
	Плануйте та організуйте роботу, оцінюйте та враховуйте умови роботи на майданчику, та ризики, пов'язані з ними
	Дотримуйтесь безпечних відстаней (ніхто не має знаходитися ближче, ніж за 20 м)
	Закріплення грейферного крана на шасі або поверх вантажу.
	Працюючи поблизу електричних кабелів і телефонних ліній, вживайте засобів перестороги

Трактори та сільськогосподарська техніка

Різноманітні машини, двигуни та оператори, що залучаються до виконання роботи, пов'язані з багатьма ризиками під час їхнього використання.

Багато ризикованих ситуацій були вирішені, але технологічні та наукові інновації, пов'язані з новими машинами, призводять до виникнення нових ризиків

Трактор

Сільськогосподарський трактор — це колісний або гусеничний механічний транспортний засіб, що має принаймні дві осі, здатний до значних тягових зусиль через свою вагу, навіть в умовах слабкого зчеплення

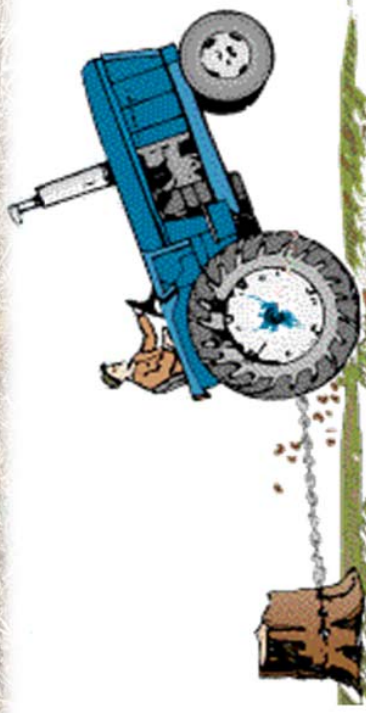
Основні операції, які вони можуть виконувати:

- ✓ перевезення;
- ✓ тяга;
- ✓ штовхання;
- ✓ обробка;
- ✓ інше.

Трактор

Основні ризики

- ✓ Роздавлення через перекидання;
- ✓ Скручування
- ✓ Падіння з висоти: доступ до трактора або сільськогосподарської / лісгосподарської машини;
- ✓ Порізи / удари
- ✓ Намотування: на вал трансмісії в рухомих частинах машин
- ✓ Наїзд

Перекидання трактора

	Невід'ємна небезпека, пов'язана з тракторами	- недостатня стабільність (висота центру ваги та ширина колії); - недостатньо точне керування (рульове управління, гальма, тощо); - втрата балансу при виконанні напруженої роботи, пов'язаною з тягою чи штовханням причепів.
	Неправильна нерівна поверхня	- перешкоди на шляху; - прогалини, канави, каміння, тощо.
	Недостатня підготовка та інформування операторів	- недостатня підготовка; - неусвідомлення ризиків; - недостатня обізнаність про обмежені можливості трактора.
	Технічні відмови	- неналежне технічне обслуговування та збереження;
	Небезпечні методи роботи	

Трактори - запобіжні заходи

- ✓ Навчання / підвищення кваліфікації та інформування оператора;
- ✓ Дії, що впливають на стабільність трактора (подвійна тяга, гусениці, баласт і колісна база);
- ✓ Земельні та посівні роботи — особлива уважність на похилих ділянках, з канавами, схилами;
- ✓ Поєднання педалей гальма;
- ✓ Коригування швидкості роботи чи умов управління (криві, навантаження);
- ✓ Технічне обслуговування та консервація трактора.
- ✓ Ремонт, під'єднання та налаштування машин у відповідних місцях.
- ✓ Виконання робіт лише при зупинці;
- ✓ Всі сторонні особи мають покинути машину.

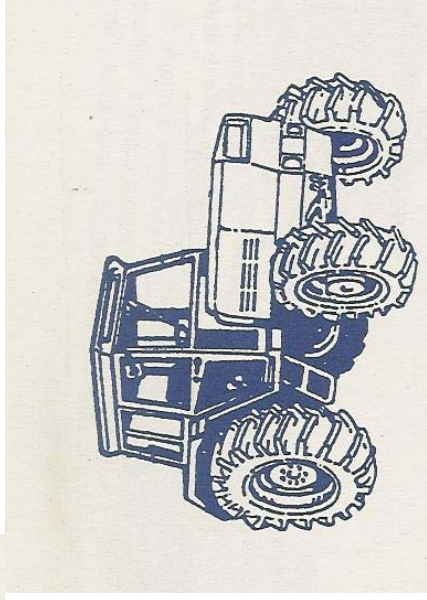
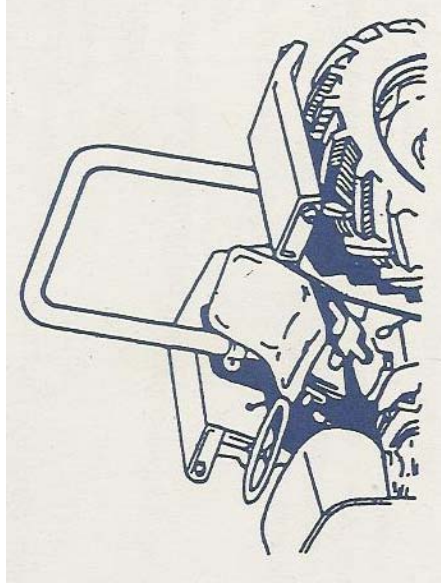

Використання захисних конструкцій

- ✓ Завжди використовуйте затверджені та сертифіковані захисні конструкції;
- ✓ Уникайте ситуацій, пов'язаних із ризиком перекидання;
- ✓ У разі перекидання, міцно тримайтеся за кермо до зупинки трактора;
- ✓ Не змінюйте конструкції;
- ✓ Опускайте дуги лише в разі крайньої необхідності;
- ✓ У випадку перегляду замініть захисну конструкцію;
- ✓ В кабіні може знаходитися лише оператор;
- ✓ У разі зміни сидіння, враховуйте затверджені випробувані моделі, щоб не зменшувати зону безпеки;
- ✓ У разі заміни захисних конструкцій, враховуйте конструкції, схвалені та сертифіковані для відповідного виду.

Трактори - запобіжні заходи

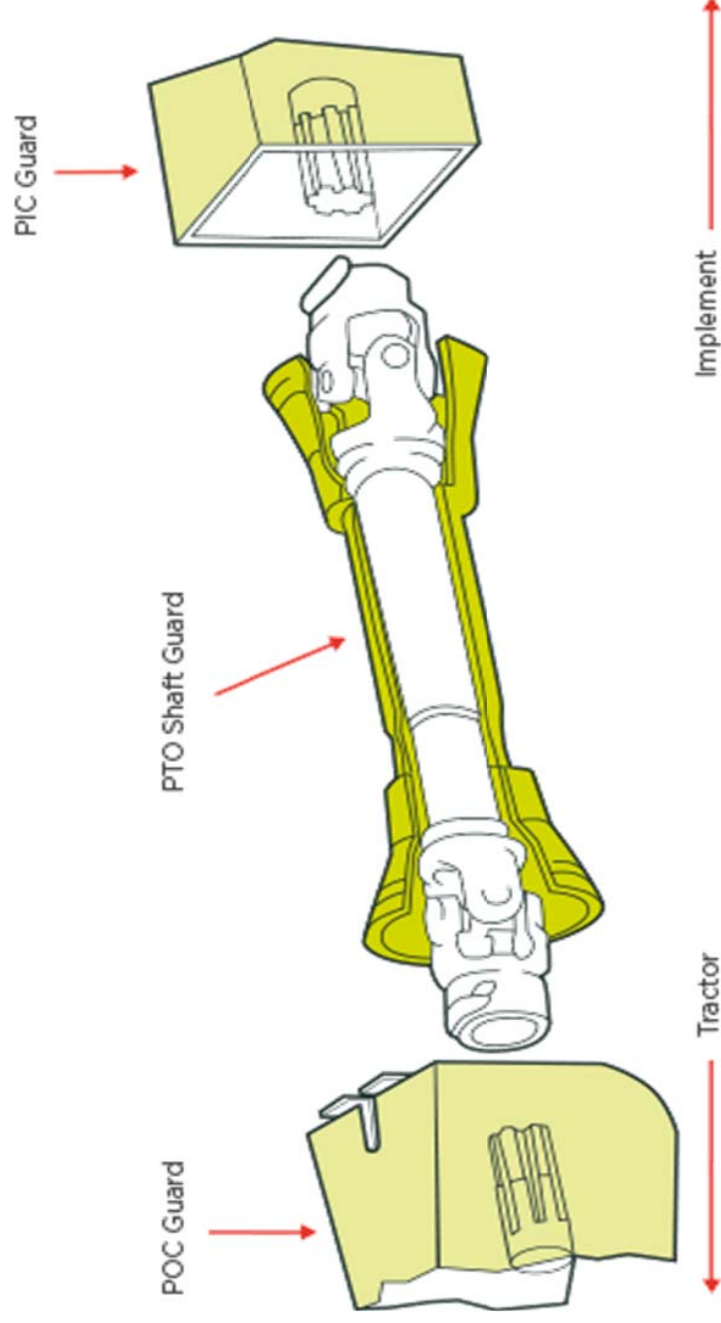
Вал відбору потужності

Більшість робочих машин отримують від трактора потужність, необхідну для її експлуатації, через телескопічний карданний вал, який може передавати потужність та рух між двома валами (один на тракторі, а інший на машині) на різну відстань і в різних площинах.

Люди гинули та отримували серйозні травми, коли їх зтягувало до валу відбору потужності. З вузла відбору потужності не повинні стирчати ніякі деталі, що можуть призвести до зтягування. Достатньо, щоб предмет одягу обернувся навколо валу один раз, після чого сила тертя притягне тканину до валу і з кожним обертом вона збільшуватиметься.

Привідний вал відбору потужності

Огородження валу відбору потужності (ВП =
відбір потужності;

ЗВП = зчеплення вихідної потужності;

ЗВхП = зчеплення вхідної потужності

Вал відбору потужності

Міркування щодо огородження:

- ✓ Всі засоби огородження, зазначені виробником, повинні бути встановлені та належно обслуговуватися
- ✓ Якщо огородження необхідно зняти для технічного обслуговування чи очищення, ізолюйте чи зупиніть обладнання, щоб його не можна було запустити без огородження
- ✓ Дійте відповідно до інструкцій виробника та посібника по експлуатації та технічному обслуговуванню
- ✓ Регулярно перевіряйте ступінь зношення та пошкодження всіх огороджень (наприклад, щодня, при використуванні), і всі пошкоджені огородження замінюйте.

Вимоги до підготовки

Підготовка має передбачати:

- ✓ Введення в курс роботи — всі працівники та підрядники повинні отримати інформацію про безпеку, заходи контролю, правила та політику в галузі сільського господарства, правила безпечної роботи та спосіб безпечного використання конкретного трактора, механізму, навантажувача або причепа
- ✓ Навчання на робочій місці — це можуть зробити досвідчені колеги
- ✓ Прямий нагляд - це стосується недосвідчених операторів, доки вони не досягнуть відповідного рівня компетенції
- ✓ Формальне навчання та акредитація — це надає можливість отримання незалежних, сучасних знань і передових методів роботи

Технічне обслуговування

- ✓ Трактори потребують регулярного технічного обслуговування. Його потрібно проводити за графіком, який може бути різним для різних тракторів.
- ✓ Обов'язково ознайомтеся з інструкцією по експлуатації та технічному обслуговуванню виробника
- ✓ Зберігайте всі записи про технічне обслуговування протягом часу експлуатації трактора

Технічне обслуговування — приклад контрольного списку

Захисні конструкції проти перекидання

- ✓ Трактор оснащений ЗКПП — захисними конструкціями проти перекидання - Критерії та випробування на проти перекидання (за необхідності).
- ✓ Трактор відповідає вимогам затвердженого Кодексу галузевої практики щодо захисних

Ремені безпеки

- ✓ Ремінні ремені безпеки встановлено і знаходяться в належному робочому стані.
- ✓ Сидіння знаходиться в належному стані і кожен водій може його відрегулювати.
- ✓ Примітка: ремені безпеки необхідні, якщо трактор оснащений ЗКПП.

Технічне обслуговування — приклад контрольного списку

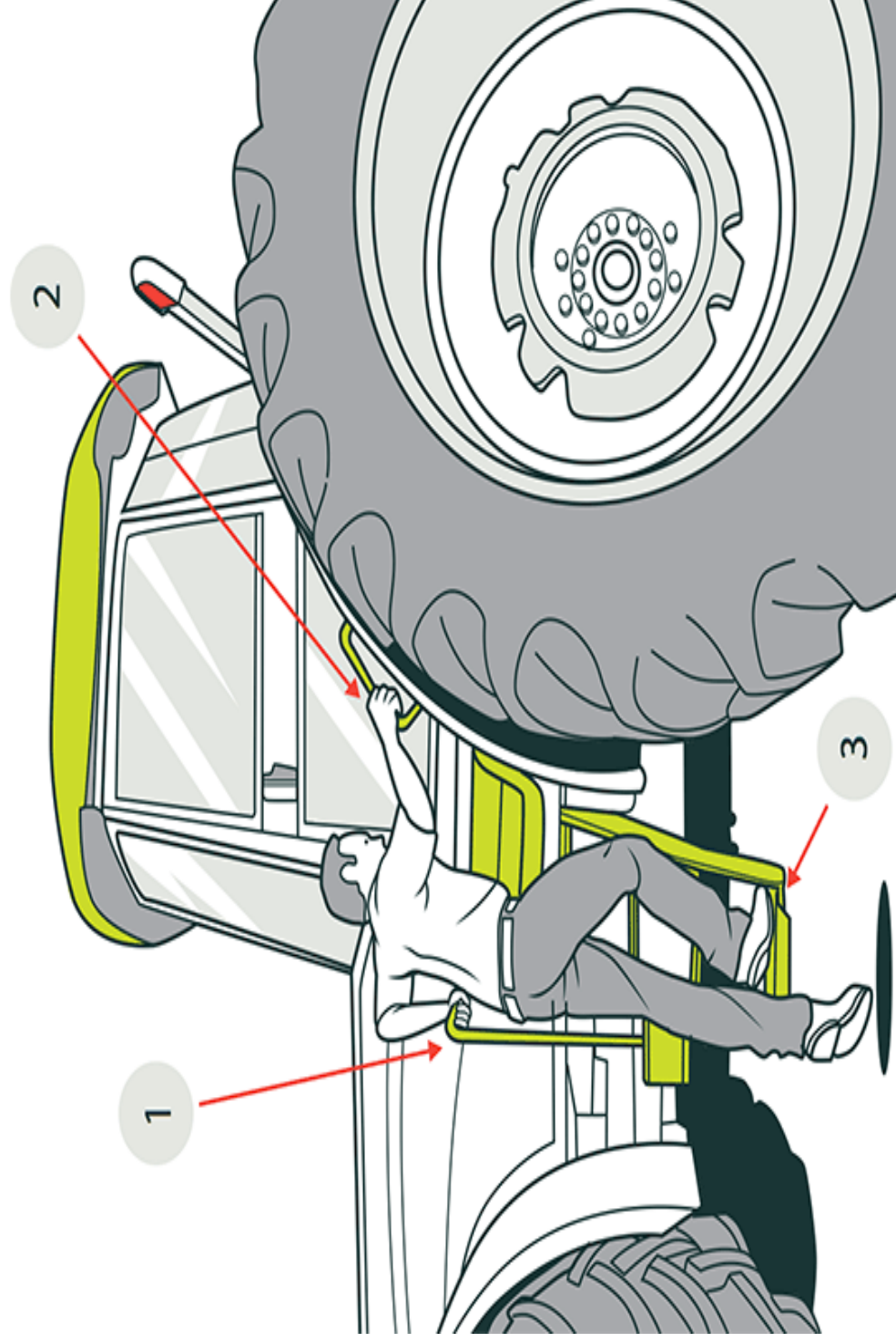
Огородження

- ✓ Огородження трактора встановлено і знаходяться в належному робочому стані
- ✓ Запобіжні пристрої валу відбору потужності (ВПП) встановлені, знаходяться в належному робочому стані і непошкоджені
- ✓ Необхідно перевірити аксесуари ВПП, які не мають незатягнутих, відсутніх або зламаних шпильок, болтів або штифтів

Інше

- ✓ Доступ до платформ, сходи та поручні є безпечними, чистими та мають три точки закріплення.
- ✓ Всі прилади та ліхтарі в салоні працюють належним чином при роботі трактора (див. посібник для користувача).

Посадка у трактор і висадка

Машини

Небезпечні точки та зони машини — Передача

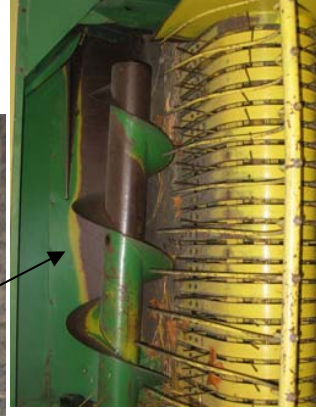
Машини

Небезпечні точки та зони машини — заведення

Машини

Небезпечні точки та зони машини — підборний блок

Машини

Небезпечні точки та зони машини — Проекція

Машини

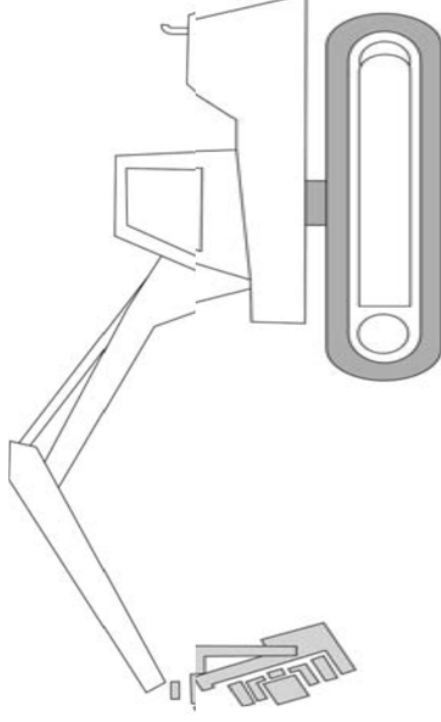
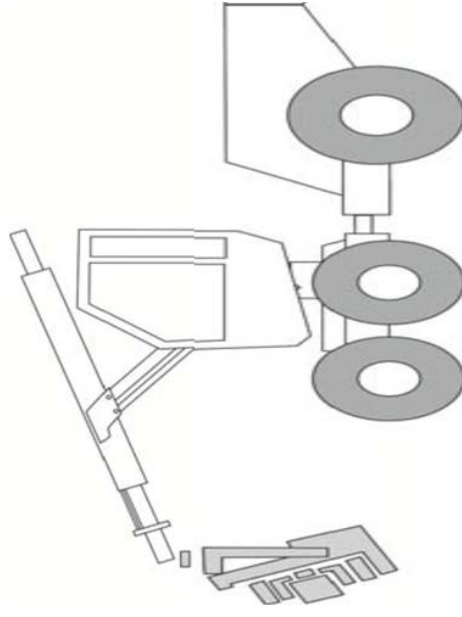
Запобіжні заходи

- ✓ підготовка та інформування користувача;
- ✓ обслуговування машини здійснюється лише тоді, коли вона зупинена, а всі його частини нерухомі;
- ✓ всі сторонні особи з машини виходять;
- ✓ передача потужності гідравлічним способом;
- ✓ всі запобіжні пристрої мають бути встановлені та знаходитися в належному стані.

Харвестери

Лісозаготівельні машини, спеціально розроблені для здійснення рентабельних лісозаготівель, що дає змогу виконувати операції з вирубки дерев, зрізання гілок, переміщення, трелювання, очищення кори та штабелювання

Харвестери

Заходи безпеки	Необхідно особливо уважно стежити за рухом машин у місцях, де є пеньки
	Перевірка робочого стану машин та обладнання, забезпечення належного технічного обслуговування
	Ознайомтеся з інструкцією по експлуатації машин
	Використовувати машини мають тільки кваліфіковані та уповноважені працівники
	Плануйте та організовуйте роботу, оцінюйте та враховуйте умови роботи на майданчику, та ризики, пов'язані з ними
	Оброблений деревний матеріал повинен перебувати у стабільному положенні, що сприяє його вилученню
	Необхідно встановлювати захисне огородження всіх відкритих деталей, що обертаються.
	Необхідно вживати заходів перестороги при роботі поблизу електричних кабелів і телефонних ліній

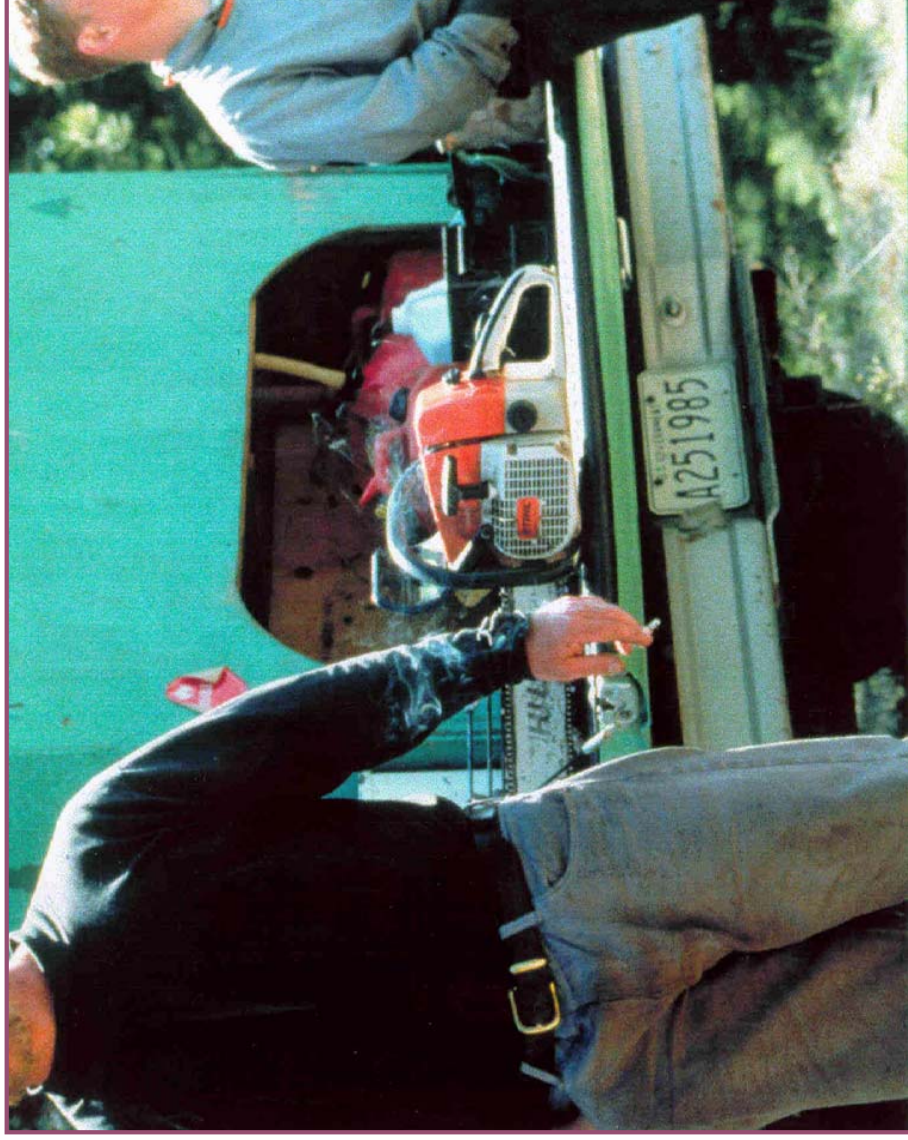
Небезпеки / ризики

Небезпеки / ризики

Небезпеки / ризики

Вилізання на дерево

Операції з високим рівнем ризику	
Організація	Перед початком роботи необхідно провести оцінку ризику
	Операції по вилізання на дерево повинна проводити бригада у складі не менше двох осіб. Один із працівників на землі повинен бути компетентним у рятувальних методах
	Працівники внизу повинні підтримувати ефективний зв'язок із працівником нагорі
Персонал	На дерева повинні вилазити лише досвідчені та повністю компетентні особи.
	Працівники, що вилазять на дерево, повинні мати належні знання та проходити тренування з безпечних методів вилізання; завдання, що виконуються під час вилізання на дерево, такі як натягування канатно-блочних систем, обрізання гілок і крони, збирання насіння

Вилізання на дерево

Спорядження для підйому

страхувальна обв'язка;

страхувальний пасок;

канати та стропа для виліза

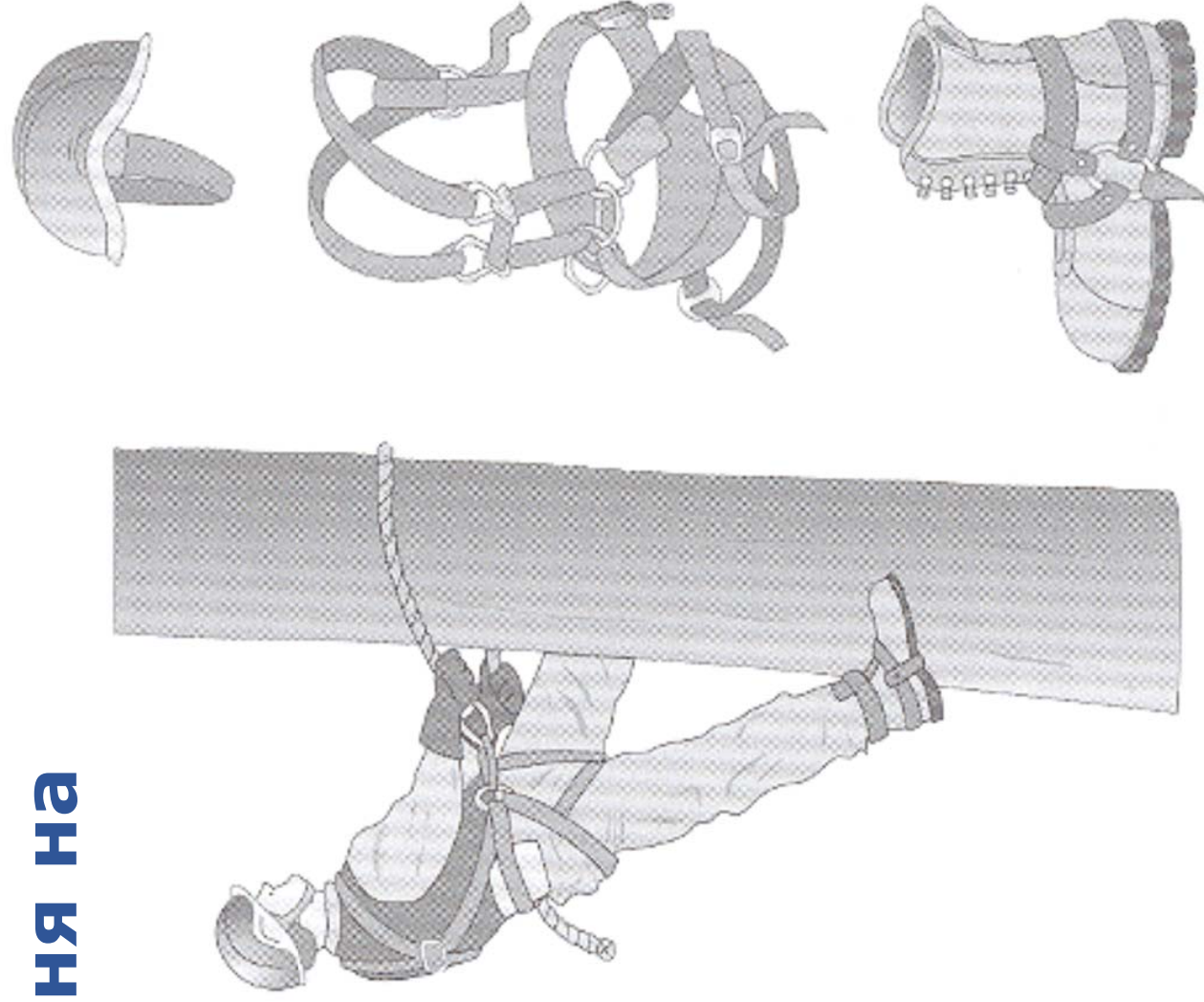

інші засоби для вилізання

черевики з гарним зчепленням і посиленими носками

Вилізання на дерево

Попередній аналіз ризиків

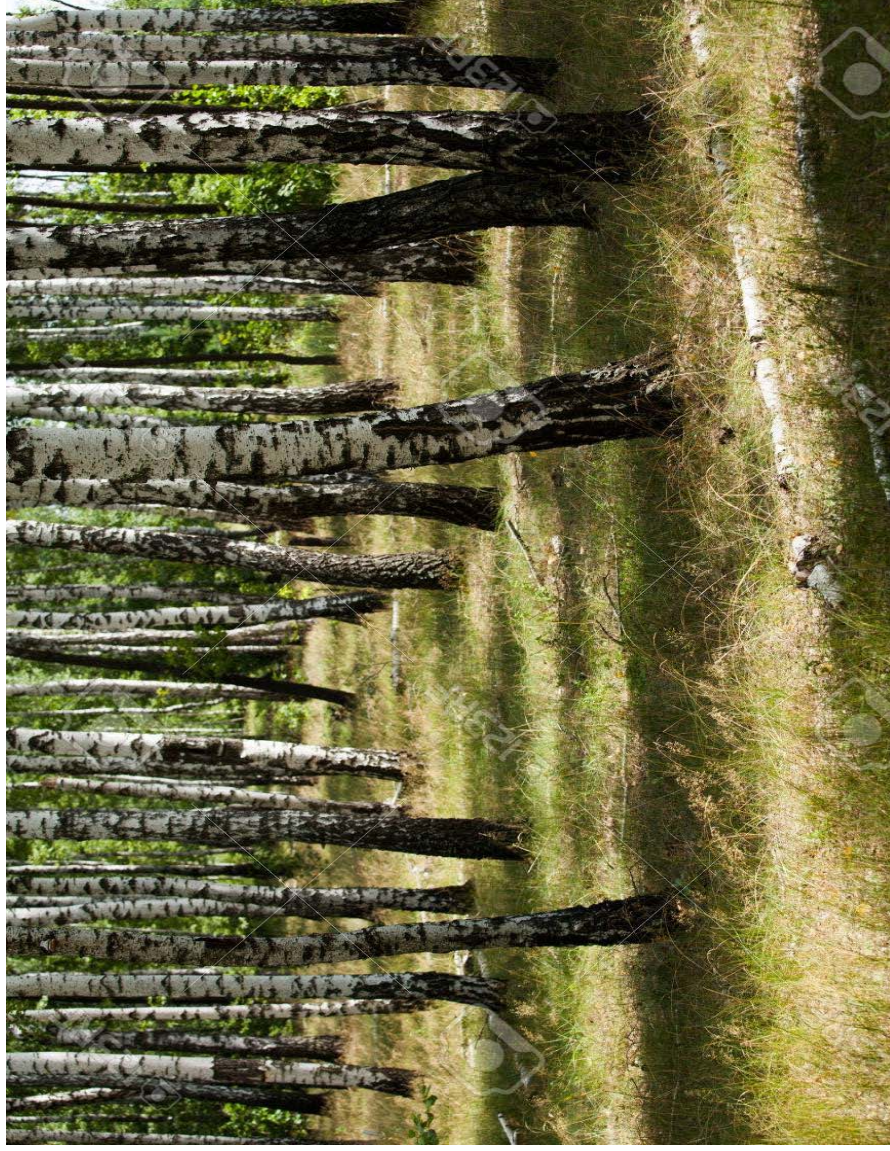
Карта оцінки ризиків					
Дата: ____ / ____ / ____					
Робоче місце: _____					
Операція	Навколишнє оточення	Обладнання Матеріали	Режими роботи	Ризики	Запобіжні заходи

Висновки

В основу систематичного управління безпекою та гігієною праці повинні бути покладені:

- ✓ Розробка політики безпеки та гігієни праці
- ✓ Призначення обов'язків
- ✓ Визначення ризиків і управління ними
- ✓ Умови праці, кваліфікація, організація та навчання персоналу
- ✓ Надання належних ресурсів та обладнання для забезпечення безпеки
- ✓ Інформування про ризики та їх попередження
- ✓ Документація, звітність і моніторинг

Дякую за увагу

Трактори та техніка для сільського та лісового господарства

ФУНКЦІЯ

Трактор - це моторний транспортний засіб підвищеної тяги відносно своєї ваги навіть в умовах слабкого зчеплення з дорожнім полотном. Трактор призначений спеціально для буксирування, штовхання, перевезення і транспортування машин та устаткування (наприклад, плугів, фрез, сівалок, трейлерів ...) для сільськогосподарських та лісгосподарських робіт.

Трактори, як правило, бувають колісними (з двома або чотирма ведучими колесами) або гусеничними.

ДОКУМЕНТАЦІЯ ТА ІНШІ ЕЛЕМЕНТИ

Виробник:

Трактори: Сертифікат відповідності CE та інструкція з експлуатації.

Попередження та піктограми: робочі органи (вал відбору потужності, гідравлічна підйомна система, гідравлічна муфта для приєднання техніки) та зчеплення.

Сільськогосподарська та лісогосподарська техніка: сертифікат відповідності CE та інструкція з експлуатації

Попередження та піктограми: на рухомих частинах та на механізмах регулювання машини.

Вал відбору потужності: сертифікат відповідності CE та інструкція з експлуатації.

Все обладнання включає в себе маркування елементів: маркування, адреса виробника (або його представника), рік виробництва, назва машини та серійний номер.

Користувач:

Трактори: книжка, перевірки та періодичні випробування, сертифікат відповідності CE та інструкція з експлуатації

Захисні пристрої є обов'язковими для тракторів, зареєстрованих після 1 січня 1994 року, і повинні мати маркування CE з 1996 року. Сертифікація трактора є обов'язковою (у т.ч. захисні пристрої) після 29 грудня 2009 року.

Техніка для сільського та лісового господарства: паспорт (трейлери), періодичні перевірки та випробування, сертифікат відповідності ЕС та інструкція з експлуатації.

Вал відбору потужності: періодичні перевірки та випробування, сертифікат відповідності ЕС та інструкція з експлуатації.

Користувач повинен проводити періодичні технічні огляди; складати звіти про перевірки безпеки та журнал технічного обслуговування.

СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

Експлуатація в межах фермерського господарства:

Водійське посвідчення, підготовка в галузі охорони праці;

Водіння на дорогах:

Водійське посвідчення (дивіться категорії за типом машин)

РИЗИКИ, ЩО ТРАПЛЯЮТЬСЯ ЧАСТІШЕ

- ▶ Бокове перевертання трактора або групи сільськогосподарських/лісогосподарських машин;
- ▶ Нахил назад, коли трактор перевищується вагою обладнання, розміщеного позаду нього;
- ▶ Падіння з висоти: доступ до трактора або сільськогосподарської/лісогосподарської техніки;
- ▶ Розчавлення: коли оператор втрачає контроль над машиною (наприклад, під час налаштування та регулювання сільськогосподарської/лісогосподарської техніки);
- ▶ Розрізання/поріз/удари/поштовхи: різання матеріалів (наприклад, ножовий млин), закриття бічних та/або задніх клапанів;
- ▶ Намотування: на карданний вал трансмісії, на рухомі частини машин (шестерні, ремені, ланцюги);
- ▶ Перекидання: під час руху тракторів, під час використання техніки, наявність дітей та людей похилого віку;
- ▶ Викидання: розлітання зламаних частин, каміння, гострих предметів (наприклад, зрізаних кущів та мотокоси);
- ▶ Інерція: машини з маховиками, у яких довший час зупинки (наприклад, прес-підбирачі).

ОСНОВНІ ЗАХИСНІ ЗАХОДИ

Виробник:

- ▶ Система безпеки водія (обов'язкові ремені безпеки в деяких моделях тракторів - див. затверджені правила);
- ▶ Захист валу відбору потужності
- ▶ Захист операторів від рухомих частин машин, поручні, перила;
- ▶ Попереджувальне світло повільного руху (світлячок);
- ▶ Розміщення дзеркал заднього виду.

Користувач:

- ▶ Підготовка та інформація оператора;
- ▶ Оцінка ризиків, притаманних використанню. Наприклад, у хімічній промисловості, пов'язаній із застосуванням пестицидів, слід використовувати відповідні ЗІЗ відповідно до ризиків, зазначених виробниками засобів захисту рослин, на основі встановленої категорії захисту кабіни (див. Інструкцію з експлуатації - категорії 1, 2, 3 та 4);
- ▶ Регулювання бокових габаритів у максимально можливому розмірі;

- ▶ Використовуйте необхідний баласт на тракторі для підвищення стійкості зчеплення трактор-агрегат (наприклад, водяні колеса, вагу на колесах і маси колес);

- ▶ Тримайте педалі гальма разом;

- ▶ Регулюйте робочу швидкість відповідно до умов використання;
- ▶ Уникайте переїжджати на тракторі через перешкоди, канави або траншеї;
- ▶ Завжди буксируйте важкі машини та обладнання на помірній швидкості та регулюйте відповідно до ситуації (наприклад, напівпричепа);
- ▶ Враховуйте спосіб упаковки вантажу (наприклад, утилізація тварин, тюки соломи тощо);
- ▶ Завжди уповільнюйте швидкість перед поворотом, щоб зменшити відцентрову силу, яка може спричинити нестабільність зчеплення трактора-агрегата;
- ▶ Гальмуйте двигуном на схилах, перемкніть швидкість перед початком спуску та уникайте перемикачів передач або робити зупинки посередині схилу;
- ▶ Намагайтеся не виконувати роботу трактором біля ровів, терас, струмків, оскільки вони можуть бути нестабільними і обвалитися та призвести до перекидання трактору;

- ▶ Залишайте достатній простір для безпечних маневрів у верхів'ях;
- ▶ Будьте надзвичайно обережними при використанні техніки, через яку центр ваги трактора може зміститися вгору (наприклад, фронтальний навантажувач);
- ▶ Зафіксуйте машини у точках зчеплення, що встановлені виробниками (якнайнижче та якнайдалі вперед, щоб забезпечити кращу стійкість агрегату «трактор-машина»), закріпіть їх за допомогою штопорних штифтів;

- ▶ Починайте рух повільно, працюючи зчепленням, у разі необхідності;
- ▶ Пригальмовуйте під час спуску та включайте знижену передачу при підйомі на круті схили;
- ▶ Зберігайте у хорошому стані та на місцях всі захисні пристрої тракторів та машин (наприклад, муфти безпеки, запобіжники, захисні осі, пружини, тощо);
- ▶ Відрізайте вали до потрібної довжини, правильно підбирайте інструмент і закріпіть захисні ланцюги;

- ▶ Оглядайте техніку лише при повній її зупинці та фіксації всіх її робочих органів;
- ▶ Видаліть з машини всіх сторонніх осіб (наприклад, дітей та осіб похилого віку);
- ▶ Здійснюйте належне обслуговування тракторів, машин та обладнання;

- ▶ Не змінюйте захисне обладнання (наприклад, під час свердління, зварювання, ...);
- ▶ Вибирайте вогнегасник відповідно до загальної ваги машини.

ОСНОВНІ ЗАХИСНІ ЗАХОДИ

Обладнання:

- ▶ Система захисту водія при перевертанні (яку зазвичай називають «Santo António»). Опускайте захисну дугу тільки у разі крайньої необхідності (наприклад, при заїзді до теплиць, при проїзді під гіллям дерев);

- ▶ Рамки безпеки;
- ▶ Безпечна кабіна (в залежності від категорії кабіни, перевірте встановлення фільтра та замініть його відповідно до інструкцій у посібнику користувача):

Категорія 1 - відсутність конкретного рівня захисту;

Категорія 2 - захист від пилу;

Категорія 3 - захист від пилу та аерозолів;

Категорія 4 - захист від пилу, аерозолів та пари;

- ▶ Захист валу відбору потужності.

Місце проведення робіт (ситуації, що потребують уваги до навколишнього середовища, ґрунту і умов використання та ін.)

- ▶ Робота на схилах, а саме на терасах, у канавах та траншеях;
- ▶ Використання трактора у місцях із слабким зчепленням коліс з ґрунтом, та поганими умовами проїзду;
- ▶ Відсутність електричних кабелів або інших технічних споруд (трубопроводів) у робочому середовищі, наприклад, при роботі з кранами.

ЩО НЕ ПОВИННО ТРАПЛЯТИСЯ, АЛЕ ЧАСТО ТРАПЛЯЄТЬСЯ

- ▶ Рух по дорозі з вимкненими педалями гальма, опущеною захисною дугою, та при надмірній швидкості;
- ▶ Затягування одягу у рухомі частини машин або карданного валу та/або відсутність належного захисту;
- ▶ Падіння з висоти працівників, які працюють на платформах, встановлених на машинах;
- ▶ Зміна пристосування машин для роботи або умов використання, не рекомендовані виробником;

- ▶ Надмірне споживання алкоголю;
- ▶ Відсутність планування роботи.

СТАНДАРТИ

EN 474-1: 2006 Машини для земельних робіт - Безпека;

EN 474-2: 2006 Вимоги до тракторних бульдозерів

EN 14 930 Техніка для сільського, лісового господарства та садівництва. Ручні та пішохідні машини;

EN 60 204 Безпека машин. Електрообладнання машин. Загальні вимоги;

EN 15 695-1:2009 Сільськогосподарські трактори та самохідні обприскувачі - Захист оператора (водія) від шкідливих речовин.

Робота у лісовому господарстві

Робота у лісовому господарстві відрізняється дуже значним набором характеристик, які обумовлюють необхідність дотримання особливих правил, зокрема щодо організації праці, експлуатації робочого обладнання і навіть використання засобів індивідуального захисту.

Складність діяльності у лісовому господарстві та різноманіття елементів, що інтегруються, вимагають ретельного планування задля досягнення належних рівнів продуктивності, якості та безпеки.

Серед іншого, у плані кожного заходу в лісі необхідно висвітлити такі сфери:

- визначення роботи, що має бути виконана;
- дати, терміни здійснення заходу і графік виконання певних робіт;
- підготовка робочих місць:
 - визначення характеристик земельної ділянки;
 - завантажування вантажного пункту;
 - місця складування;
 - під'їзні дороги;
- обладнання, машини, інструменти та продукти;
- опис робочих прийомів;
- напрям падіння повалених дерев;
- основні ризики та профілактичні заходи, пов'язані з роботою, що виконуватиметься;
- засоби індивідуального захисту;
- матеріали для надання першої допомоги;
- порядок дій у надзвичайній ситуації;
- призначення відповідальної особи.

Планування роботи, побудоване в такий спосіб, дозволяє належним чином забезпечити організацію профілактики, тому що це уможливлює підвищення цінності таких вимірів:

- проведення оцінки ризиків перед початком роботи;
- ретельний відбір обладнання, що буде експлуатуватися, особливо щодо вибору машин, які зводять до мінімуму ручне транспортування

- вантажів і ризики, пов'язані з поведженням із переносними машинами з механічним приводом;
- придатність під'їзних доріг до робочих майданчиків і місць складування обладнання, продукції, інструментів і матеріалів, що призведе до зменшення робочого навантаження і навіть до підвищення продуктивності;
 - визначення професійних спеціалістів, які повинні проходити процеси інформування і навчання, а також сфер, яким надаватиметься пріоритет у цьому контексті і в яких реєструються серйозні та часті ризики, наприклад, які стосуються робочих поз, експлуатації робочого обладнання і організації праці;
 - передбачення і створення систем і прийомів організації праці, як-от:
 - створення бригад для виконання певних завдань, таких як прибирання, видалення матеріалів і навантажування;
 - чергування бригад на роботах, пов'язаних із незручними позами;
 - виключення окремих робочих ситуацій, наприклад під час заготівлі дерев;
 - забезпечення належними засобами зв'язку;
 - заборона доступу на ділянки, де ведуться небезпечні роботи, і, як правило, встановлення знаків безпеки у всіх ситуаціях, де це необхідно;
 - нагляд за роботою компетентних спеціалістів із цією метою.

Отже, запобігання професійним ризикам, а не лише виконання набору технічних правил, визначає потребу в розробленні пакету методик, які стосуються загальних принципів запобігання.

ОСНОВНІ РИЗИКИ ДАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Виявлення небезпек і оцінювання ризиків є основою для розробки та впровадження програми управління охороною праці з метою покращення умов праці. У поданій нижче таблиці представлено зведення основних ризиків, пов'язаних з експлуатацією ланцюгової пили, і основних завдань, пов'язаних із лісовим господарством, та відповідних запобіжних заходів.

Ланцюгова пила

Ризики	Заходи безпеки
Поганий кровообіг у пальцях (синдром білих пальців) Удари або порізи нижніх кінцівок, нижньої частини живота, руки та правого передпліччя Поріз лівої руки Декілька травм по всьому тулубу та правій руці Порізи та численні ушкодження 	○ Блокувач ланцюга і передній захист руки. Блокує струм у випадку відкидання пили. Працює як захист для лівої руки. ○ Запобіжний ланцюжок. Полегшує різання та зменшує ефект відбою. ○ Кожух. Захищає ланцюг і лезо під час транспортування і дозволяє уникати нещасних випадків у разі транспортування мотористом. ○ Утримуючий ланцюжок. Запобігає ефекту «хльостання», утримуючи ланцюг у випадку поломки. ○ Противібраційні пристрої. Поглинають і зменшують ефект вібрації, створюваної пилою. ○ Задній захист руки. Захищає праву руку. ○ Блокувач дроселя. Блокує дросельне регулювання, запобігаючи ненавмисному прискоренню.

Очищення стовбура

Ризики	Заходи безпеки
Падіння предметів Потрапляння гілок і тирси в очі й на обличчя Незручні робочі пози та значні фізичні зусилля Відбій направляючого леза пили Шум Вібрація Отруєння газами через близьке знаходження пили Опіки Порізи	Підняття пили: - Ліва рука – збоку передньої рукоятки, при цьому великий палець завжди повинен знаходитися збоку на внутрішній стороні рукоятки - Лівий лікоть притиснутий до тулубу моториста, щоб запобігти підняттю пили вище рівня пліч. Збільшення швидкості пили: - Права рука повертається у позицію, де великим пальцем включається привод управління дроселем. - Рештою пальців затискається запобіжник. Порядок експлуатації пили: - Торкатися лезом дерева слід у напрямку, паралельному плечам. - Використовуйте вагу та реакцію пили, направляючи її вздовж стовбура дерева. - Слідкуйте за цією реакцією, згинаючи ноги та стоячи з рівною спиною. - Під час рухів мотористу слід постійно мати хорошу опору. - Зробивши прогалину між гілками, станьте у цю прогалину, забезпечивши, щоб стовбур завжди знаходився між вашим тілом і лезом пили. - Необхідно стати так, щоб знайти на дереві проміжну точку опори. - Для очищення від гілок на верхніх рівнях слід використовувати ланцюгові пили з ріжучим органом на кінці висувного штоку й ручні інструменти.

Рубання дерев

Ризики	Заходи безпеки
Незручні робочі пози та значні фізичні зусилля Відбій направляючого леза пили Шум Вібрація Отруєння газами через близьке знаходження пили Опіки Порізи	Організація праці: ○ Маркування дерев для рубання. ○ Заборона присутності сторонніх осіб. ○ Перевірка обладнання, матеріалів, інструментів і продуктів. ○ Здійснення спостережень, пов'язаних із деревами, що належать до рубання. ○ Розчищення навколишньої території. ○ Підготовка зони різання. ○ Використання засобів індивідуального захисту. Інформування і навчання спеціалістів: ○ рубання дерев; ○ рубання приєднаних дерев; ○ рубання дерев, що впали.

Обрізка суччя / розмічання

Ризики	Заходи безпеки
Незручні робочі пози та значні фізичні зусилля Відбій направляючого леза пили Шум Вібрація Отруєння газами через близьке знаходження пили Опіки Переломи Порізи 	○ Перевірте розташування гілки. ○ Станьте з протилежного боку від напрямку очікуваного перевертання. ○ Обріжте гілку в кілька етапів, починаючи з кінця (метод 6 точок). ○ Уникайте роботи з верхнім кінцем направляючого леза. ○ Періодично перевіряйте правильність роботи блокувача ланцюга. ○ Використовуйте належні жести та пози. ○ Користуйтеся засобами індивідуального захисту.

Трелювання – збирання вручну

Ризики	Заходи безпеки
Незручні робочі пози та значні фізичні зусилля Порізи Падіння Падіння матеріалу Роздавлення	○ Відстані, які мають проходити працівники, повинні бути мінімальними. ○ Забезпечте регулярні перерви для зниження робочого навантаження. ○ Дотримуйтесь біомеханічних принципів безпеки та економії сил. ○ Користуйтеся засобами індивідуального захисту.

Трелювання за допомогою волочильного трактору і лебідки (трелювальника)

Ризики	Заходи безпеки
Незручні робочі пози та значні фізичні зусилля Порізи Шум Вібрація Падіння Падіння матеріалу Роздавлення 	Трактори повинні бути: ○ такими, що відповідають нормам безпеки та гігієни праці; ○ оснащені високопружними шинами; ○ оснащені переднім відвалом і задньою плитою; ○ змонтовані з захисним екраном; ○ оснащені лебідками; ○ оснащені сталевим тросом, міцність на розрив якого щонайменше вдвічі перевищує тяглову силу лебідки; ○ мати волокушу або опору іншого виду, на якій кріпиться передня частина вантажу. Троси, змонтовані на тракторах, повинні: ○ мати мінімум 30 м у довжину і достатню міцність; ○ бути міцно прикріплені до барабану.

Трелювання за допомогою тракторного навантажувача (форвардера)

Ризики	Заходи безпеки
Незручні робочі пози та значні фізичні зусилля Порізи Шум Вібрація Падіння Падіння матеріалу Роздавлення 	○ Стовбури, що трелюються, повинні мати однакову довжину. ○ Тракторні навантажувачі неможна використовувати на схилах. ○ Залежно від виду транспортування та стану території необхідно встановити напівгусениці або ланцюги. ○ Експлуатувати кран неможна, якщо якась частина машини знаходиться на відстані менше 15 м від високовольтних ліній.

Трелювання за допомогою канатного крану

Ризики	Заходи безпеки
Незручні робочі пози та значні фізичні зусилля Шум Вібрація Падіння Падіння матеріалу Роздавлення	○ Кабелі, трелювальні щогли та анкери повинні бути підготовлені до початку заготівельних операцій, а робочі зони повинні бути розмічені. ○ Анкерні канати повинні утворювати кут мінімум 45° з трелювальними щоглами. ○ Канати повинні бути міцно прикріплені до барабану лебідки. ○ Вага вантажу не повинна перевищувати рекомендоване навантаження машини. ○ Робоче співробітництво між машиністами є дуже важливим під час маневрування. ○ Члени бригади повинні дуже добре знати сигнали зв'язку. ○ Машиніст повинен знати сигнал «стоп» і негайно реагувати на нього. ○ Під час руху канатів на відстані менше 20 м жодних інших операцій проводити неможна. ○ У робочій зоні навколо лебідки не повинно бути жодних перешкод. ○ Машиніст не повинен працювати на куті, утвореному вантажним канатом.

Навантажування і транспортування

Ризики	Заходи безпеки
Незручні робочі пози та значні фізичні зусилля Порізи Падіння Падіння матеріалу Сковзання	○ Відокремлення зон, призначених для паркування і руху транспортних засобів і машин. ○ У сиру погоду під'їзний шлях повинен добре осушуватися; його слід побудувати на твердому ґрунті. ○ Транспортні засоби під навантажування повинні бути безпечно припарковані й поставлені на ручне гальмо. ○ Під час навантажування на платформі або у кабіні транспортного засобу не повинно бути нікого, крім машиніста крану. ○ Слід дотримуватися максимального навантаження транспортних засобів, встановленого законом: - Вантаж на вантажних автомобілях повинен бути добре збалансований та закріплений канатами, тросами або стропами достатньої міцності.

- Для захисту кабіни від падіння предметів або проникнення погано закріплених стовбурів крани слід оснащати захисним пристроєм, розташованим між вантажем і кабіною.

ЗАСТОСОВНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Загальні принципи, соціальне управління і організація БГП

Директива 89/391/ЄЕС від 12 червня 1989 р. про встановлення заходів із заохочення поліпшення охорони здоров'я та безпеки праці працівників

Організація праці

Директива Ради 89/656/ЄЕС від 30 листопада 1989 р. про мінімальні вимоги безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці

Директива Ради 90/269/ЄЕС від 29 травня 1990 р. про мінімальні вимоги здоров'я і безпеки до ручної обробки вантажів

Директива Європейського Парламенту і Ради 2003/10/ЄС від 6 лютого 2003 р. про мінімальні вимоги щодо здоров'я і безпеки працівників, що піддаються небезпеці впливу фізичних факторів (шум)

Директива Європейського Парламенту і Ради 2002/44/ЄС від 25 червня 2002 р. про мінімальні вимоги щодо здоров'я і безпеки працівників, що піддаються небезпеці впливу фізичних факторів (вібрація)

Директива 92/58/ЄЕС від 24 червня 1992 р. про мінімальні вимоги до забезпечення позначень безпеки та/або гігієни на роботі

Директива Європейського Парламенту і Ради 2001/45/ЄС від 27 червня 2001 р. про мінімальні вимоги щодо здоров'я і безпеки під час використання робочого обладнання працівниками

Директива Європейського Парламенту і Ради 2006/42/ЄС від 17 травня 2006 р. про машини, що доповнює Директиву 95/16/ЄС

Конвенції та рекомендації МОП

Конвенція 1981 р. про безпеку, гігієну праці та виробниче середовище (№ 155)

Рекомендація 1981 р. про безпеку та гігієну праці (№ 164)

Конвенція 1947 р. про інспекцію праці у промисловості і торгівлі (№ 81)

Рекомендація про інспекцію праці (№ 81)

Конвенція 1969 р. про інспекцію праці в сільському господарстві (№ 129)

Конвенція 2001 р. про безпеку та гігієну праці в сільському господарстві (№ 184)

ГЛОСАРІЙ

Рубання дерев – одна з основних лісозаготівельних операцій, що полягає у спилюванні дерев, зазвичай якомога ближче до землі.

Пропилювання – один з етапів процесу заготівлі. Він складається з виконання пропилу в тому напрямі, в якому дерево має впасти.

Вантажний пункт – тимчасове місце поруч із під'їзною дорогою, призначене для зберігання заготовлених лісоматеріалів до їхнього навантажування.

Навантажування – операція, що полягає у розміщенні лісоматеріалів на транспортних засобах, які доставляють їх у пункт призначення.

Очищення ділянки – видалення бур'янів, що ростуть на землі, механічним або ручним способом.

Обрізка суччя – лісозаготівельна операція, що передбачає видалення гілок і сучків із поваленого дерева для полегшення подальших операцій.

Очищення стовбура – відрубання гілок із дерева, що росте.

Лісозаготівля – комплекс операцій, необхідних для переміщення заготовлених лісоматеріалів у місце переробки з максимальною ефективністю, мінімальними витратами та найменшим впливом на навколишнє середовище.

Трелювання – дуже різноманітна лісозаготівельна операція, як за засобами транспортування, так і за застосовуваними методами, що полягає у переміщенні деревини від місця заготівлі або проміжного зберігання у вантажний пункт.

Форвардер – те саме, що й тракторний навантажувач.

Ланцюгова пила – моторна пила, що використовується для зрізання дерев або розрізання лісоматеріалів.

Лісозаготівельні машини – машини, спеціально призначені для забезпечення рентабельності лісозаготівлі, що дозволяють виконувати такі операції, як заготівля, обрізка гілок, розмітка, зв'язування, обкорування і укладання.

Збирання полягає у переміщенні колод або цілих стовбурів із метою зосередження лісоматеріалів поруч із вивізними коліями.

Трелювальник – заготівельна машина, що використовується у трелюванні або збиранні й дозволяє волочити стовбури чи колоди.

Розпилювання – операція перетворення заготовлених стовбурів і гілок на колоди, розміри котрих варіюються залежно від кінцевого призначення.

Колода – частина стовбуру дерева, відпилена і очищена від гілок.

Замірювання – операція, пов'язана з розміткою, яка полягає у вимірюванні довжини колод на стовбурі.

Транспортування – операція, що полягає з переміщення лісоматеріалів із вантажного пункту до місця призначення.

Вивізні колії – тимчасовий шлях збирання, який з'єднує вантажні пункти з заготівельними ділянками.

Бібліографія

Filomena Teixeira e José Joaquim Gardete: *Trabalho florestal: manual de prevenção*, IDICT 2001

OIT, *Project de recueil de directives pratiques sur la sécurité et la santé dans les travaux forestiers*, Genève, 1997

FAO, *Model Code of Forest Harvesting Practice*

OIT, *Directrices sobre la inspección del trabajo en la silvicultura*, Geneva, 2005

Grupo de trabalho GTAGRI, *Guia de ação inspetiva para o sector agro-florestal*, ACT 2008

БЕЗПЕКА ТА ГІГІЄНА ПРАЦІ ПРИ РОБОТІ З ПЕСТИЦИДАМИ

Вступ

Засоби захисту рослин, загальновідомі як сільськогосподарські пестициди, включають цілу низку різних речовин, що використовуються людиною для захисту сільськогосподарських культур та сільськогосподарського виробництва від шкідливих впливів, спричинених шкідливими організмами, шкідниками або хворобами.

Відповідно до призначення, пестициди поділяються на:

Інсектициди	Використовуються для знищення комах
Гербіциди	Використовуються для знищення бур'янів
Фунгіциди	Використовуються для боротьби з грибковими хворобами рослин
Акарициди	Використовуються для знищення кліщів
Нематоциди	Використовується для знищення нематод
Родентициди	Використовується для знищення гризунів
Молюсцициди	Використовуються для знищення равликів

Пестицид складається з активної речовини (яка знищує чи перешкоджає розвитку шкідника культури, що вирощується) та ад'юванта (знижує поверхневий натяг краплі, що надає розчину змогу рівномірно розповсюдитися по листу та покрити його максимальну площу).

Сільськогосподарські пестициди існують у вигляді:

- розчинного порошку;
- зволожуючого порошку;
- концентрованої емульсії;
- таблеток

Сільськогосподарські пестициди є токсичними. Їх токсичність залежить від хімічного складу та концентрації.

Ризик отруєння залежить від:

- токсичності активної речовини;
- часу впливу;
- умов обробки та застосування;
- умов навколишнього середовища;
- способу потрапляння в організм

Сільськогосподарські пестициди можуть потрапляти в організм різними шляхами:

- **Через органи травлення** - пестицид може потрапити до рота, якщо людина вживає їжу, напої або палить під час роботи з цими продуктами або підносить до рота предмети або частини обладнання для застосування;
- **Через дихальні шляхи** - пестициди можуть знаходитися в атмосфері у вигляді сухих частинок, які можуть потрапляти у легені через повітря, яким ми дихаємо;
- **Через шкіру** - пестициди можуть потрапити на шкіру працівника внаслідок розлиття, бризок, використання забрудненого одягу або навіть через вплив частинок, що знаходяться в атмосфері.

Пестициди можуть призводити до:

- Гострих отруєнь (симптоми виникають протягом короткого періоду часу);
- Хронічного отруєння (симптоми менш очевидні і можуть виникнути лише після тривалого впливу);
- Реакцій алергічного типу.

Найпоширенішими симптомами отруєння є:

- **Загальні розлади:** слабкість, холодна шкіра, інтенсивне потовиділення, слабкий пульс, висипання та подразнення шкіри;
- **Розлади травлення:** нудота, блювота, слиновиділення, біль у животі, діарея та подразнення слизової оболонки;
- **Розлади дихання:** утруднене дихання;
- **Розлади центральної нервової системи:** головний біль, порушення координації рухів та мовлення, конвульсії, втрата свідомості.

Це сукупність симптомів дуже специфічного характеру, тому завжди рекомендується звертатися за допомогою до спеціалістів, оскільки лише професіонали можуть вивчати можливі патологічні зміни у стані здоров'я та їх зв'язок з справжніми причинами отруєння.

З точки зору профілактики професійних ризиків, вважається, що крім безпосередньо ситуації праці з робочим розчином, існують три важливі моменти, пов'язані з безпекою та гігієною праці осіб, які працюють з продуктом, і розподіляються наступним чином:

- до придбання користувачем;
- під час придбання, транспортування та використання;
- після використання.

Перед придбанням користувачем

Ризики забруднення можуть виникати вздовж ланцюжка навантаження, транспортування, розвантаження та зберігання.

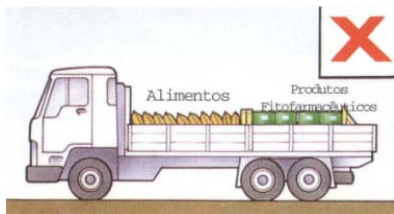
Причини нещасних випадків можуть бути пов'язані з пошкодженням упаковки, помилками поводження, чинниками механічного характеру, кліматом та фізико-хімічними властивостями засобів, що розкладаються.

Заходи безпеки можуть включати власні правила безпеки, такі як система реєстрації та транспортування небезпечних речовин, використання паспортів безпеки та вимоги щодо системи зберігання.

Під час придбання, транспортування та використання

Часто ризики можуть підвищуватися під час купівлі. Тобто, коли покупець намагається вибрати найтоксичніший з можливих продуктів, бо вважає, що чим більш токсичний засіб, тим краще (можливо, не беручи до уваги боротьбу з конкретним шкідником, а лише на основі власного вибору користувача).

Аналогічно, існують проблеми під час транспортування, пов'язані з пошкодженням мішків, поганими умовами зберігання, контактом з їжею, легким доступом дітей тощо.

Реальні критичні моменти трапляються при приготуванні робочого розчину та заправці цистерн, що може призвести до отруєння шляхом вдихання (пилу і розпиленого розчину), через безпосередній контакт зі шкірою та слизовими оболонками (очима) або непрямий контакт через неефективне чи погано підігнане захисне обладнання.

Тому для правильного використання пестицидів фермер повинен спочатку правильно визначити шкідника або хворобу, з якими потрібно боротися. Також слід проконсультуватися щодо типу засобу, який буде використовуватися, способу його застосування, доз, частоти, методики та обладнання.

Основні правила індивідуального захисту

Захист працівника повинен бути забезпечений шляхом використання відповідного спецодягу та засобів індивідуального захисту (ЗІЗ).

При виборі захисного одягу та обладнання важливо завжди враховувати:

- Детальну інформацію на етикетці пестицидів;
- Письмову інформацію про характеристики (для чого вони призначені), умови використання та зберігання засобів індивідуального захисту, які повинні бути надані відповідним постачальником;
- Гарантію якості цього обладнання (перевірте наявність позначки CE).

При виборі засобів індивідуального захисту та одягу потрібно звертати особливу увагу на таке:

- **Захист очей**, особливо якщо мова йде про токсичні або подразнюючі продукти. Окуляри слід часто мити;
- **Захист носа та рота** має важливе значення для запобігання вдихання газів або пилу. У разі необхідності потрібно користуватися масками згідно з маркуванням на упаковці пестицидів і міняти фільтри відповідно до рекомендацій виробника;
- **Захист рук** при поводженні з токсичними пестицидами або при їх використанні, особливо при високому рівні концентрації. Під час виконання такої роботи рекомендується одягати відповідні рукавички, які повинні утримуватися у хорошому стані та бути достатньо великими і довгими (закривати руку таким чином, щоб між рукавичкою та рукавом не залишалися ділянки відкритої шкіри). Після роботи з пестицидами завжди мийте руки. Після закінчення роботи рукавички необхідно вимити всередині та зовні;
- **Захист тіла**, бажано використовувати бавовняний спецодяг з широкими рукавами та штанинами (але вони повинні щільно облягати зап'ястя та щиколотки), який легко прати і сушити;
- **Захист нижніх кінцівок** (під час підготовки засобу або при його застосуванні, або при подальшому контакті з обробленими рослинами) повинен бути забезпечений за допомогою гумових чобіт. Слід упевнитися у відсутності незахищених ділянок шкіри між чоботями та штанами. Після використання ретельно вимийте чоботи всередині та зовні.

Дії при можливому отруєнні пестицидами

У таких випадках дуже важливо діяти спокійно і швидко:

- Виведіть потерпілого із забрудненого місця;
- негайно зверніться за допомогою до лікаря, відвезіть постраждалого до найближчого медичного центру, або зв'яжіться зі службою швидкої допомоги при отруєннях, яка надасть найбільш адекватну консультацію щодо процедур, які необхідно виконати;
- Визначте джерело отруєння та шлях потрапляння в організм;
- Збережіть етикетку упаковки пестициду та зберіть всі можливі дані про нещасний випадок, щоб надати лікареві якомога більше інформації.

Якщо можливо, надайте першу допомогу згідно з вказівками на етикетці.

Якщо постраждалий у свідомості, спостерігайте за серцебиттям і диханням. Якщо ні, спробуйте штучне дихання та непрямий масаж серця.

Постраждалий повинен лежати на спині, при цьому голова повинна заходитися нижче тулуба та бути повернутою на бік на випадок виникнення блювоти.

Якщо у постраждалого судоми, покладіть між зубами шматок тканини, щоб він не прокусив язика.

Також необхідно вжити інших важливих заходів стосовно шляху потрапляння до організму:

- Якщо речовина потрапила на шкіру, зніміть забруднений одяг та взуття та промийте уражену ділянку. Уникайте розтирання шкіри, щоб не спричинити утворення ранок, через які токсичні речовини всмоктуються швидше;
- Якщо речовина потрапила у очі, промивайте їх водою від 5 до 10 хвилин.

Не слід давати напої або жирну їжу, молоко чи воду з оливковою олією, оскільки вони можуть не призвести до необхідного ефекту або навіть зашкодити.

Нарешті, важливо зазначити, що постраждалих завжди слід обстежити та пролікувати.

ОСНОВНІ РИЗИКИ

Ідентифікація небезпечних факторів та оцінка ризику є основою для визначення та впровадження програми управління ризиками для поліпшення умов праці в галузі безпеки та гігієни праці. У наведеній нижче таблиці містяться основні ризики та заходи щодо їх запобігання.

Ризики	Заходи безпеки
Ризики під час зберігання 	При придбанні пестицидів упевніться, що це оригінальна упаковка виробника. По можливості намагайтеся придбати менш токсичний продукт; При транспортуванні пестициди повинні бути надійно ізольовані від продуктів харчування, щоб запобігти їх забрудненню; Пестициди повинні зберігатися у спеціальних приміщеннях окремо від їжі, напоїв і поза межами досяжності дитини. Приміщення для зберігання пестицидів повинні бути замкненими, знаходитися на відстані від житлових будинків і сараїв, де тримають свійських тварин, а також мати хороший притік повітря і вентиляцію; Засоби повинні зберігатися на металевих полицях і бути розділеними за класами, найбільш токсичні - в місцях з найважчим доступом;

Ризики під
приготування розчинів

Упаковки повинні зберігатися у хорошому стані і мати відповідне маркування;

Засоби індивідуального захисту не повинні зберігатися всередині складського приміщення.

Перед використанням засобу уважно прочитайте етикетку і точно дотримуйтеся рекомендацій:

- щодо використання;
- щодо тривалості обприскування;
- щодо способу застосування продукту;
- щодо засобів індивідуального захисту, які слід використовувати.

Під час приготування розчину забороняється вживати їжу, напої або палити цигарки.

Працівникам, які мають травми, забороняється брати участь у процесі приготування розчину;

Приготування розчину здійснюється:

- на відстані від житла;
- поблизу крану з холодною водою;
- без присутності дітей;
- на відстані від місць утримання тварин;
- слід використовувати лише матеріали та обладнання, необхідні для цієї операції;
- слід звернути увагу на напрямок вітру.

Слід обережно поводитись з упаковками засобів, щоб забезпечити їх цілісність;

Залишати без нагляду контейнери з готовим розчином пестициду забороняється;

Слід уважно розрахувати обсяг розчину для обприскування, необхідний для відповідної площі, щоб не залишалося зайвого;

Після обприскування видаліть залишок засобу з контейнерів та кілька разів вимийте

всі контейнери у проточній воді;

Залишки робочого розчину та промивної води за жодних обставин не слід зливати в побутову каналізацію, стоки або поруч з джерелами води, щоб запобігти їх забрудненню;

Після роботи з пестицидом, слід обов'язково вимити обличчя і руки, навіть якщо використовувалися засоби індивідуального захисту.

Ризики під час застосування пестицидів

Працівники, що мають травми, до операцій з пестицидами не допускаються;

Слід використовувати засоби індивідуального захисту і спеціальний одяг, з урахуванням токсичності засобу, що застосовується;

Наносити пестициди слід завжди:

- ☐ у час доби, коли температура повітря нижча;
- ☐ у безвітряну погоду.

Якщо обробку пестицидами необхідно виконати під час сильного вітру або бризу, обприскувати необхідно за вітром, щоб уникнути вдихання пилу або розпиленого розчину.

По можливості необхідно уникати застосування пестицидів, небезпечних для бджіл під час цвітіння. Однак якщо це необхідно, обприскуйте засобом рано вранці або пізно ввечері;

Під час застосування засобу забороняється розблоковувати насадки розпилювача зубами, вживати їжу або напої та палити;

Після обприскування рослин засобом для захисту слід:

- ☐ зняти робочий одяг та інші засоби індивідуального захисту і випрати їх;
- ☐ прийняти душ

Ризики, що виникають під час обприскування пестицидами сільськогосподарських культур	Необхідно суворо дотримуватися безпечного періоду витримки, який вказаний на упаковці для відповідної культури. Після застосування пестициду сільськогосподарську культуру можна збирати тільки після закінчення безпечного періоду витримки, тому що лише таким чином залишки хімікатів не становитимуть загрози для здоров'я споживачів.
---	---

ЗВІТ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ ТА ЗДОРОВ'Я НА РОБОЧИХ
МІСЦЯХ
ОЦІНКА РИЗИКІВ

<Місяць/рік>

“ХРТО”

**ЗВІТ ПРО ЗАХОДИ ОХОРОНИ
ПРАЦІ ТА ЗДОРОВ'Я НА
РОБОЧИХ МІСЦЯХ**

- ОЦІНКА РИЗИКІВ -

ЗВІТ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ ТА ЗДОРОВ'Я НА РОБОЧИХ
МІСЦЯХ
ОЦІНКА РИЗИКІВ

<Місяць/рік>

“ХРТО”

< місяць, рік>

Виконавець: <Прізвище відповідального за ОПЗ>

ЗВІТ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ ТА ЗДОРОВ'Я НА РОБОЧИХ
МІСЦЯХ
ОЦІНКА РИЗИКІВ

<Місяць/рік>

“ХРТО”

1. ВСТУП

За результатами перевірки, проведеної інспекцією з охорони праці, була виявлена низка порушень норм та правил охорони праці та здоров'я, а також встановлений факт відсутності системи оцінки ризиків та плану запобігання ризикам професійних захворювань на підприємстві “ХРТО”, що розташоване на вулиці XYZ.

З огляду на це метою цього звіту про оцінки ризиків та поточного плану запобігання ризикам професійних захворювань є не тільки забезпечення дотримання юридичних вимог стосовно оцінки ризиків професійних захворювань та реалізації планів їх попередження, але також сприяння підвищенню рівня безпеки та охорони здоров'я працівників шляхом визначення загроз, оцінки ризиків та запровадження більш належних заходів профілактики та захисту.

Цей звіт поділений на наступні розділи:

1. Вступ
2. Ідентифікація робочих місць
3. Прийнятий метод оцінки ризиків
4. Визначення загроз та оцінка ризиків
5. Контроль ризиків професійних захворювань – засоби попередження та захисту
6. План попередження та контролю ризиків професійних захворювань

ЗВІТ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ ТА ЗДОРОВ'Я НА РОБОЧИХ
МІСЦЯХ
ОЦІНКА РИЗИКІВ

<Місяць/рік>

“ХРТО”

2. ІДЕНТИФІКАЦІЯ РОБОЧИХ МІСЦЬ

Очисна станція

Клейовий станок

Фальцовальный станок

ЗВІТ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ ТА ЗДОРОВ'Я НА РОБОЧИХ
МІСЦЯХ
ОЦІНКА РИЗИКІВ

<Місяць/рік>

“ХРТО”

	ЗВІТ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ ТА ЗДОРОВ'Я НА РОБОЧИХ МІСЦЯХ ОЦІНКА РИЗИКІВ	
<Місяць/рік>	“ХРТО”	

Свердильний станок

Фарбування кромки

ЗВІТ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ ТА ЗДОРОВ'Я НА РОБОЧИХ
МІСЦЯХ
ОЦІНКА РИЗИКІВ

<Місяць/рік>

“ХРТО”

Ремонт та вибіркова перевірка

VENJAKOV R58

Фарбування поверхні

ЗВІТ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ ТА ЗДОРОВ'Я НА РОБОЧИХ
МІСЦЯХ
ОЦІНКА РИЗИКІВ

<Місяць/рік>

“ХРТО”

Підйомники

ЗВІТ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ ТА ЗДОРОВ'Я НА РОБОЧИХ
МІСЦЯХ
ОЦІНКА РИЗИКІВ

<Місяць/рік>

“ХРТО”

3. МЕТОД ОЦІНКИ РИЗИКІВ

Загроза – Матеріальне джерело або ситуація, що має потенціал завдання шкоди у формі ушкоджень або поранень людини, або ж у формі шкоди для здоров'я людини, втрати майна, середовища на робочому місці, або ж у вигляді поєднання зазначених чинників.

Ризик – Поєднання ймовірності та наслідків настання певної небезпечної події. За визначенням ризик є добутком ймовірності настання певної події та ступеню її тяжкості (наслідки, викликані такою подією):

$$R = P \times E$$

R – ризик

P – ймовірність **E** – тяжкість

Прийнятний ризик – Ризик, який був зменшений до рівня, який може бути прийнятий організацією, з врахуванням її юридичних обов'язків та власних правил ОПЗ.

Використана методика дає можливість кількісного вираження величини наявних ризиків, а тому – раціонального визначення пріоритетності заходів з їх попередження.

A – Методика

На додаток до виявлення наявних недоліків також була проведена робота з оцінки ймовірності настання нещасливого випадку на виробництві, а також очікуваних рівнів тяжкості наслідків такого випадку.

Втім, інформація, яку можливо зібрати за цією методикою, є вельми поверхневою. Порівнювати слід ступінь ймовірності надзвичайної події, яка, за методикою, станеться через виявлений недолік, з оцінювальним ступенем ймовірності, отриманим на основі інших, точніших джерел інформації, наприклад, статистичних даних про аварійність або безвідмовність компонентів обладнання – а це зробити було неможливо. Виконавцеві оцінки належить заздалегідь встановлювати наслідки, яких слід очікувати у кожному конкретному випадку.

З іншого боку, з міркувань спрощення процесу оцінки ризиків, для оцінки значень вираження ступеню ризику, ймовірності його матеріалізації та тяжкості наслідків замість використання абсолютних цифр була створена шкала з чотирма рівнями.

ЗВІТ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ ТА ЗДОРОВ'Я НА РОБОЧИХ МІСЦЯХ ОЦІНКА РИЗИКІВ

<Місяць/рік>

“ХРТО”

В рамках такої методики ступінь ймовірності події (NP) є функцією вагомості недоліку та частоти або ймовірності його прояву.

Ступінь ризику (NR), в свою чергу, є функцією ступеню ймовірності (NP) та рівня наслідків (NC), яку можна описати як:

$$NR = NP \times NC$$

В – Вагомість недоліку

Вагомість недоліку (ND) складається із сукупності очікуваної матеріалізації комплексу чинників ризику, що піддавалися зваженню, та їхнього прямого причинно-наслідкового зв'язку з ймовірною надзвичайною подією. Відповідність між вагомістю недоліку та числовими значеннями продемонстрована у таблиці 1.

Таблиця 1 – Вагомість недоліку:

Вагомість недоліку	ND	Тлумачення
Дуже вагомий недолік (MD)	10	Наявність істотних чинників ризику. Комплекс запобіжних заходів не є ефективним.
Вагомий (D)	6	Наявність деяких чинників ризику, які необхідно усунути. Наявні запобіжні заходи не дуже ефективні.
Задовільний (M)	2	Чинники ризику невеликої ваги. Запобіжні заходи щодо ризику мають певну ефективність.
Прийнятна (A)	-	Відхилень від норми не виявлено. Ризик є під контролем.

С – Ступінь уразливості до ризику

Ступінь уразливості до ризику (NE) – це міра частоти, з якою даний ризик здатний матеріалізовуватися. Для конкретного ризику ступінь уразливості може оцінюватися за тривалістю перебування на робочих ділянках, часом роботи обладнання, тощо.

Числове вираження ступенів уразливості до ризиків можна побачити у таблиці 2.

**ЗВІТ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ ТА ЗДОРОВ'Я НА РОБОЧИХ
МІСЦЯХ
ОЦІНКА РИЗИКІВ**

<Місяць/рік>

“ХРТО”

Таблиця 2 – Ступінь уразливості до ризику:

Ступінь уразливості до ризику	NE	Значення
Безперервна (EC)	4	Існує постійно. З'являється декілька разів протягом вашого робочого дня на тривалий час.
Часта (EF)	3	Час від часу нетривало протягом вашого
Випадкова (EO)	2	Кілька разів протягом вашого робочого дня на нетривалий час.
Спорадична (EE)	1	Нерегулярна

D – Ймовірність настання події

Ймовірність настання події (NP) визначається у залежності від рівня недостатності запобіжних заходів та від ступеню уразливості до ризику:

$$NP = ND \times NE$$

Таблиця 3 – Ймовірність настання події:

		Ступінь уразливості до ризику (NE)			
		4	3	2	1
(ND)	10	MA-40	MA-30	A-20	A-10
	6	MA-24	A-18	A-12	M-6
	2	M-8	M-6	B-4	B-2

Тлумачення різних значень ймовірності настання події наведене у наступній таблиці. Таблиця 4 – Тлумачення різних значень ймовірності:

Ймовірність	NP	Значення NP = ND x NE
Дуже висока (MA)	40-24	Небезпечна ситуація з безперервною ураженістю до ризиків або дуже небезпечна з частою уразливістю до ризиків. Як правило, ризик матеріалізується дуже часто
Висока (A)	20-10	Небезпечна ситуація з частою або випадковою уразливістю до ризиків; ризик здатний матеріалізуватися декілька разів протягом робочого дня
Середня (M)	8-6	Небезпечна ситуація із спорадичною уразливістю до ризиків; існує можливість матеріалізації ризику в певний час із завданням шкоди
Низька (B)	4 - 2	Задовільна ситуація з випадковою або спорадичною уразливістю до ризиків. Матеріалізація ризику не очікується.

ЗВІТ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ ТА ЗДОРОВ'Я НА РОБОЧИХ МІСЦЯХ ОЦІНКА РИЗИКІВ

<Місяць/рік>

“ХРТО”

Е – Рівень наслідків

В цілях класифікації наслідків (НС) були вибрані чотири рівні шкоди, завданої людям та майну. Обидва ці аспекти необхідно розглядати окремо один від одного, звичайно, з особливою увагою до ураження людей. Коли ураження людей не є істотним, зваження матеріальної шкоди допоможе у визначенні пріоритетів на тому ж рівні, що й випадку наслідків, які настають для людей.

Як видно з наступної таблиці (Таблиця 5), цифрова шкала очікуваних наслідків істотно вище шкали ймовірності.

Це відбувається через те, що чинник наслідків отримує більшу вагу у процесі оцінки.

Таблиця 5 – Рівень наслідків:

Рівень наслідків	НС	Значення	
		Постраждалі	Матеріальна шкода
Смертельні або катастрофічні	100	1 або більше загиблих	Повне руйнування системи
Дуже тяжкі (MG)	60	Тяжкі травми	Часткове руйнування системи
Тяжкі (G)	25	Травми, що призвели до тимчасової непрацездатності	Викликало зупинку технологічного процесу
Легкі (L)	10	Невеликі травми без госпіталізації	Ремонт без зупинки процесу

НП, через які особа втрачає працездатність, повинні завжди вважатися НП з тяжкими наслідками. За такої класифікації стають суворішими вимоги щодо покарання винних згідно з наслідками НП для осіб, аніж у разі, коли застосовується суто юридично-медичний критерій. Крім того, можна стверджувати, що економічні збитки через НП, яка потягла за собою непрацездатність, завжди точніше відображають ситуацію, хоча й містять у собі істотну частку невизначеності.

Ф – Рівень ризику та рівень втручання

Таблиці 6 та 7 дають можливість визначити рівень ризику шляхом групування різних отриманих значень, створити блоки пріоритетних втручань – також шляхом формування чотирьох рівнів (подані в таблиці римськими цифрами).

ЗВІТ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ ТА ЗДОРОВ'Я НА РОБОЧИХ МІСЦЯХ ОЦІНКА РИЗИКІВ

<Місяць/рік>

“ХРТО”

Значення отриманих рівнів втручання має орієнтовний характер. Для формування програми інвестицій та усунення недоліків абсолютно необхідною буде економічна складова, а також чітке окреслення сфери впливу певного втручання. В такому разі на підставі аналогічних результатів існуватиме краще обґрунтування втручання, яке буде пріоритетним через те, що його вартість буде меншою, а поліпшення ситуації охопить більшу групу працівників.

З іншого боку, не можна забувати про те, наскільки важливою вважають ту або іншу проблему самі працівники. Думка працівників також обов'язково має бути врахована, оскільки це також підвищить результативність програми поліпшення стану справ.

Рівень ризику визначається через добуток множення рівня ймовірності на рівень наслідків.

$$NR = NP \times NC$$

Терміни реалізації за рівнями втручання представлені в таблицях 6 та 7. Ситуації більш тяжкого характеру, що потребують більш невідкладного втручання, мають рівень втручання I, і далі цей рівень зменшується аж до IV, де втручання не потрібне взагалі.

Таблиця 6 та 7 – Підсумкові таблиці рівнів втручання;

		40-24	20-10	8-6	4-2
(NC)	100	I 4000-2400	I 2000-1200	I 800-600	II 400-200
	60	I 2400-1440	I 1200-600	II 480-360	II 240 III 120
	25	I 1000-600	II 500-250	II 200-150	III 100-50
	10	II 400-240	II 200 III 100	III 80-60	III 40 IV 20

**ЗВІТ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ ТА ЗДОРОВ'Я НА РОБОЧИХ
МІСЦЯХ
ОЦІНКА РИЗИКІВ**

<Місяць/рік>

“ХРТО”

Таблиця 7:

Рівень втручання	NR	Значення	NR = NP x NC	
I	4000-601	Критична ситуація. Негайне реагування		
II	600-151	Реагування та прийняття контрольних заходів		
III	150-41	За можливістю стан можна поліпшити. Обґрунтувати необхідність втручання та його окупність		
IV	2 а 40	Необхідність втручання відсутня, якщо вона не виявиться в ході ретельнішого аналізу.		

G – Порівняння отриманих результатів

Після кількісної оцінки ризиків варто порівняти отримані результати з даними інших проведених досліджень. Це дозволить не тільки оцінити точність отриманих значень, але також проаналізувати їх зміни та дійти висновку про те, чи буди застосовані заходи найбільш адекватними.

H – План попередження та контролю небезпечних виробничих чинників

Визначення та реалізація запобіжних заходів та заходів охорони праці та здоров'я працівників від небезпечних виробничих чинників, виявлених у ході оцінки, має величезну важливість для підвищення безпеки працівників та охорони праці в цілому, а тому – для запобігання нещасливим випадкам на виробництві та професійним захворюванням.

ЗВІТ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ ТА ЗДОРОВ'Я НА РОБОЧИХ МІСЦЯХ

ОЦІНКА РИЗИКІВ

"ХРТО"

<Місяць/рік>

4. ВИЗНАЧЕННЯ ЗАГРОЗ ТА ОЦІНКА РИЗИКІВ

Місце: Фабрика, розташована по вул. XYZ		-									
Робоче місце	Небезпека	Ризик	Шкода/Наслідок	Аналіз ризиків робочого					Заходи попередження та захисту для вжиття		
				ND	NE	NP	NC	NR			
Очисна станція	Трап доступу	Падіння з висоти	Травми, переломи	2	1	2	25	50	S1; O1		
	Обладнання з електричним приводом	Непрямий контакт з елементами під напругою	Електричне ураження	2	1	2	60	120	O9		
	Робота з небезпечними хімічними продуктами	Контакт із шкірою	Хімічний опік	2	1	2	60	120	O2; O3; O5;O6; O7; O10		
	Відсутність відстійника	Вдихання часток, газів або пари шкідливих речовин	Удушення	2	1	2	60	120	O2; O3; O5;O6; O7; O14		
Клейовий станок	Відсутність відстійника	Проливи	Хімічне зараження	6	2	12	60	720	E1; O2; O3; O4; O5; S2		
	Обладнання з електричним приводом	Непрямий контакт з елементами під напругою	Електричне ураження	2	4	8	60	480	O9		
	Робота з небезпечними хімічними продуктами	Контакт із шкірою	Хімічний опік	2	4	8	60	480	O2; O3; O5;O6; O7; O10		
	Частини, що обертаються	Вдихання часток, газів або пари шкідливих речовин	Удушення	2	4	8	60	480	O2; O3; O5;O6; O7; O14		
		Потрапляння між елементами у русі	Затиснення	2	4	8	60	480	O8		

ЗВІТ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ ТА ЗДОРОВ'Я НА РОБОЧИХ МІСЦЯХ

ОЦІНКА РИЗИКІВ

“ХРТО”

<Місяць/рік>

Робоче місце	Небезпека	Ризик	Шкода/наслідок	Аналіз ризиків робочого					Запобіжні та захисні заходи для вжиття
				ND	NE	NP	NC	NR	
Фальцювальний станок	Обладнання з електричним приводом	Непрямий контакт з елементами під напругою	Електричне ураження	2	4	8	60	480	O9
	Наявність деталей з високою температурою	Контакт з деталями з високою температурою	Опіки верхніх кінцівок	2	4	8	25	200	O2; O9;O10
	Наявність шуму	Потенційне ураження органів слуху	Глухота	2	4	8	60	480	O11;
Свердильний станок	Монтаж свердл	Захоплення верхніх кінцівок	Захоплення кінцівок	2	3	6	25	150	O15
	Пересування вантажів вручну	Надмірні фізичні зусилля для підйому важких предметів	Ураження мускульно-скелетного апарату	2	3	6	60	360	O2; O9; O15; O16
	Обладнання з електричним приводом	Непрямий контакт з елементами під напругою	Електричне ураження	2	3	6	60	360	O9
	Небезпечна поверхня	Падіння на підлогу	Переломи, вивихи	2	3	6	25	150	E2; S3
	Наявність дрібних часток у повітрі	Вдихання дрібних часток	Проблеми органів дихання	6	3	18	60	1080	O13
Фарбування кромок	Наявність шуму високої інтенсивності	Дія шуму	Глухота	2	3	6	60	360	O11
	Наявність шуму високої інтенсивності	Дія шуму	Глухота	2	4	8	60	480	O11
	Використання переносного електричного інструменту	Непрямий контакт з елементами під напругою	Електричне ураження	2	4	8	60	480	O9
Ремонт та вибіркова перевірка	Наявність забруднюючих речовин	Контакт із шкірою	Хімічний опік	6	4	24	60	1440	O2; O3; O5;O6; O7; O10
		Вдихання дрібних часток, газів або парів шкідливих речовин	Удушення	6	4	24	60	1440	O2; O3; O5;O6; O7; O14
Ремонт та вибіркова перевірка	Використання переносного електричного	Непрямий контакт з елементами під напругою	Електричне ураження	2	4	8	60	480	O9

ЗВІТ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ ТА ЗДОРОВ'Я НА РОБОЧИХ
МІСЦЯХ
ОЦІНКА РИЗИКІВ

<Місяць/рік>

“ХРТО”

	Переміщення вантажів вручну	Надмірні фізичні зусилля для підйому важких предметів	Ураження мускульно-скелетного апарату	6	4	24	60	1440	O2;O9; O10; O15; O16
	Наявність дрібних часток у повітрі	Вдихання дрібних часток	Проблеми органів дихання	6	4	24	60	1440	O13; O10
Venjakob R58 та фарбування поверхонь	Обладнання з електричним приводом	Непрямий контакт з елементами під напругою	Електричне ураження	2	4	8	60	480	O9
	Робота з небезпечними хімічними продуктами	Контакт із шкірою	Хімічний опік	2	4	8	60	480	O2; O3; O5;O6; O7; O10
		Вдихання дрібних часток, газів та парів шкідливих речовин	Удушення	2	4	8	60	480	O2; O3; O5;O6; O7; O14
	Відсутність відстійника	Проливи	Хімічне зараження	6	4	24	25	600	E1; O2; O3; O4; O5; S2
	Наявність шуму високої інтенсивності	Дія шуму	Глухота	2	4	8	60	480	O11
	Переміщення вантажів вручну	Надмірні фізичні зусилля для підйому важких предметів	Ураження мускульно-скелетного апарату	2	4	8	60	480	O2;O9; O15; O16
Пересувна техніка	Пересування автовантажника	Перевертання	Затискання	2	3	6	60	360	S4; O15
		Зштовхування з об'єктами	Руйнування структури	6	3	18	60	1080	E3; O15
		Потрапляння під машину	Смерть	6	2	12	100	1200	S4; E4; O15
	Шум	Дія шуму	Глухота	6	2	12	25	300	O11

Позначення: ND – Вагомість недоліку NE – Рівень уразливості	NR – Рівень ризику	NR - Ймовірність NC – Рівень наслідків	Розробник: <прізвище фахівця із ЗПЗ >	Дата: <u>xx/xx/xxxx</u>

5. КОНТРОЛЬ ПРОФЕСІЙНИХ РИЗИКІВ – ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ЗАХИСТУ	
ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ЗАХИСТУ	
“ХРТО”	
ІНЖЕНЕРНО-БУДІВЕЛЬНІ ЗАХОДИ (МЕ)	
E1	Встановити відстійник для збирання проливів
E2	Позначити перешкоди жовтими стрічками, що перетинаються під кутом;
E3	Повторно позначити маршрути пересувної техніки
E4	Позначити маршрути руху людей
E5	
E6	
E7	
E8	
E9	
E10	
E11	
E12	
E13	

ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ЗАХИСТУ	
“ХРТО”	
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ (МО)	
O1	Підтримувати в належному стані східці з покриттям проти ковзання та перила
O2	Надавати працівникам підрозділу інформацію та проводити з ними зайняття
O3	Надавати працівникам підрозділу робочих процедур інформацію та проводити з ними зайняття, а також вжити заходів для прибирання залишків виробництва
O4	Вжити заходів, визначених в картці даних безпеки продуктів в разі їх розливу
O5	На робочих місцях необхідно мати картки даних безпеки хімічних продуктів у використанні продуктів португальською мовою
O6	Всі продукти повинні мати маркування португальською мовою
O7	Вжити заходів, визначених в картці даних безпеки продуктів, що використовуються в частині, яка стосується засобів індивідуального захисту
O8	Закрити доступ до зони обертання рухомих частин обладнання
O9	Проводити профілактичне обслуговування робочого обладнання та вести журнали його технічного обслуговування
O10	Користатися засобами індивідуального захисту, що вимагаються під час конкретних робіт (наприклад: рукавички в умовах високих температур, роботи з механічним обладнанням, хімічними реактивами; захисні маски; беруши, захисне взуття)
O11	Здійснити заходи запобігання та усунення недоліків, визначені в ході оцінки рівнів шуму в приміщеннях підприємства
O12	Провести оцінку наявності дрібних твердих часток, які можуть вдихатися на робочих місцях
O13	Провести оцінку якості повітря на робочих місцях – дрібні тверді частки, що можуть потрапляти до органів дихання
O14	Провести оцінку якості повітря на робочих місцях – концентрація хімічних речовин;
O15	Надавати працівникам інформацію та проводити зайняття стосовно робочого обладнання та ергономіки
O16	Розмістити на робочому місці підйомну платформу

ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ЗАХИСТУ	
“ХРТО”	
ЗАХОДИ ПОЗНАЧЕННЯ НЕБЕЗПЕКИ (MS)	
S1	Встановити засоби позначення східців
S2	Позначити відстійник стрічкою, що попереджає про небезпеку (чорно-жовтого кольору)
S3	Встановити знак попередження про небезпеку падіння
S4	Встановити сигналізацію на рухомій техніці;
S5	
S6	
S7	
S8	
S9	
S10	
S11	
S12	
S13	
S14	

ПЛАН ПОПЕРЕДЖЕННЯ РИЗИКІВ ТА ЇХ КОНТРОЛЮ									
Підприємство	“ХРТО”	Дата:		XX/XX/XXXX1.200					
Департамент / Відділ / Робоче місце:									
Відпов. за план	Заходи контролю:		<прізвище особи >	Відповідальний за ОПЗ:		Виробництво			
Дата та підпис:			Дата та підпис:		<Прізвище відповідального >				
Місце	Контрольні заходи			Відповідальний	Термін	Контроль	Перевіри в	Дата закриття	
Очисна станція	O1; O2; O3; O4; O5;O6; O7; O9; O10; O14				09 грудня				
	E1				09 грудня				
	S1; S2				09 грудня				
Клейовий станок	O2; O3; O5;O6; O7; O8; O9; O10; O14				09 грудня				
Фальцювальний станок	O2; O9; O10; O11				09 грудня				
Свердильний станок	O2; O9; O11; O13; O15; O16				09 грудня				
	E2				09 грудня				
	S3				09 грудня				
Фарбування кромок	O2; O3; O5;O6; O7; O9; O10; O11; O14				09 грудня				
Ремонт та вибіркова перевірка	O2;O9; O10; O13; O15; O16				09 грудня				

ЗВІТ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ ТА ЗДОРОВ'Я НА РОБОЧИХ
МІСЦЯХ
ОЦІНКА РИЗИКІВ

<Місяць/рік>

"ХРТО"

Місце	Контрольні заходи	Відповідний	Термін	Контроль	Перевіри в	Дата закриття
Venjakov R58 та фарбування поверхонь	O2; O3; O4; O5;O6; O7; O9; O10; O11; O14; O15; O16		09 грудня			
	E1		09 грудня			
	S2		09 грудня			
Рухома техніка	O11; O15		09 грудня			
	E3; E4		09 грудня			
	S4		09 грудня			

I – Ідентифікаційний номер роботодавця	
Соціальне призначення: _____	
Індивідуальний податковий номер: _____	
Головний офіс: _____	
Робоче місце: _____	Основна діяльність: _____
Кількість працівників: _____	
Оцінку ризику виконано: _____	Функція/посада: _____
Дата: _____	

[illegible]

III- Стан здоров'я працівників
Огляд стану здоров'я працівників проведено: Так ☐ Ні ☐ Наступний медогляд заплановано: _____ Про ризики, визначені вище (ТАБЛИЦЯ II), було повідомлено лікаря, який проводив медогляд: Так ☐ Ні ☐

IV- Аналіз таблиці оцінок ризику/Розклад заходів з безпеки та гігієни праці/Рекомендації:

Роботодавець/призначений працівник

Дата:

Підпис (відповідальний за оцінку)

V- Моніторинг та оновлення заходів з безпеки та гігієни праці		
Захід, який буде здійснюватися	Дата здійснення заходу	Оновлення

Додаток 1- Інформаційна записка до інструменту з оцінки ризику

Оцінка ризику є основою ефективного управління безпекою та гігієною праці і важливим інструментом для зменшення кількості аварій на виробництві та професійних захворювань. Якщо оцінка виконана правильно, це може покращити безпеку та гігієну праці працівників та підвищити продуктивність компаній у цілому.

На робочому місці роботодавець має загальний обов'язок забезпечувати безпеку та гігієну працівників у всіх аспектах, пов'язаних з виконанням робіт.

Оцінки ризику ґрунтуються на наступних **концепціях**:

Визначення завдання: будь-яка діяльність, яку працівник виконує на робочому місці;

Ідентифікація небезпечних факторів: властивість об'єкту, діяльності, обладнання, агенту або іншого матеріального компонента роботи, що може спричинити шкоду. Тобто будь-яка ситуація, яка може завдати шкоди працівнику;

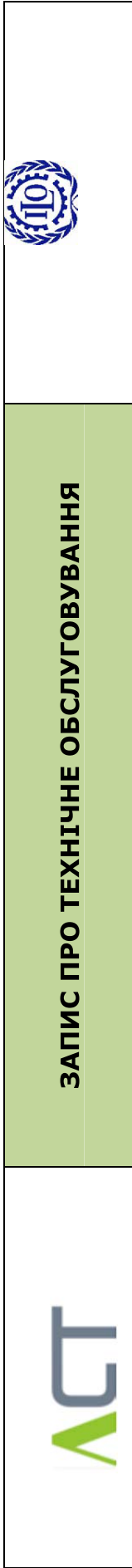
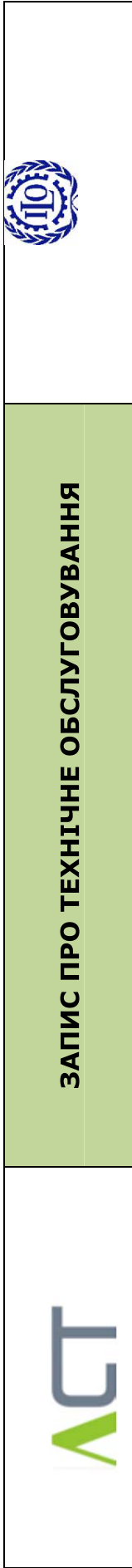
Ідентифікація ризику: імовірність шкоди матеріалізується відповідно до умов використання, впливу або взаємодії матеріальної складової роботи, яка становить небезпеку. Іншими словами, все, що може статися, коли працівник знаходиться в небезпеці;

ЗІЗ: засоби індивідуального захисту.

Ідентифікація запобіжного заходу щодо ризику: захід, який, незважаючи на загрозу для працівника, може допомогти уникнути або обмежити наслідки впливу цього ризику. Пріоритетом для вжиття запобіжних заходів є ліквідація ризику. Якщо ви не можете вибрати варіант з меншим ризиком або вжити захисні заходи для захисту машини або змінити організацію роботи, слід використовувати засоби індивідуального захисту. Для визначення превентивних заходів слід враховувати частоту, з якою працівник піддається ризику та ступень тяжкості впливу. Чим більша частота і тяжкість, тим більша потреба в негайному застосуванні заходів.

Вже здійснені заходи: запобіжний захід був визначений та реалізований на робочому місці;

Заходи, що не були здійснені: запобіжний захід ще не було здійснено на робочому місці.

Техніка: _____

Серійний №

[illegible]

Відповідальний _____ Дата: ____ / ____ / ____ Підпис: _____ Посада: _____

Посада:

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект виконується
Міжнародною організацією праці

Проект ЄС-МОП

«Зміцнення адміністрації праці з метою покращення умов праці
і подолання незадекларованої праці»

Модуль 6

Управління ризиками у лісовому господарстві

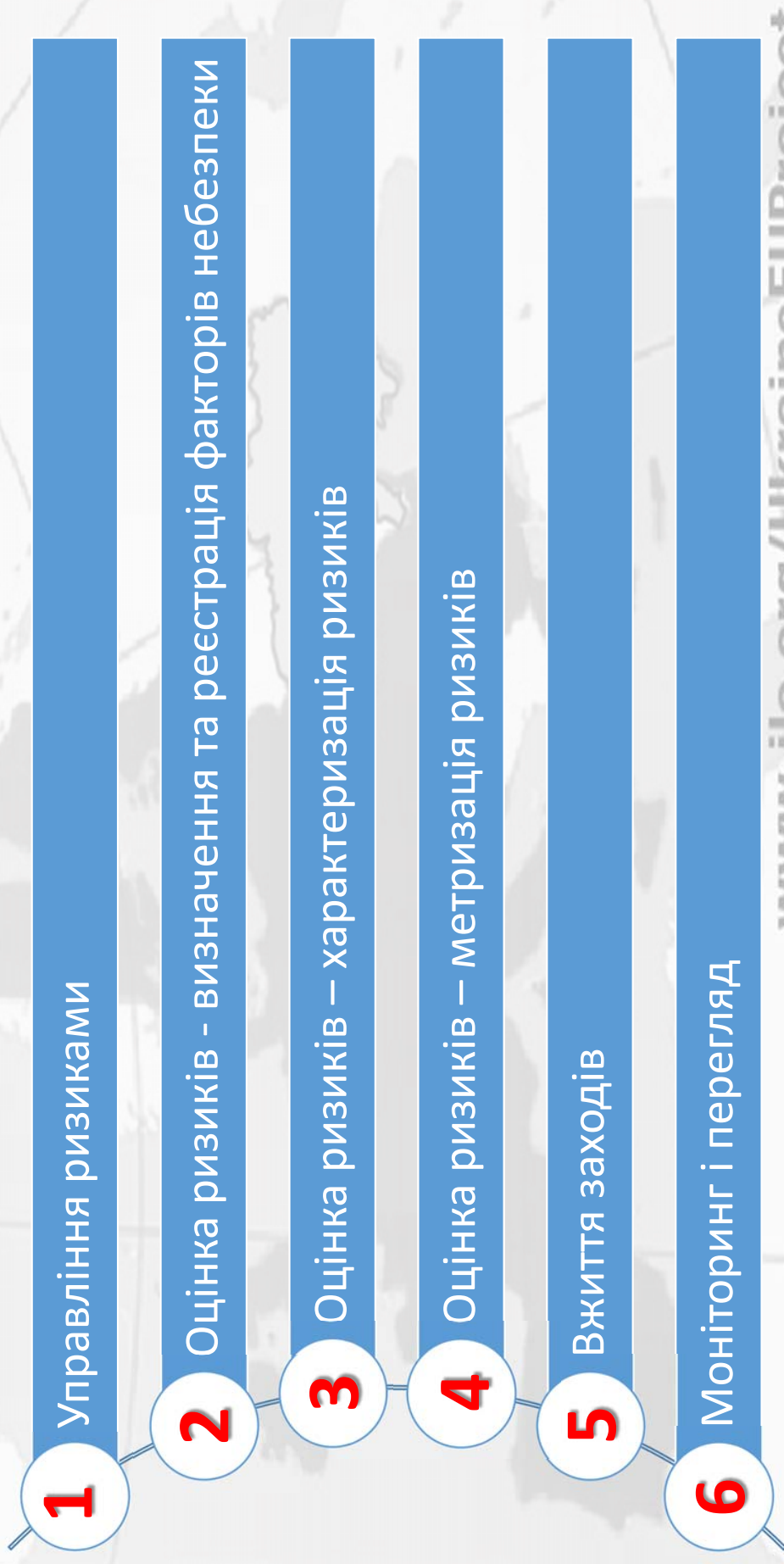
Тренінг для тренерів

*“Методології управління ризиками БГП та дії інспекторів з питань праці
у сільському/ лісовому господарстві”*

Антоніу Сантуш / António Santos
Менеджер проекту / Project manager

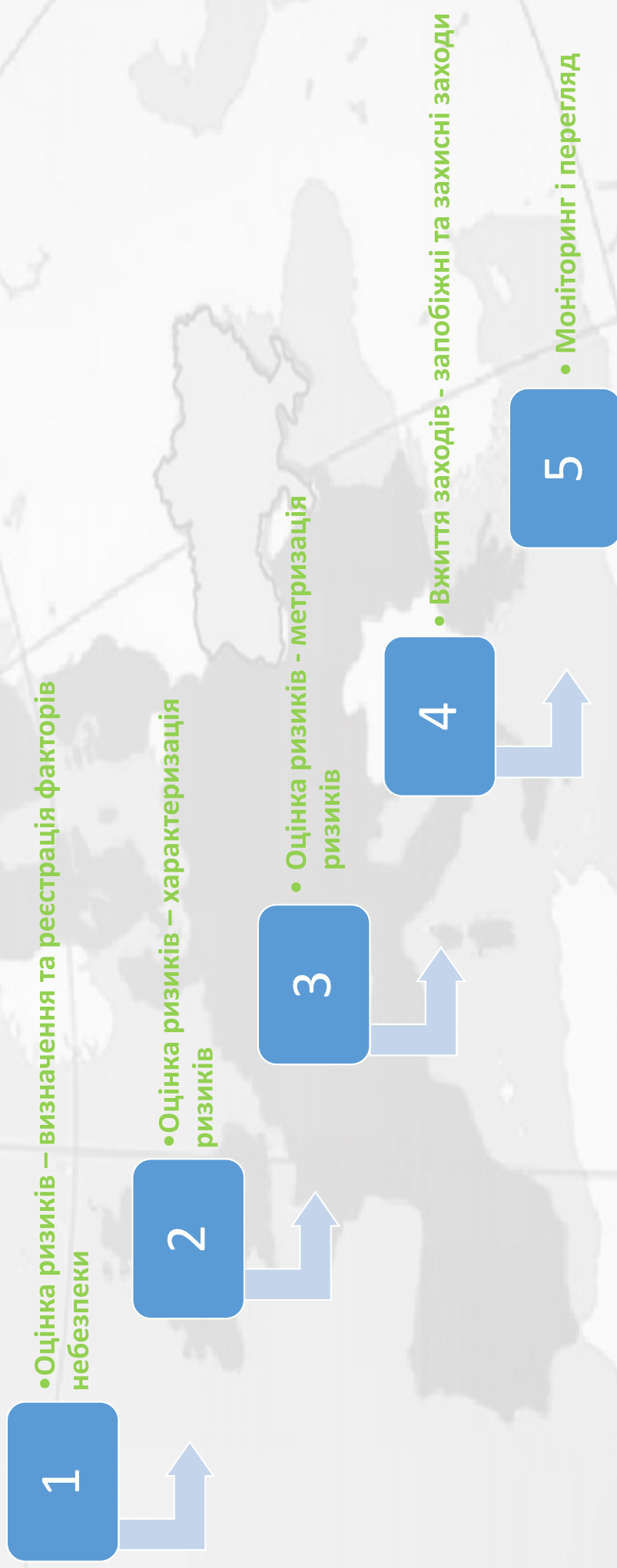
www.ilo.org/UkraineEUPProject

Content

www.ilo.org/UkraineEUProject

Управління ризиками - кроки

www.ilo.org/UkraineEUProject

Оцінка ризиків

1

- Основа управління безпекою та гігієною для забезпечення безпечного та здорового робочого середовища.

2

- Юридичні зобов'язання (що мають бути закріплені письмово).

3

- Процес оцінки ризиків для безпеки та гігієни, викликаних небезпечними факторами на робочому місці.

4

- Систематичне вивчення всіх аспектів роботи, зокрема: (a) що може спричинити травму чи ушкодження; (b) чи можна усунути небезпеку; якщо ні, (c) які запобіжні або захисні заходи є (або повинні бути) наявними для контролю ризиків.

www.ilo.org/UkraineEUProject

Оцінка ризиків - визначення та реєстрація факторів небезпеки

Визначення всіх можливих факторів небезпеки у процесі виробництва, з урахуванням кожного фактора й аспекту, зокрема:

- 1. Людський фактор:** недостатні фізичні чи розумові здібності, відсутність знань чи вмінь, недостатня компетенція, неправильне ставлення чи поведінка.
- 2. Фактори обладнання:** машини, ручні інструменти, програмне забезпечення та обладнання, столи або стільці.
- 3. Оточення:** освітлення, шум, клімат, температура, вібрація, якість повітря, пил.
- 4. Продукція:** небезпечні речовини, важкі предмети, гострі чи гарячі предмети.
- 5. Організація:** план робочого місця, завдання, робочий час, перерви, система змін, навчання, система роботи, комунікація, робота у групі, контакти з відвідувачами, соціальна підтримка або незалежність (Європейське агентство з безпеки та гігієни праці).

www.ilo.org/UkraineEUProject

Оцінка ризиків - визначення та реєстрація факторів безпеки

Варто не забути:

1. Розділяти складні дії на простіші завдання, що дасть можливість визначити фактор безпеки детальніше;
2. Обговорювати можливі фактори безпеки з тими, хто працює на робочому місці;
3. Звертати увагу на підтримку діяльності, яка може відбуватися лише час від часу, але може бути ще небезпечнішою через те, що відбувається вона нечасто (наприклад, ремонтні роботи, прибирання та підготовка, інвентаризація, буріння свердловини);
4. Враховувати види діяльності, що відбуваються поза приміщеннями;
5. Якщо до робочого місця приходять сторонні особи (наприклад, постачальники, школярі, туристи чи покупці), необхідно пам'ятати, що вони є ще вразливішими (оскільки вони не обізнані з робочим місцем та факторами ризику);
6. Враховувати особливо вразливих працівників (молодших працівників, вагітних жінок, працівників похилого віку, працівників-мігрантів і сезонній працівників);
7. Брати до уваги аварії та нещасні випадки (а також їхні наслідки), що відбувалися у минулому; враховувати, що, як правило, потенційно небезпечні випадки відбуваються знову як реальні;
8. Скласти перелік небезпек;
9. Перерахувати їх;
10. Уникати упущень і повторень.

www.ilo.org/UkraineEUProject

Оцінка ризиків – характеристика ризиків

Після перерахування факторів небезпеки, їх необхідно характеризувати для визначення рівня ризику.

Рівень ризику залежить від кількох факторів, таких як:

- **Імовірність** (вірогідність) виникнення небезпеки - шанс того, що шкода буде заподіяна, і на нього впливають вже запроваджені запобіжні заходи;
- **Ступінь** впливу після виникнення небезпеки - це відображає величину наслідків (травма, захворювання, втрата, пошкодження), і на нього впливає характер небезпеки та запроваджені захисні заходи;
- **Частота** і тривалість дії фактора небезпеки;
- **Категорія осіб** - кількість людей, що зазнали впливу.

Поєднання обраних факторів визначає ризик.

www.ilo.org/UkraineEUProject

Оцінка ризиків – процес характеристизації ризиків

Оцінка ризиків – характеристика ризиків

Фактори оцінки:

Ризик залежить від декількох факторів. Для практичних цілей будуть використовуватися лише два таких фактори (параметри оцінки): ймовірність і тяжкість.

Рівні/ бали факторів оцінки (ймовірність і тяжкість):

Ймовірність / вірогідність

Бали	Опис
1	Невірогідний
2	Малоймовірний
3	Можливий
4	Дуже ймовірний
5	Майже певний

Тяжкість

Бали	Опис
1	Незначний
2	Помірний
3	Серйозний
4	Подія, що веде до інвалідності
5	Загроза життю

Оцінка ризиків – характеристика ризиків

Оцінка рівня ризику ⁽¹⁾:

Тяжкість		Ймовірність / вірогідність				
		1	2	3	4	5
	Незначний	Невірогідний	Малоймовірний	Можливий	Невірогідний	Малоймовірний
1	Незначний	Незначний (1-3)	Незначний (1-3)	Незначний (1-3)	Мінімальний (4-6)	Мінімальний (4-6)
2	Помірний	Незначний (1-3)	Мінімальний (4-6)	Мінімальний (4-6)	Помірний (7-9)	Суттєвий (10-15)
3	Серйозний	Незначний (1-3)	Мінімальний (4-6)	Помірний (7-9)	Суттєвий (10-15)	Суттєвий (10-15)
4	Подія, що веде до інвалідності	Мінімальний (4-6)	Помірний (7-9)	Суттєвий (10-15)	Високий (16-25)	Високий (16-25)
5	Загроза життю	Мінімальний (4-6)	Суттєвий (10-15)	Суттєвий (10-15)	Високий (16-25)	Високий (16-25)

Примітка (1):

Ризик = вірогідність X тяжкість

Оцінка ризиків – метризація ризиків

Рівень і метризація ризику визначають його суть і терміновість, а також запобіжні та захисні заходи, яких необхідно вжити

Рівень ризику		Запобіжні та захисні заходи і відповідний план дій
16-25	Високий	Негайно припинити роботу, доки не будуть вжиті контрольні заходи, а рівень ризику не зменшиться
10-15	Суттєвий	Убезпечити ситуацію протягом тижня - тим часом запровадити тимчасові заходи
7-9	Помірний	Убезпечити ситуацію протягом місяця
4-6	Мінімальний	Убезпечити ситуацію протягом року
1-3	Незначний	Продовжити впровадження чинних захисних та запобіжних заходів - продовжувати перевірку

Управління ризиками – запровадження заходів – вжиття запобіжних і захисних заходів

1. **Визначення заходів**, яких необхідно вжити для усунення чи зменшення ризику;
2. При застосуванні заходів, **не забувати про GPP**, в такому порядку:
 - a) Уникнення ризиків;
 - b) Ліквідація джерела небезпеки;
 - c) Заміна джерела небезпеки;
 - d) Зниження небезпеки, яку спричиняє джерело;
 - e) Ізоляція джерела небезпеки;
 - f) Захист персоналу з використанням колективних та індивідуальних захисних засобів.
4. **Зменшення людських помилок**, насамперед шляхом навчання, інформування, консультування та залучення;
5. Забезпечення **нагляду за станом здоров'я** працівників; і
6. **Розробка та впровадження плану БГП**; призначення осіб, відповідальних за здійснення контрольних заходів, і встановлення відповідних цілей, показники, цільових величин і термінів виконання.

www.ilo.org/UkraineEUProject

Управління ризиками – Моніторинг і перегляд

1. Моніторинг, контроль і подальша реалізація плану БПП;
2. Пам'ятайте, що усунути всі фактори безпеки неможливо, але їх можна тримати під контролем;
3. Після впровадження контрольних заходів фактор безпеки необхідно переоцінити з урахуванням нових обставин: його вірогідність імовірно зменшиться, завдяки вжитим запобіжним заходам; ступінь його тяжкості також може змінитися завдяки запобіжним заходам.
4. Чи є цьому кінець? Немає. Все потрібно регулярно переглядати та контролювати: змінюються люди, обладнання зношується, обладнання та машини замінюються, додаються аксесуари, технології розвиваються, ризики можуть змінюватися з часом, деякі фактори безпеки зникнуть автоматично, якщо зникне їхнє джерело, можуть виникати нові фактори нові безпеки;
5. Тому оцінка ризиків повинна бути актуальною;
6. Перегляд і переоцінка потенційних факторів безпеки та ризиків після кожної значної зміни;
7. Завжди потрібно враховувати ті чи інші фактори, поки люди виконують діяльність, незалежно від того, наскільки простою чи складною вона є.

www.ilo.org/UkraineEUProject

Контрольний список робіт у лісовому господарстві Ланцюгові пили

Скорочення: В - ВИКОНАНО НВ - НЕ ВИКОНАНО НЗ - НЕ ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ

Умови, що підлягають перевірці	В	НВ	НЗ
Чи всіх групи заходів у лісовому господарстві включені в робочий план?			
Машини (бензопили) та відповідні інструменти (гачки, грейфери, лісозаготівельні важелі, щипці, тощо) використовуються належним чином у кожній ситуації?			
Працівники мають належні компетенції для використання машин і робочого обладнання?			
Чи запроваджені безпечні робочі процеси і чи дотримуються вони працівниками?			
Інструкції по безпечній експлуатації машин і робочого обладнання наявні на виробничих майданчиках?			
Працівники використовують ЗІЗ, передбачені законом?			
ЗІЗ, що використовуються працівниками, мають належний стан і придатні до використання?			
Працівники мають і використовують ЗІЗ (сертифіковані за допомогою CE-маркування), придатні для роботи (рукавиці, каски з захисним щитком для обличчя та вух, черевики зі сталевими вставками, захисні штани)?			
Бензопили обладнані запобіжними пристроями та утримуються у належному стані?			
Різальні елементи (пили) під час транспортування захищені захисним чохлам?			
Оператори бензопил пройшли належне навчання і мають достатню інформацію, знання для роботи з обладнанням?			
Який метод вилучення деревного матеріалу використовується:			
- ручне видалення			
- трактор для лісоматеріалу та кран			
- лісові форвардери			
- скіддери			
Завантаження та транспортування матеріалу здійснюється з урахуванням заходів безпеки для різних операцій, пов'язаних із цим?			
Чи встановлено належні і достатні попереджувальні знаки про ризики, на які можуть наражатися/наражаються працівники?			
Чи робочі процедури транспортування та зберігання продукції є належними і дотримуються працівниками, особливо поблизу транспортних шляхів?			
Чи пройшли працівники навчання, отримали інформацію і добре знають коди сигналів зв'язку?			

**Уривок із публікації Європейської Комісії
«Настанови і рекомендації щодо забезпечення
повного виконання директив стосовно безпеки і гігієни праці
у сільському господарстві, тваринництві,
садівництві, лісовому господарстві»**

ГЛАВА 4
Оцінка ризиків

У цій главі розглядаються такі питання:

- ☐ етапи проведення оцінки ризиків;
- ☐ оцінка небезпек із метою визначення рівня ризику;
- ☐ визначення запобіжних і захисних заходів;
- ☐ ужиття заходів;
- ☐ моніторинг і перегляд;
- ☐ ведення обліку;
- ☐ початок роботи;
- ☐ практичний приклад.

4.1. Що таке оцінка ризиків?

Щоб забезпечити безпечне і здорове виробниче середовище, ви повинні **спочатку провести оцінку ризиків**. Оцінка ризиків **становить основу для управління безпекою та гігієною праці й є одним із ваших юридичних обов'язків**.

Оцінка ризиків – це **процес вивчення ризиків щодо безпеки та гігієни праці, які впливають із виробничих небезпек для вас, ваших працівників і членів вашої сім'ї**. Це – систематичний аналіз усіх аспектів виконуваної роботи з метою визначити:

- ☐ що могло б спричинити травму або шкоду;
- ☐ чи можливо усунути небезпеки; а якщо неможливо, то
- ☐ які запобіжні або захисні захисту забезпечені або повинні бути забезпечені для управління цим ризиком (Європейське агентство з безпеки та гігієни праці: <http://osha.europa.eu/en>).

Результати оцінки ризиків слід викласти у письмовій формі.

Оцінка небезпек

Серйозність				
Імовірність		ВИСОКА	СЕРЕДНЯ	НИЗЬКА
	ВИСОКА	Високий ризик	Істотний ризик	Помірний ризик
	СЕРЕДНЯ	Істотний ризик	Помірний ризик	Мінімальний ризик
	НИЗЬКА	Помірний ризик	Мінімальний ризик	Звичайний ризик

Тлумачення результатів

Категорія ризику	Захід для виправлення ситуації та термін його реалізації
16-25 Високий	ПРИПИНІТЬ діяльність до вжиття заходів і зниження рівня ризику (додатково проконсультуйтеся із фахівцями)
10-15 Істотний	Забезпечте безпеку у тижневий термін, уживши на цей період тимчасових заходів
7-9 Помірний	Забезпечте безпеку у місячний термін
4-6 Мінімальний	Забезпечте безпеку у річний термін
1-3 Звичайний	Продовжуйте здійснювати поточні захисні та запобіжні заходи, тримаючи ситуацію під контролем

4.2. Етапи проведення оцінки ризиків

Процес проведення оцінки ризиків складається з п'яти основних етапів:

ЕТАП 1 Визначення і реєстрація небезпек

ЕТАП 2 Оцінка небезпек із метою визначення рівня ризику

ЕТАП 3 Визначення запобіжних і захисних заходів

ЕТАП 4 Ужиття заходів

ЕТАП 5 Моніторинг і перегляд

Вам необхідно знати, що може завдати шкоди ВАМ і ВАШИМ ПРАЦІВНИКАМ, щоб протидіяти цим факторам

ЕТАП 1 Визначення і реєстрація небезпек

Вам необхідно **визначити всі можливі небезпеки** у вашому господарстві **та осіб, які піддаються ризику**. Необхідно забезпечити **урахування кожного фактору і аспекту** вашої діяльності.

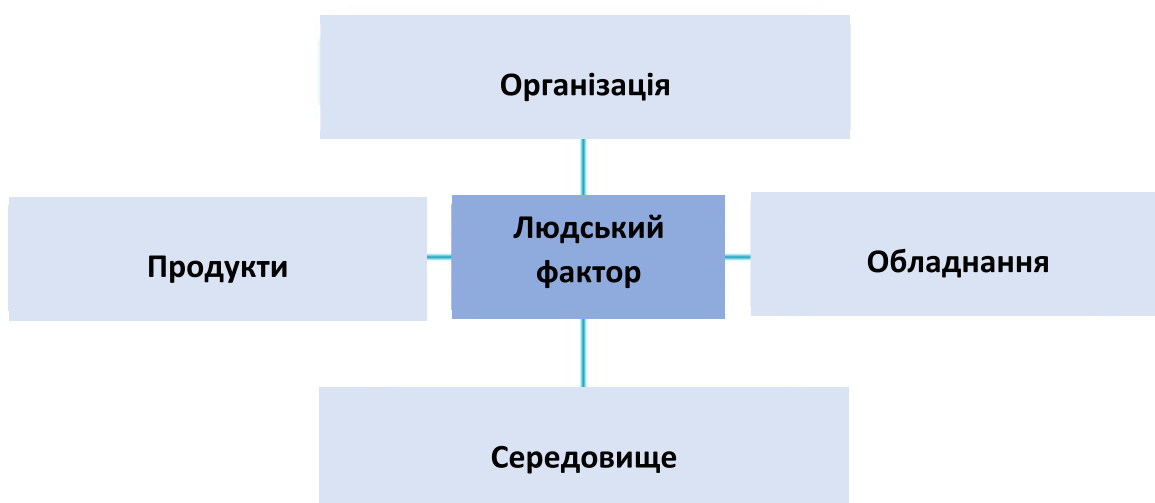
Небезпека – це те, що може завдати шкоди, тобто будь-яких наслідків: від пошкодження майна, дрібних травм і незначних розладів здоров'я до травм, які призводять до інвалідності, погіршення стану здоров'я і навіть смерті.

Щоб уникнути нехтування небезпеками або зосередження на якомусь аспекті вашої діяльності за рахунок іншого аспекту, скористайтесь **концепцією НЕЕРО** (скорочення від англійських слів Human (людський фактор), Equipment (обладнання), Environment (середовище), Product (продукти) і Organisation (організація)), яка допоможе вам побачити цілісну картину вашої діяльності.

Подумайте про всі наведені нижче фактори у застосуванні до свого підприємства:

- ☐ **людський фактор:** брак фізичної або розумової спроможності, брак знань або навичок, брак компетентності, правильного ставлення або поведінки;
- ☐ **обладнання:** машини, ручний інструмент, програмне забезпечення, апаратні засоби, столи або стільці;
- ☐ **середовище:** світло, шум, клімат, температура, вібрація, якість повітря чи пил;
- ☐ **продукти:** небезпечні речовини, важкі вантажі та гострі або гарячі предмети;
- ☐ **організація:** компоновка робочого місця, завдання, робочий час, перерви, змінна система, навчання, системи праці, зв'язок, колективна робота, контакти з відвідувачами, соціальна підтримка чи самостійність (Європейське агентство з безпеки та гігієни праці).

Концепція НЕЕРО

Обійдіть своє господарство, спостерігаючи за такими аспектами:

- належні та неналежні практичні дії працівників;
- безпечні та небезпечні (залишені без обслуговування) машини і обладнання;
- небезпечні ділянки;
- нестабільний або м'який ґрунт;
- отвори та круті схили у ґрунті;
- недостатня міцність або пошкодження конструкцій;
- місця доступу населення;
- особи, які піддаються ризику (працівники, постачальники, субпідрядники, відвідувачі, члени вашої сім'ї);
- хімічні речовини та спосіб їхнього зберігання і поводження з ними;
- транспортні засоби та їх переміщення.

Подумайте про свої виробничі об'єкти та про свою виробничу діяльність

- ☐ Можливо, необхідно **розбити складні види діяльності** на простіші завдання, щоб визначити небезпеки детальніше.
- ☐ Обговоріть можливі **небезпеки з тими, хто працює у вашому господарстві**. Люди, залучені до виконання цієї діяльності, можуть бути якнайкраще здатні виявити ці небезпеки та запропонувати рішення. «Люди» - це ваші наймані працівники, ваші постачальники та підрядники, а також, можливо, ваша сім'я.
- ☐ Виявляючи небезпеки, не розглядайте тільки свою основну діяльність. Завжди **пам'ятайте про допоміжні види діяльності**, як-от технічне обслуговування, прибирання та підготовка, інвентаризація, буріння свердловин, тобто роботи, які можуть виконуватися лише один раз, але можуть бути навіть небезпечнішими саме через те, що виконуються нечасто.
- ☐ Розгляньте **види діяльності, що виконуються поза межами ваших виробничих приміщень**, як, наприклад, перевезення зібраного врожаю та худоби.
- ☐ Якщо **працівники та їхні сім'ї живуть у цих приміщеннях** або якщо ферма є місцем проживання вашої сім'ї, приділіть особливу увагу їхній безпеці та здоров'ю й повсякденним потребам.
- ☐ Якщо ваше господарство **відвідують школярі, туристи або покупці**, пам'ятайте, що вони є навіть більш уразливими, тому що вони не знайомі з вашим господарством, і ви відповідаєте за їхню безпеку.
- ☐ **Діти, вагітні жінки, літні люди** та всі особи, що мають проблеми зі здоров'ям, піддаватимуться підвищеному ризику і можуть мати особливі потреби.
- ☐ Не слід забувати про **працівників-мігрантів і сезонних робітників**.

Трикутник нещасних випадків

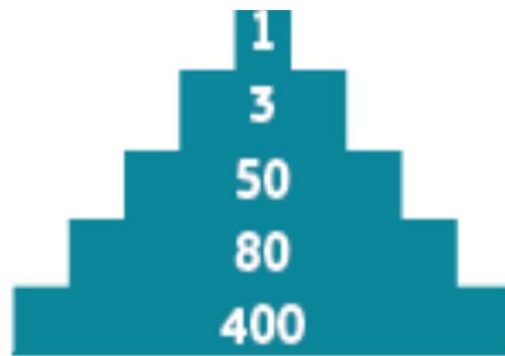
Нещасний випадок із смертельним або
тяжким наслідком

Тяжкі травми

Потрібна перша допомога

Пошкодження майна

Потенційно небезпечні ситуації (без травм
і пошкоджень)

Кожному нещасному випадку передувало 400 потенційно небезпечних ситуацій, на які не звертали увагу.

Джерело: Tye/Pearson (1974/75)

Подумайте про проблеми й інциденти та їхні наслідки, що мали місце у минулому.

Зі статистичної точки зору потенційно небезпечні ситуації та загрози інцидентів виливаються у нещасні випадки. Проаналізуйте набутий досвід – свій та (або) досвід ваших колег і сусідів.

Запитайте себе: «Що могло б піти не так?»

Реєстрація небезпек

Виявивши небезпеки:

- ☐ **складіть** їх перелік;
- ☐ **пронумеруйте** їх.

Складання переліку небезпек допомагає:

- ☐ **уникнути пропусків;**
- ☐ **уникнути повторів;**
- ☐ **перейти до оцінки ризиків.**

ЕТАП 2 Оцінка небезпек із метою визначення рівня ризику

Склавши перелік небезпек, їх необхідно оцінити, щоб визначити рівень ризику. Ризик залежить від кількох факторів, зокрема:

- ☐ **імовірності** (вірогідності) виникнення небезпеки;
- ☐ **тяжкості** наслідків у разі виникнення небезпеки;
- ☐ **частоти** та тривалості дії небезпеки;
- ☐ **контингенту**, тобто кількості осіб, які зазнали дії небезпеки.

Для практичних цілей, як правило, розглядаються **два** з цих факторів (параметрів оцінки): **імовірність і тяжкість**.

Імовірність (або вірогідність) – це можливість того, що буде завдано шкоди. На неї впливають уже вжиті заходи безпеки та запобіжні дії. Наприклад, якщо другий поверх комори обладнаний поручнями, імовірність падіння зменшується.

Тяжкість – це масштаб наслідків (травма, погіршення здоров'я, втрата, пошкодження). На неї впливає характер небезпеки. Зафіксуйте можливі наслідки небезпеки, що дозволить вам визначити її тяжкість. Наприклад, падіння з висоти автоматично призводить до високого ступеню тяжкості, тому що може спричинити загибель.

Поєднання вибраних факторів визначає ризик. У **Додатку 4.4** представлено дві моделі оцінки ризиків.

Ступінь ризику травмування через перекидання трактора залежить від захисту (наявного у водія)

Оцінка ризиків не становить труднощів. Ми проводимо оцінку ризиків мислено щоразу, коли переходимо дорогу. Всі ми знаємо, що перехід через сільську дорогу тягне за собою інші ризики порівняно з переходом через жваву вулицю в місті.

		
Трактор без захисту тракториста Високий ризик	Трактор із системою захисту від перекидання Середній ризик	Трактор із кабіною Низький ризик

ЕТАП 3 Визначення запобіжних і захисних заходів

Рівень ризику визначає ступінь терміновості заходів, яких необхідно вжити, як показано у **Додатку 4.4 «Моделі оцінки ризиків»**.

Визначте заходи, які мають бути здійснені для якомога значнішого зменшення ризику. У **Додатку 4.3** наведено запропоновані запобіжні заходи, пов'язані з кожною небезпекою. Під час прийняття рішення щодо цих заходів пам'ятайте про загальні принципи запобігання:

1) зниження ризиків у такому порядку:

- (a) усунення джерела небезпеки;
- (b) заміна джерела небезпеки;
- (c) зменшення небезпек, що походять від джерела;
- (d) ізоляція джерела небезпеки;
- (e) захист персоналу за допомогою засобів індивідуального захисту або іншого обладнання;

2) зведення до мінімуму помилки, викликані людським фактором;

3) спостереження за станом здоров'я.

Призначте **відповідальних** за здійснення заходів контролю і встановіть **термін** їхнього здійснення.

ЕТАП 4 Ужиття заходів

Здійсніть затверджені заходи згідно з планом. **Регулярно дізнавайтеся** у відповідальних осіб про хід їх виконання. Забезпечте, щоб стосовно проблем, які неможливо раз і назавжди вирішити негайно, до знайдення остаточного рішення вживалися тимчасові заходи.

Ризик травмування під час роботи з ланцюговою пилою залежить від характеристик пили та наявних засобів індивідуального захисту.

	
Непідготовлений користувач ланцюгової пили без засобів індивідуального захисту Високий ризик	Підготовлений користувач із повним комплектом засобів індивідуального захисту Низький ризик

ЕТАП 5 Моніторинг і перегляд

Пам'ятайте, що **усунути всі небезпеки неможливо**, але ви можете тримати їх під контролем. **Залишковий ризик** – це ризик, що залишається після вжиття відповідних заходів контролю. Після того, як заходи контролю здійснено, необхідно ще раз оцінити небезпеку з урахуванням нових обставин. Імовірність виникнення небезпеки тепер, напевно, буде меншою завдяки ужитим заходам. Тяжкість залишиться без змін, тому що в разі виникнення небезпеки її наслідки не змінюються.

Де це закінчується? А це не закінчується. Ситуацію необхідно регулярно переглядати та піддавати моніторингу. Люди змінюються, будівлі старіють, устаткування і машини замінюються, до транспортних засобів додаються допоміжні пристрої, а технологія розвивається, тому вам **потрібно уточнювати оцінки ризиків**. Деякі небезпеки автоматично зникнуть, якщо видалити їх джерело (наприклад, якщо ви заміните старий трактор сучасним). Проте, можуть виникати нові небезпеки. Небезпеки можуть змінюватися залежно від пори року. Те, що є безпечним улітку, може виявитися небезпечним узимку (наприклад, слизькі поверхні, зараженість шкідниками). **Вам необхідно стежити за поточними подіями.** Переглядайте потенційні небезпеки та ризики й виконуйте їх повторну оцінку після кожної істотної зміни. Завжди буде щось, про що слід знати, поки ваші працівники виконують якусь роботу – не важливо, просту чи складну.

4.3. Ведення обліку

Ведіть облік письмових оцінок ризиків. Ця документація корисна для таких цілей:

- ☐ оцінювання небезпек, виявлених вами, та визначення ризиків і заходів контролю;
- ☐ передача інформації та знань зацікавленим особам;
- ☐ оцінювання навчальних потреб ваших працівників, якщо навчання визначено в якості заходу контролю;
- ☐ періодична перевірка того, чи виконуються необхідні заходи контролю;
- ☐ надання відповідних доказів органам влади;
- ☐ надання доказів належної турботливості на судових слуханнях;
- ☐ реєстрація нових небезпек у разі зміни обставин.

4.4. Почнімо!

Щоб розпочати проведення оцінки ризиків:

- ☐ скористайтесь формою-шаблоном оцінки ризиків (**Додаток 4.2**);
- ☐ виберіть вид діяльності з переліку видів діяльності (**Додаток 4.5**);
- ☐ виберіть небезпеки з переліку прикладів небезпек (**Додаток 4.3**), позначте їх і скопіюйте разом з їхніми наслідками та запропонованими заходами контролю;
- ☐ оцініть ці небезпеки за якісною моделлю, наведеною у **Додатку 4.4**;
- ☐ виберіть заходи контролю з запропонованих заходів, призначте відповідального за їх виконання і встановіть графік виконання;
- ☐ проводьте оцінку залишкових ризиків тільки після виконання заходів контролю.

Цей посібник супроводжується **компакт-диском, який допоможе вам провести електронну оцінку ризиків.**

Для створення початкової бази вже проведено оцінку **близько 128 небезпек**. Вибравши пункт «Моя ферма/Мій бізнес», ви зможете:

- ☐ вибрати свою галузь (не обов'язково);
- ☐ вибрати **вид діяльності**, який ви хочете оцінити;
- ☐ переглянути наданий перелік із 128 **небезпек**;
- ☐ вибрати небезпеки, актуальні для вашої ситуації;
- ☐ внести будь-які **зміни**, які вважаєте за доречне (наприклад, зміни у рейтингу імовірності, у заходах контролю тощо);
- ☐ додати **нові** небезпеки або нові види діяльності;
- ☐ **скласти власну** зведену відомість.

Закінчивши оцінку, збережіть результати роботи, перш ніж переходити до іншого виду діяльності. Цей інструмент дозволяє вам проводити оцінку ризиків для будь-якої кількості видів діяльності.

Ви також можете **переглядати і вивчати 128 оцінюваних небезпек**:

- ☐ **по галузях** — сільське господарство, лісове господарство, садівництво, тваринництво;
- ☐ **по джерелах небезпеки** — обладнання і машини, інструмент, транспортні засоби, інфраструктура, польові роботи, лісні роботи, небезпечні речовини, худоба, робітники, відвідувачі;
- ☐ **по категоріях ризику** — звичайний, мінімальний, помірний, істотний, високий.

Моя оцінка ризиків

Для користування компакт-диском виконуйте нижченаведені інструкції.

Якщо ви користуєтесь програмою Excel версії 2003 р.:

- ☐ у відповідь на запит пароллю клікніть ОК;
- ☐ у наступному вікні попередження клікніть ОК;
- ☐ у відповідь на запит щодо включення макросів клікніть 'Enable macros'.

Якщо ви користуєтесь програмою Excel версії 2007 р.:

- ☐ відкрийте робочу таблицю: у верхньому лівому кутку ви побачите попередження системи безпеки '**macros are disabled**';
- ☐ клікніть '**options**' поруч із попередженням і виберіть '**Enable this option**';
- ☐ клікніть ОК; якщо ваш комп'ютер має високий ступінь захисту, макроси можуть не функціонувати, й вам доведеться знизити ступінь захисту.

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект виконується
Міжнародною організацією праці

Проект ЄС-МОП

«Зміцнення адміністрації праці з метою покращення умов праці
і подолання незадекларованої праці»

Робота в групах

Тренінг для тренерів

«Безпека та гігієна праці – методи управління ризиками (оцінка і контроль) та специфіка
їх застосування інспекторами праці у лісовому господарстві / сільському господарстві»

Антоніу Сантуш / António Santos
Менеджер проекту / Project manager

www.ilo.org/UkraineEUPproject

Практичний приклад

Під час виходу на фронт робіт упало дерево, як показано нижче на ілюстраціях, і трапився нещасний випадок із смертельним наслідком.

Запитання

- 1) Судячи з наданих фотографій, які порушення, можливо, мали місце?
- 2) Які процедури роботодавець мав здійснити до початку робіт, щоб уникнути нещасного випадку?
- 3) Які види та характеристики обладнання роботодавець мав забезпечити?

ВПРАВА

Карта оцінки ризиків					
Дата: ____ / ____ / ____					
Місце роботи: _____					
Операція	Оточення	Обладнання матеріали	Режими роботи	Ризики	Превентивні заходи

Запитання:

Які сфери БГП повинні бути охоплені планом заходів у лісовому господарстві?

Яких основних правил експлуатації слід дотримуватися під час роботи з ланцюговою пилою?

Падіння дерев

Яких заходів слід уживати щодо організації праці та навчання під час обрізки суччя з повалених дерев та очищення стовбурів з урахуванням визначених ризиків?

Засоби індивідуального захисту

Які заходи індивідуального захисту (ЗІЗ) слід використовувати у лісогосподарській діяльності?